

สัญญาเลขที่ GRB_BSS_107_59_60_03

รายงานการวิจัย

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว และการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์
ทางเศรษฐกิจ-สังคมของชุมชนท้องถิ่น

คณะผู้วิจัย

- นางชนิษฐา คันระวิชัย
 - นางสาวณัฐชนิชา ตั้งวีรัตน์กร
 - นายณัฐพล ตันตระกุลทรัพย์
-

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 สะพานมิตรภาพ ประวัติ ความเป็นมา และความคาดหวัง	9
บทที่ 3 สภาพเศรษฐกิจ-สังคม ของจังหวัดหนองคายและมุกดาหาร	15
บทที่ 4 บทสรุปและวิเคราะห์	22
ภาคผนวก	29
- บทสัมภาษณ์สมาชิกสภาหอการค้าจังหวัดหนองคาย	
- บทสัมภาษณ์ประธานสภาหอการค้าจังหวัดมุกดาหาร	

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันไทยและลาวมีสะพานมิตรภาพที่เชื่อมกันเหนือแม่น้ำโขงถึง 4 แห่ง ได้แก่สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 ที่จังหวัดหนองคาย เชื่อมกับนครหลวงเวียงจันทน์ สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 ที่จังหวัดมุกดาหาร เชื่อมกับแขวงสะหวันนะเขต เพื่อต่อไปยังเส้นทางหมายเลข 9 ลี้สุดที่ประเทศเวียดนาม สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 ที่จังหวัดนครพนม เชื่อมกับแขวงท่าแขก และล่าสุดคือสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 4 เชื่อมกับจังหวัด เชียงราย ซึ่งการสร้างสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำโขงนั้นเป็นผลมาจากความต้องการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ การค้า การคมนาคม ที่กลับมาอย่างเข้มข้นอีกครั้งในช่วงพ.ศ. 2532 เป็นต้นมา หลังจากมีนโยบายเปลี่ยนสนามรบเป็น สนามการค้า อันเป็นเวลาไล่เลี่ยกับประเทศเพื่อนบ้านที่เคยปกครองในระบอบสังคมนิยมมีการเปิดประเทศไปสู่ ระบบเศรษฐกิจแบบเสรี ประกอบกับการกลับเข้ามาของประเทศนอกภูมิภาคเพื่อเข้ามาลงทุนเช่น ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น โดยผ่านธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) โครงการพัฒนาภายในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงจึงเกิดขึ้น ซึ่ง การสร้างสะพานมิตรภาพโดยเฉพาะสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 ก็เป็นไปตามโครงการพัฒนาดังกล่าว โดยมีการคาดการณ์กันเป็นอย่างดีว่าสะพานเหล่านี้จะช่วยนำมาซึ่งผลประโยชน์ร่วมทั้งไทยและลาว โดยเฉพาะด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการคมนาคม

การสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวข้ามแม่น้ำโขงนับเป็นการปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์อันสำคัญยิ่งของเมือง ชายแดน จากที่เคยเป็นเมืองที่มีการสู้รบ เมืองที่เป็นพื้นที่ห่างไกล เป็นเขตชนบท กลายมาเป็นเมืองหน้าด่านของ การเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค มีความคึกคักโดยเฉพาะทางเศรษฐกิจ ยกตัวอย่างเช่น ราคาที่ดินในจังหวัดที่มีสะพาน มิตรภาพ เช่น จังหวัดมุกดาหาร พุ่งสูงขึ้นกว่าก่อนการมีสะพานอย่างมาก ชาวบ้านหมู่บ้านสงเปือย จังหวัด มุกดาหาร กล่าวว่่าก่อนที่จะมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 ราคาที่ดินบริเวณริมน้ำโขง หมู่บ้านสงเปือยและ หมู่บ้านใกล้เคียงมีราคาเพียงไร่ละประมาณ 80,000 บาท/ไร่ และเมื่อกำลังจะก่อสร้างสะพานมิตรภาพ 2 ราคา ที่ดินขยับขึ้นไปเป็น 200,000 บาท/ไร่ แต่เมื่อสะพานมิตรภาพ 2 สร้างแล้ว ราคาที่ดินพุ่งสูงถึง 1,000,000 บาท/ ไร่ (สัมภาษณ์ผู้ช่วย อรรถศรี บ้านสงเปือย, มีนาคม พ.ศ. 2554) นอกจากนี้ชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ ใกล้เคียงกับสะพานมีความหวังว่า สะพานนี้จะนำความเจริญมาสู่จังหวัด สู่อสังหาริมทรัพย์ และหมู่บ้านของตนเอง เมื่อ สะพานเสร็จลูกหลานของตนเองจะมีงานทำโดยไปทำงานกับโครงการต่างๆที่จะมากับสะพาน

หากนับจากปีที่เปิดสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 ที่จังหวัดหนองคาย ในพ.ศ. 2537 ก็ถือได้ว่าเป็น เวลา 20 ปีแล้ว หากแต่ยังไม่มีการกลับมาศึกษาและทบทวนผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและ สังคมของชุมชนท้องถิ่นรอบๆสะพานอย่างจริงจัง ว่าสะพานมิตรภาพอันเป็นความหวังของคนท้องถิ่นนั้นได้ส่งผล กระทบต่อชาวชุมชนอย่างไรบ้าง และยังมีประโยชน์ให้กับท้องถิ่นหรือไม่ โดยที่ต่อมาก็มีการสร้างสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว แห่งอื่นๆตามมามาก โดยล่าสุดมีการวางแผนก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 5 เชื่อมจังหวัดบึง กาฬกับแขวงบอลิคำไซ และสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 6 เชื่อมจังหวัดอุบลราชธานีกับแขวงสะหวันนะเขต

เพื่อเป็นการทบทวนถึงบทเรียนที่ได้จากสะพานมิตรภาพไทย-ลาวที่สร้างเสร็จแล้ว โดยสามารถนำบทเรียน นั้นมาเป็นฐานในการวางแผนรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ที่มีการสร้างสะพานมิตรภาพได้อย่างรัดกุมขึ้น

ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้กับสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 และแห่งที่ 2 ว่าเมื่อมีสะพานมิตรภาพแล้วทำให้พื้นที่นี้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง และเป็นไปตามที่ชุมชนท้องถิ่นคาดหวังหรือไม่ โดยจะศึกษาในภาพรวมเพื่อที่จะได้ “ภาพ” ของภูมิทัศน์ใหม่ในเมืองชายแดนที่ชัดเจน และเลือกศึกษาเฉพาะภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและสังคมเพราะเป็นสิ่งแรกๆที่ชุมชนท้องถิ่นจะต้องประสบ และยังเป็นสิ่งที่ชุมชนท้องถิ่นคาดหวังที่จะเปลี่ยนแปลงมากที่สุดอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 2.1 ศึกษาการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นโดยรอบสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 และ แห่งที่ 2 ว่า เมื่อมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาวเกิดขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง และการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นไปตามความคาดหวังของชุมชนท้องถิ่นหรือไม่
- 2.2 แสดงภาพของภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นโดยรอบสะพานมิตรภาพในปัจจุบัน

3. ขอบเขตของโครงการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาชุมชนท้องถิ่นโดยรอบสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่เสร็จแล้วคือ

- สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 จังหวัด หนองคาย
- สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 จังหวัดมุกดาหาร

3.2 ขอบเขตด้านเวลา

เริ่มศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2558-ตุลาคม 2559 รวมระยะเวลา 1 ปี ซึ่งข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจที่ได้นั้นจะเป็นข้อมูลของช่วงเวลาดังกล่าว

3.3 ขอบเขตด้านกลุ่มประชากร

โครงการวิจัยนี้เน้นการศึกษาชุมชนท้องถิ่น ดังนั้นกลุ่มประชากรที่เน้นศึกษาคือประชาชนในอำเภอที่เป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 และแห่งที่ 2 นั่นคือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย และ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

4. กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

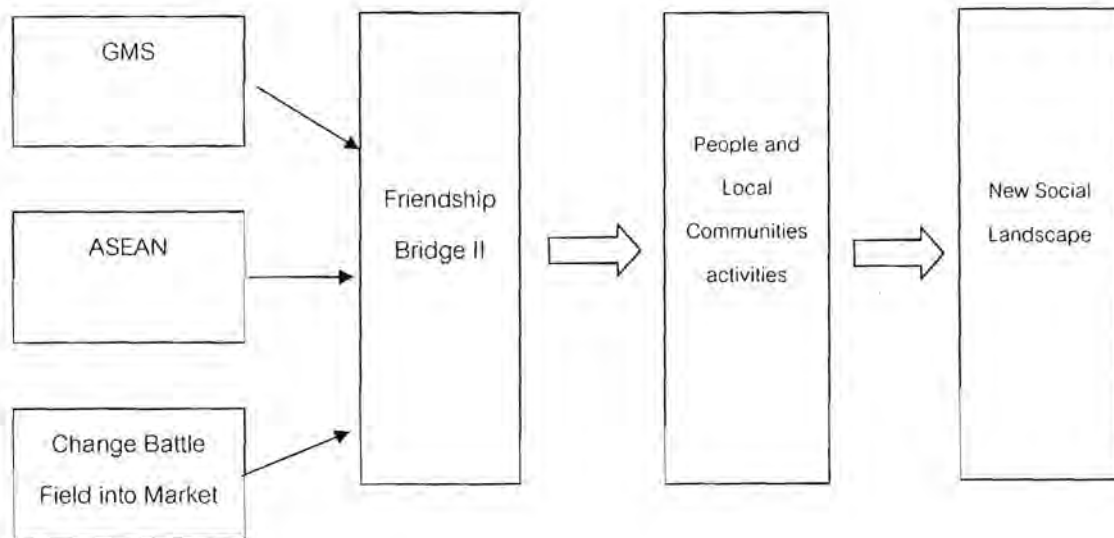
แนวคิดการพัฒนา กับ สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว นั้น เป็นโครงการที่เกิดขึ้นมาจากแนวคิดเรื่อง สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจอนุภูมิภาคุ่มน้ำโขง (GMS) อันเกิดจากการผลักดันขององค์กรระหว่างประเทศโดยเฉพาะธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) เพื่อสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีภูมิศาสตร์อยู่ติดกัน โดยจะส่งผลให้เป็นการเกิดความเชื่อมโยง (Connectivity) การสร้างชุมชน (Community) และเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน (Competitiveness) ระหว่างประเทศใน GMS อันประกอบไปด้วยจีนตอนใต้ พม่า ลาว ไทย กัมพูชา และ เวียดนาม

มีผู้ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนา กับ สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจไว้บ้างแล้ว เช่น ยศ สันตสมบัติ และคณะ (2553)¹ โดยมองว่าประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงในขณะนี้กำลังเป็นสังคมเปลี่ยนผ่าน หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม โดยมองถึงผลกระทบของการพัฒนาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ตามกรอบสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจว่าทำให้มีการปรับเปลี่ยนระบบนิเวศ วิถีชีวิต และการทำมาหากินของผู้คนในชุมชนชายขอบของภูมิภาคนี้ โครงการความร่วมมือดังกล่าวได้สร้างให้เกิดการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ มากมาย เช่น ถนน ไฟฟ้า สะพาน การคมนาคมขนส่งที่สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ทำให้เกิดการขยายการลงทุน การค้า และการท่องเที่ยวในลุ่มน้ำโขงตอนบนอย่างรวดเร็ว ประชาชนในอนุภูมิภาคนี้สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุข การศึกษา และตลาดได้อย่างสะดวกรวดเร็วมากขึ้น สามารถอพยพเคลื่อนย้ายไปหางานทำนอกพื้นที่ได้ แต่ในขณะเดียวกัน การขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การเพิ่มการลงทุน การค้าเสรี และความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคเกิดขึ้นบนพื้นฐานของระดับการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกัน และยิ่งนานวันเข้าการพัฒนา ก็มีลักษณะของความไม่เท่าเทียมมากขึ้น

แนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาเป็นแนวทางของการศึกษาการเปลี่ยนภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นบริเวณที่มีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ได้ โดยศึกษาเมืองชายแดนที่มีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ในฐานะเมืองที่มีการเปลี่ยนผ่าน และจะได้นำผลการศึกษามาเทียบเคียงกับแนวคิดข้างต้นว่ามีความเหมือน แตกต่าง หรือมีชุดข้อมูลที่สนับสนุนกันหรือไม่ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาแนวคิดเรื่องการพัฒนา กับ สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจให้มีความรอบด้านขึ้น

จากข้อมูลเบื้องต้นสามารถนำมาทำเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

¹ ยศ สันตสมบัติ และคณะ, การท่องเที่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ: แนวคิดสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจกับปัญหาการพัฒนาในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2553

5. การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (information) ที่เกี่ยวข้อง

มีรายงานวิจัยหลายเล่มที่ศึกษาผลกระทบทางสังคมของการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เช่นรายงานโครงการวิจัยเรื่องผลกระทบทางสังคมของการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 (สุภางค์ จันทวานิช และคณะ, 2548) ที่ศึกษาโดยคณะวิจัยจากสถาบันเอเชียศึกษาที่นั่น พบว่า จังหวัดมุกดาหารซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการสร้างสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว แห่งที่ 2 มีปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่หลากหลาย เช่นเรื่องการค้าคนข้ามเข้าถึงจังหวัด การเป็นแหล่งนำเข้าส่งออกสินค้าผิดกฎหมายและเป็นแหล่งรวมประเด็นข้ามพรมแดนต่าง ๆ ซึ่งการสร้างสะพานนี้อาจนำมาสู่การออกมาจากจุดอับและจะส่งผลกระทบต่อประชาชนในอนาคต อย่างไรก็ตามมีโครงการพัฒนาอีกหลายโครงการที่จะตามมาพร้อมกับสะพาน เช่นการพัฒนาเมืองมุกดาหารให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ การตั้งศูนย์จัดส่งและแปรรูปสินค้ามุกดาหาร การสร้างสถานีรถบรรทุก ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ชาวมุกดาหารก็ไม่ได้รับทราบข่าวสารประชาสัมพันธ์แต่อย่างใด การพัฒนาต่างๆในจังหวัดมุกดาหารนั้น ชาวบ้านไม่เคยได้มีส่วนร่วม มีเพียงการจัดเวทีประชาคมของสถาบันเอเชียศึกษาที่เท่านั้นที่เปิดโอกาสให้ชาวมุกดาหารได้แสดงความคิดเห็น

งานชิ้นนี้เป็นงานที่ศึกษาในภาพกว้าง แต่ทำให้ทราบถึงข้อมูลเรื่องการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในจังหวัดมุกดาหารที่อาจจะเกิดขึ้น

ปกาสีฐ์ ฐนะแพทย์ และคณะ ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ-สังคม ของโครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 มุกดาหาร - สะหวันนะเขต เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยสอบถามประชาชนทั้งในมุกดาหารและสะหวันนะเขต ที่อยู่ไกลจากสะพานไม่เกิน 10 กิโลเมตร จำนวน 150 คน พบว่า ร้อยละร้อยละของประชากรที่สำรวจเห็นว่าสะพานแห่งนี้จะนำผลดีมากกว่าผลเสีย และมีผู้ที่ชอบสะพานนี้มากที่สุดถึงร้อยละ 40 ชอบ ร้อยละ 50 รู้สึกเฉยๆร้อยละ 10 โดยที่ไม่มีคนที่ไม่ชอบสะพานนี้เลย นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเชิงคุณภาพควบคู่ไปด้วย พบว่าชาวไทยและลาวคาดว่าสะพานแห่งนี้จะเป็นตัวกระตุ้นเศรษฐกิจให้ดีขึ้น เนื่องจากมุกดาหารจะแปรสภาพเป็นศูนย์แห่งการขนส่งสินค้าไปยังประเทศลาวและเวียดนาม และจะมีคลังสินค้าของบริษัทต่างๆมากขึ้น การท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้จะขยายตัวมากขึ้น ชาวมุกดาหารและชาวแขวงสะหวันนะเขตจะเปลี่ยนสภาพจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมเมืองมากขึ้น และข้อดีที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งคือ การเดินทางขนส่งสินค้าภายในภูมิภาคอินโดจีนสะดวกรวดเร็วขึ้นและเป็นการลดค่าใช้จ่าย ส่วนผลกระทบในทางลบคือผู้ที่มีทุนน้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสจะถูกทอดทิ้ง ผลประโยชน์จากสะพานจะกระจายไปไม่ถึงประชาชนทุกหมู่เหล่าเนื่องจากยังไม่มียุทธศาสตร์ที่เอื้อประโยชน์ให้กับประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรม

ถึงแม้ว่างานวิจัยของปกาสีฐ์และคณะจะเป็นการศึกษาเชิงสำรวจที่มีการแจกแบบสอบถามเพียง 120 ชุด แต่ก็มีความชัดเจนตรงที่มีการศึกษาถึงทัศนคติ ความคาดหวังและคาดการณ์ของคนในท้องถิ่นที่มีต่อสะพานมิตรภาพ 2 ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นข้อมูลด้านหนึ่งที่สามารถจะนำมาใช้เป็นพื้นฐานเพื่อทบทวนดูว่า สภาพของชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมไปอย่างไรบ้าง และตรงกับที่เคยมีผู้คาดการณ์ไว้หรือไม่

เกรียงศักดิ์ ภูศรีโสม ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ผลประโยชน์ที่คาดว่าประเทศไทยจะได้รับจากการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง ไทย-ลาว แห่งที่ 2 (เกรียงศักดิ์ ภูศรีโสม, 2547) เกรียงศักดิ์คาดว่า ผลประโยชน์ที่ที่ท้องถิ่นจะได้รับน่าจะเป็นเพียงผลประโยชน์ในระยะสั้นในช่วงที่มีการก่อสร้างสะพาน เช่น การสร้างรายได้ให้แก่แรงงานในท้องถิ่น ผู้รับเหมารายย่อย ผู้ประกอบการค้ารายย่อยในท้องถิ่นที่ให้บริการและสนับสนุนต่อการสร้างสะพาน ส่วนผู้ที่

ได้ประโยชน์ในระยะยาวนั้นจะเป็นกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนว ระเบียบตะวันออก-ตก คือ กาศสินธุ์ ขอนแก่น นครพนม มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร และร้อยเอ็ด ซึ่งจะได้รับผลประโยชน์จากการลงทุน โดยตรงจากนักลงทุนในกรุงเทพและต่างประเทศ ส่วนทางด้านท่องเที่ยวจะได้รับประโยชน์จากการเป็น ศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค ส่วนสาขาเกษตรจะได้รับประโยชน์จากกระบวนการผลิตอุตสาหกรรมแบบ ใหม่ ส่วนทางด้านสังคมนั้นคาดว่า การมีสะพานจะเป็นการแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนตามแนวพื้นที่ โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การลดปัญหาการเข้ามาของแรงงานต่างชาติที่ผิดกฎหมาย การเป็นศูนย์กลาง ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาด้านสาธารณสุข ซึ่งสะพานจะช่วยย่นระยะเวลาในการเดินทาง โดยเฉพาะการมาใช้บริการรักษาพยาบาลบาดเจ็บ หรือป่วยฉุกเฉินของประชาชนจากฝั่งลาว

งานของเกรียงศักดิ์นี้ถือเป็นงานวิจัยที่เป็นการคาดการณ์ถึงผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากสะพานมิตรภาพ 2 ซึ่งเป็นการศึกษาโดยมองจากศักยภาพของภูมิภาค และเป็นการประเมินโดยเน้นข้อมูลตามข้อมูลที่ผู้วิจัยรวบรวมได้เป็นหลัก ในขณะที่งานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นตัวเข้าไปเสริมภาพของผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ โดยให้ชุมชน รัฐ และ เอกชนเป็นผู้ประเมิน อันจะทำให้ได้ภาพของการวิเคราะห์ที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นต่อไป

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ที่เน้นในเชิงเศรษฐกิจ ได้แก่งานศึกษาของ สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์ และคณะ ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาระเบียงตะวันออก-ตะวันตก กรณีเส้นทางหมายเลข 9 (สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) พบว่า จังหวัดที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการ เปิดใช้สะพานมิตรภาพ 2 คือจังหวัดขอนแก่น เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีต้นทุนการขนส่งลดลงมากที่สุดเมื่อเทียบกับ จังหวัดอื่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด ซึ่งประเทศไทยจะได้ประโยชน์ทางการค้า โดยเฉพาะด้านการเกษตร ซึ่งรัฐบาลจะต้องกำหนดกรอบนโยบายทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อรองรับโอกาสที่เกิดขึ้น รวมทั้งต้องเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานไว้รองรับ ด้านอุตสาหกรรมนั้น อุตสาหกรรมที่มีการขยายตัว มากที่สุดคือ อุตสาหกรรมขนาดย่อมด้านอาหารและการผลิตสินค้าเพื่ออุปโภคบริโภค จากการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมขนาดย่อมจะขยายตัวมากถึง 27 เท่าตัว รัฐบาลต้องเตรียมความพร้อมในความต้องการใช้ไฟฟ้าในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้น 1.7 เท่า การใช้น้ำประปาจะเพิ่มขึ้น 2.3 เท่า การสื่อสารทางโทรศัพท์จะเพิ่มขึ้น 2.2 เท่า จังหวัดมุกดาหารจะมีรายได้จากภาคการบริการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 40 อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของเกรียงศักดิ์และ สุทธิพันธ์นี้ เป็นงานวิจัยที่ทำในช่วงก่อนหน้าสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 2 เปิด นั่นคือก่อนพ.ศ. 2550 ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาว่าสุดท้ายแล้วจังหวัดต่างๆ หรือชุมชนท้องถิ่นรอบสะพานมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ เคยคาดการณ์ไว้หรือไม่ จึงต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมในงานวิจัยชิ้นนี้

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เช่น ด้านวิชาการ ด้านนโยบาย ด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์ ด้านสังคมและ ชุมชน รวมถึงการเผยแพร่ในวารสาร จดสิทธิบัตร ฯลฯ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์
- 6.1 ด้านวิชาการ ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นรอบสะพาน มิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 1 และแห่งที่ 2 ที่ยังไม่มีผู้ศึกษาในภาพรวม ซึ่งอาจเป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งในการ ทำนายการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่นที่มีการสร้างสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว แห่งที่ 3 และ 4 ที่เพิ่งสร้างเสร็จ รวมทั้งสะพานมิตรภาพแห่งที่ 5 และ 6 ที่กำลังมีแผนการสร้าง นอกจากนี้

ข้อมูลที่ได้ยังสามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาแนวความคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ชายแดนให้มี ความรอบด้านมากขึ้นอีกด้วย

6.2 ด้านนโยบาย สามารถใช้ข้อค้นพบที่ได้จากโครงการนี้นำไปเป็นข้อมูลประกอบการวางแนวทางการพัฒนา เมืองและชุมชนท้องถิ่นของบริเวณที่จะสร้างสะพานมิตรภาพ ให้รัดกุมยิ่งขึ้น

6.3 ด้านสังคมและชุมชน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่สร้างขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่นโดยเฉพาะ กล่าวคือ เป็นการประเมินว่าภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นรอบสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 1 และแห่งที่ 2 มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง โดยงานวิจัยนี้จะเปรียบเทียบเหมือนตัวกลางของเสียงสะท้อนจากชุมชน ท้องถิ่นไปสู่โลกวิชาการ

7. แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย

- เผยแพร่ผลการวิจัยโดยตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการ
- นำเสนอผลงานวิจัยในงานสัมมนาทางวิชาการระดับชาติ
- เผยแพร่บางส่วนของงานวิจัยในสื่อที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ง่าย เช่น คอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ หรือสื่อออนไลน์บนเว็บไซต์ของสถาบันเอเชียศึกษา เว็บไซต์ของศูนย์แม่โขงศึกษา และ Social Network ต่างๆ

8. วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

8.1 การศึกษาด้านเอกสาร

- ค้นคว้าทางเอกสารทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 และแห่งที่ 2 ซึ่ง มักมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการคาดการณ์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และความคุ้มค่าของโครงการสร้างสะพาน
- ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร สำหรับใช้ในการศึกษาการเปลี่ยนภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ท้องถิ่น โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
- เก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอข้อมูลพื้นฐานของชุมชน (เช่น จำนวนประชากร อาชีพ รายได้ การศึกษา ฯลฯ) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาจังหวัด ซึ่งจะมีการสำรวจ “ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน”

8.2 การศึกษาภาคสนาม

- สังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในชุมชนที่อยู่บริเวณสะพานโดยเน้นสังเกตในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม เช่น การประกอบอาชีพและเศรษฐกิจ
- สัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เช่น พัฒนาจังหวัด หอการค้า
- จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับคนในชุมชนท้องถิ่นรอบสะพาน โดยให้คนในชุมชนบอกเล่า เรื่องราวและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมภายหลังจากการมีสะพานมิตรภาพ

9. ระยะเวลาทำการวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

โครงการนี้มีระยะเวลาในการทำวิจัย 12 เดือน ดังมีรายละเอียดตามตารางแสดงแผนการดำเนินงาน

ตารางแสดงแผนการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ช่วงเวลา ดำเนินการ	จำนวนวันที่ใช้
เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการ คาดการณ์สภาพเศรษฐกิจ- สังคมของเมืองที่มีสะพาน มิตรภาพ	ทบทวนวรรณกรรม	เดือนที่ 1-3	90 วัน
เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานทาง เศรษฐกิจและสังคมในส่วนที่ เป็นสถิติ ตัวเลข ที่มีหน่วยงาน ราชการทำไว้แล้ว	ติดต่อกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อขอสถิติ	เดือนที่ 4	30 วัน
ส่งรายงานความก้าวหน้า	รวบรวมข้อมูล และเขียน รายงานความก้าวหน้า	เดือนที่ 5	30 วัน
เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านการ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมของจังหวัดที่มี สะพานมิตรภาพ โดยเน้นจาก มุมมองของเจ้าหน้าที่รัฐ นักพัฒนา และภาคเอกชน	ลงภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์ เชิงลึกตามจังหวัดต่างๆ	เดือนที่ 6-7	60 วัน
เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านการ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมของจังหวัดที่มี สะพานมิตรภาพ โดยเน้นจาก มุมมองของคนในชุมชน ท้องถิ่นรอบสะพาน	สัมภาษณ์เชิงลึก	เดือนที่ 8-9	60 วัน
เพื่อให้ได้คำตอบเรื่องการ เปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทาง เศรษฐกิจและสังคมของ ชุมชนโดยรอบสะพาน	วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล	เดือนที่ 10 - 11	60 วัน
เพื่อการตรวจสอบข้อมูลให้ ถูกต้อง	ส่งร่างรายงานวิจัยให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับแก้	เดือนที่ 12	30 วัน

บทที่ 2

สะพานมิตรภาพ ประวัติ ความเป็นมา และความคาดหวัง

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1

ความเป็นมาของสะพานมิตรภาพ 1

สะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 1 เป็นสะพานข้ามแม่น้ำโขงตอนล่างขนาดใหญ่แห่งแรก เชื่อมระหว่างหนองคาย ประเทศไทย กับนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรัฐบาลออสเตรเลียได้มอบงบประมาณสนับสนุนจำนวน 42 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย ในการสำรวจความเป็นไปได้ การออกแบบ และการก่อสร้าง ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2537 ใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ปีครึ่ง จนกระทั่งในวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2537 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดสะพานมิตรภาพ ร่วมกับ ฯพณฯ หนุ่ยฮัก พุมสะหวัน ประธานประเทศแห่งสปป. ลาวในขณะนั้น และ ฯพณฯ พลตรี คีตติง นายกรัฐมนตรีออสเตรเลียในขณะนั้น

ภาพที่ 1: หนุ่ยฮัก พุมสะหวัน ประธานประเทศลาว และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เป็นประธานในพิธีเปิดสะพานมิตรภาพ

สะพานแห่งนี้เป็นแบบคอนกรีตอัดแรง เสริมเหล็กแบบ Box Girder มีความยาวทั้งสิ้น 1170 เมตร พื้นผิวจราจรประกอบด้วยช่องจราจร 2 ช่องทาง กว้างช่องทางละ 3.5 เมตร. มีช่องทางเดินทั้งสองข้าง ช้างละ 1.5 เมตร และช่องทางเดินรถไฟตรงกลางกว้าง 1 เมตร ช่วงแม่น้ำประกอบด้วยตอม่อ 6 ตอม่อ ระยะห่างระหว่างตอม่อสะพานช่วงกลางแม่น้ำ 105 เมตร ช่วงบนฝั่งทั้ง 2 ข้าง ประกอบด้วยตอม่อ 8 ตอม่อในฝั่งไทย และ 7 ตอม่อในฝั่งลาว

ความคาดหวังต่อการมีสะพาน

สะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งนี้มีความสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจของ ประเทศไทยและลาว และยังสร้างความแน่นแฟ้นในความสัมพันธ์ระหว่างกันอีกด้วย สะพานแห่งนี้อำนวยความสะดวก

ในการขนส่งสินค้าซึ่งแต่เดิมขนถ่ายกันโดยใช้แพขนานยนต์ และยังเป็นการเปิดทางออกสู่ทะเลโดยสะดวกให้กับประเทศลาว สะพานแห่งนี้ยังคงมีความสำคัญในด้านการค้า ออสเตรเลียยังใช้โอกาสนี้ในความร่วมมือเพื่อพัฒนาภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

ภาพที่ 2 สะพานมิตรภาพไทย-ลาว หนองคาย-เวียงจันทน์

การเปิดใช้สะพานมิตรภาพเพื่อติดต่อกับเวียงจันทน์กับหนองคาย ประกอบกับศักยภาพด้านการพัฒนาประเทศของลาวในปัจจุบัน รวมทั้งความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างลาว-ไทย นอกจากจะเป็นปัจจัยที่เปิดกว้างโอกาสด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และทำให้การค้าการลงทุนในลาวขยายตัวแล้ว สะพานแห่งนี้ยังเป็นกุญแจสำคัญของลาวที่เปิดเส้นทางออกสู่ทะเลได้อีกเส้นทางหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้การขนส่งสินค้าเข้า-ออก สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การเตรียมให้สะพานสามารถรองรับการก่อสร้างเส้นทางรถไฟในอนาคตก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้ลาวสามารถพัฒนาเส้นทางรถไฟเชื่อมกับระบบเส้นทางรถไฟของไทยผ่านไปยังประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้ได้อีกด้วย ดังนั้นสะพานแห่งนี้จึงนับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเร่งการกำหนดกลยุทธ์และนโยบายการพัฒนาประเทศของลาว และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจขั้นต้น และการพัฒนาระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งจากนครหลวงเวียงจันทน์ไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติของลาวที่กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์หรือการส่งออก และยังจะช่วยให้ลาวอยู่ในตำแหน่งยุทธศาสตร์ภายในโครงข่ายการคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศได้ในระยะยาว

ก่อนการเปิดใช้สะพาน สถิติการนำเข้า - ส่งออกผ่านด่านศุลกากรหนองคาย ในปีงบประมาณ 2536 มีมูลค่ารวม 3.6 พันล้านบาท ในปี 2537 มูลค่าได้เพิ่มขึ้น 34 เปอร์เซ็นต์ เป็น 4.8 พันล้านบาท และเพิ่มเป็น 5.3 พันล้านบาทในปี 2538 สถิติล่าสุดในปีงบประมาณ 2554 แสดงมูลค่ารวมการนำเข้า-ส่งออกผ่านด่านศุลกากรหนองคายซึ่งสูงถึง 43 พันล้านบาท

ด้านการคมนาคม ในปีงบประมาณ 2537 มีพาหนะเข้าประเทศไทยผ่านด่านมิตรภาพไทย - ลาว จำนวน 13,518 คัน และออกจำนวน 13,455 คัน ต่อมาภายหลังจากเปิดใช้สะพานแห่งนี้ จำนวนพาหนะเข้า-ออก ได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยในปีงบประมาณ 2538 มีพาหนะเข้า 47,293 คัน และออก 48,658 คัน สถิติล่าสุดประจำปีงบประมาณ 2554 มีพาหนะเข้าถึง 419,659 คันและออก 424,841 คัน

ด้านจำนวนจำนวนคนเข้า - ออก ผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว ในปีงบประมาณ 2537 มีคนเดินทางเข้าจำนวน 55,085 คน และ ออก 50,100 คน ต่อมาในปีงบประมาณ 2538 ตัวเลขเพิ่มสูงขึ้นโดยมีคนเดินทางเข้าถึง 293,126 คน และออก 292,462 คน สำหรับในปีงบประมาณ 2554 มี คนเดินทางเข้าจำนวน 2,713,495 คน และออก 2,657,100 คน

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2

ในช่วงปีพ.ศ. 2539 - 2541 เป็นช่วงเวลาของการค้นหาตำแหน่งที่เหมาะสมที่สุดในการสร้างสะพาน ได้มีการคัดเลือกสถานที่เพื่อสร้างสะพานอยู่หลายแห่งตามความเหมาะสมด้านพื้นที่ งบประมาณและอีกเหตุผลหนึ่งที่เป็นที่พูดกับปากต่อปากคือเหตุผลด้านการเมือง เช่นในจังหวัดนครพนม อันเป็นฐานเสียงของนักการเมืองระดับประเทศ หรือบ้านพาลูกา ตำบลชะโนด จังหวัดมุกดาหาร อันเป็นที่อาศัยของเครือญาติผู้นำในลาว บ้านทรายมูล ตรงข้ามท่าเรือแก่งกะเบา อ.ห้วยใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร บ้านลัมบ้อย ตำบลนาสีนวล อ.เมือง จังหวัดมุกดาหาร อ.ห้วยใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร และบ้านสงเปือย อ.เมือง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งในแต่ละที่มีข้อดีข้อเสียต่างกันไป เช่นในกรณีของจังหวัดนครพนม หากสร้างสะพานในบริเวณนั้น จะต้องสร้างทางรองรับสะพานในลาวพาดผ่านพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ ส่วนบ้านพาลูกานั้น ต้องตัดถนนรองรับสะพานผ่านเขตป่าสงวนเช่นกัน อีกทั้งใช้เงินในการตัดถนนรองรับสะพานที่แพงกว่า และห่างไกลจากตัดจังหวัด ทำให้การเดินทางหรือการใช้บริการต่างๆ ไม่สะดวก

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าประเด็นที่สำคัญในการเลือกพื้นที่สร้างสะพานคือการอยู่ใกล้ระบบสาธารณูปโภค การใช้งบประมาณน้อยในการสร้างถนนรองรับ และการสร้างใกล้ตัวเมืองเพื่อให้ความร่วมมือในการรองรับการให้บริการและการพัฒนามีความต่อเนื่องกับศูนย์กลางชุมชน (ชำนาญ พิณศรี, 2543) ดังนั้นจึงได้ขอยุติและตกลงร่วมกันให้ตำแหน่งสะพานฝั่งไทยอยู่ที่บ้านสงเปือย ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร ที่อยู่ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศเหนือประมาณ 7 กิโลเมตร และจุดก่อสร้างฝั่งลาวอยู่ที่บ้านนาแก เมืองคันทะบูลี (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นเมืองโกสอน พมวิหาน) อยู่ห่างจากตัวแขวงสะหวันนะเขตไปทางทิศเหนือประมาณ 5 กิโลเมตร

จากนั้นในปี พ.ศ. 2542 - 2543 รัฐบาลญี่ปุ่น โดย JAPAN INTERNATIONAL COOPERATION AGENCY: JICA ให้ความช่วยเหลือในการสำรวจ ออกแบบโครงการ จนกระทั่งได้มีการจัดพิธีลงนามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลลาวขึ้นที่โรงแรมมุกดาหารแกรนด์ไฮเทล ในปี พ.ศ. 2544 เพื่อตกลงสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงระหว่างชาติ มุกดาหาร - สะหวันนะเขต โดยใช้เงินกู้จาก JAPAN BANK for DEVELOPMENT COOPERATION หรือ JBIC วงเงินค่าก่อสร้าง 2,550 ล้านบาท ที่ไทยและลาวออกฝ่ายละครึ่ง (www.rd.go.th/mukdahhan/94.0.html)

สำหรับรูปแบบสะพานนั้นเป็นสะพานคอนกรีต 2 ช่องจราจร ผิวจราจรกว้าง 8 เมตร ไหล่ทางข้างละ 1.50 เมตร ยาว 1,600 เมตร จุดกัลป์รถอยู่ฝั่งไทย ช่องทางสัญจรทางน้ำกว้าง 110 เมตร โครงสร้างเสากระโดงของสะพานออกแบบให้เหมือนกับการพนมมือไหว้ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของทั้งไทยและลาว และมีชื่ออย่างเป็นทางการว่าสะพานมิตรภาพ 2 หรือ Friendship Bridge II

ภาพที่ 3 : โปสเตอร์รูปสะพานมิตรภาพ 2 ถ่ายจากฝั่งไทย

สะพานมิตรภาพ 2 ในฐานะเป็นส่วนเชื่อมการคมนาคมขนส่งทางบก แนวตะวันออก-ตะวันตก

ในปีพ.ศ. 2535 ได้มีการก่อตั้งหกเหลี่ยมเศรษฐกิจขึ้น ประกอบด้วยประเทศต่างๆในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง อันได้แก่ จีน พม่า ไทย ลาว เวียดนาม และกัมพูชา เรียกว่าอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekhong Sub region - GMS) ภายใต้ความช่วยเหลือของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank - ADB) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ ที่มุ่งเน้นในด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อที่จะสามารถใช้ทรัพยากรร่วมกัน และสนับสนุนการเคลื่อนย้ายสินค้าทุน แรงงาน การท่องเที่ยวและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในอนุภูมิภาค (www.adb.org/gms) เพื่อการนั้นรัฐบาลของประเทศต่างๆในกลุ่ม GMS และธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย จึงมีโครงการพัฒนาการคมนาคมขนส่งทางบกในแนวตะวันออก-ตะวันตก (East- West Transport Corridor) เพื่อเชื่อมระหว่างพม่า ไทย ลาว เวียดนาม ในแนวเส้นทางเมืองมะละแหม่งของพม่า ตาก พิษณุโลก ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มุกดาหาร สะหวันเขตและ ดงฮา (www.rd.go.th/mukdahan/94.0.html) โดยกำหนดเส้นทางแนวนี้ให้เป็นเส้นทางนำร่องและมีความสำคัญสูงสุด เส้นทางนี้จะทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้า ซึ่งการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเพื่อเชื่อมโยงเส้นทางหมายเลข 9 ระหว่างไทยกับลาวก็เป็นโครงการหนึ่งที่เกิดขึ้นภายใต้กรอบความร่วมมือนี้

จากที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าสะพานมิตรภาพ 2 เป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางคมนาคมขนส่งแห่งเดียวที่เชื่อมระหว่างทะเลอันดามันกับทะเลจีนใต้ ดังนั้นสะพานมิตรภาพ 2 จึงมิได้เป็นเพียงสะพานมิตรภาพระหว่างไทยและลาวเท่านั้น แต่ยังเป็นสะพานที่เชื่อมพม่า ไทย ลาว เวียดนาม ไว้ด้วยกัน (ธนพรรณ ธาณี และคณะ, 2547)

ภาพที่ 4 : ป้ายยินดีต้อนรับสู่มุกดาหาร ติดตั้งไว้บริเวณปากทางออกจากสะพาน มีข้อความ 4 ภาษา คือ ไทย อังกฤษ ลาว เวียดนาม

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการมีสะพานมิตรภาพ 2

ในช่วงก่อนและระหว่างการสร้างสะพาน มีการคาดการณ์ถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีสะพานมิตรภาพ 2 กล่าวคือจะทำให้มุกดาหารเป็นศูนย์กลางการค้าและพาณิชยกรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกเมืองหนึ่ง เพราะมีสะพานมิตรภาพ 2 เป็นตัวเพิ่มศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการคมนาคมขนส่ง เนื่องจากสามารถเดินทางไปสู่ท่าเรือที่ดานังสะดวกยิ่งขึ้น อันจะทำให้นักลงทุนสนใจมาลงทุนด้านอุตสาหกรรมที่มุกดาหารและจังหวัดใกล้เคียง เพราะนอกจากจะส่งสินค้าไปขายในประเทศแล้ว ยังส่งสินค้าไปยังตลาดโลกได้ โดยการขนส่งมายังจังหวัดมุกดาหาร ที่จะเป็นศูนย์กระจายสินค้าต่อไปยังท่าเรือดานังประเทศเวียดนาม ตามเส้นทาง East - West Transport Corridor และยังสามารถได้ประโยชน์จากด้านการท่องเที่ยวระหว่างภูมิภาคที่จะเพิ่มขึ้น (อติธ นามประกาย อ้างจาก เกรียงศักดิ์ ภูศรีโสม, 2547) และจะทำให้โครงการต่างๆที่วางแผนไว้มีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่นโครงการสถาปนาเมืองคู่แฝด ซึ่งจะนำมาซึ่งการพัฒนาความร่วมมือด้านต่างๆระหว่างมุกดาหาร-สะหวันนะเขต ให้เป็นเมืองพัฒนาศักยภาพร่วมกัน ทั้งทางด้านการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว การพัฒนาทางการศึกษาและสังคมไปพร้อมกัน โดยโครงการนี้จะเป็นรูปเป็นร่างอย่างชัดเจนภายหลังจากการก่อสร้างสะพานแล้วเสร็จ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ อ้างจาก เกรียงศักดิ์ ภูศรีโสม, 2547) อย่างไรก็ตาม

คนในจังหวัดมุกดาหารจะยังไม่ได้รับประโยชน์ในพื้นที่เนื่องจากต้องมีการเตรียมความพร้อมให้ชุมชนก่อน เช่น การสนับสนุนให้ชาวบ้านพัฒนาคุณภาพสินค้า OTOP เพื่อขายให้กับนักท่องเที่ยว

บทที่ 3

สภาพเศรษฐกิจ-สังคม ของจังหวัดหนองคายและมุกดาหาร

สภาพเศรษฐกิจ-สังคม ของจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน เป็นจังหวัดชายแดนและเป็นจังหวัดที่เรียบง่าย น่าอยู่และน่าท่องเที่ยว มีพื้นที่ส่วนใหญ่ติดฝั่งแม่น้ำโขง ตรงข้ามกับประเทศลาว มีพื้นที่แคบแต่ยาว มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการชมบั้งไฟพญานาคในวันออกพรรษา โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัด ดังนี้

1. ขอบเขตและที่ตั้ง

ทิศเหนือ ติดแม่น้ำโขงอันเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศใต้ ติดอำเภอบ้านดุง อำเภอเพ็ญ อำเภอสร้างคอม และอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ทิศตะวันออก ติดอำเภอโซ่พิสัย และอำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ ทิศตะวันตก ติดอำเภอปากชม จังหวัดเลย

2. ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ พื้นที่มีลักษณะพิเศษทอดยาวขนานตามลำน้ำโขง ติดเขตชายแดนกับสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาวตลอดแนวเป็นระยะทาง 210.6 กิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ เป็นคลื่นลอนลาดและเป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 200 เมตร เป็นบริเวณเทือกเขาต่าง ๆ ทางทิศตะวันตก คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 0.59 ของพื้นที่ทั้งประเทศ จังหวัดหนองคายตั้งอยู่ทางภาค ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีพื้นที่ประมาณ 3,026.5 ตารางกิโลเมตร หรือ 1.9 ล้านไร่ คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 0.59 ของพื้นที่ทั้งประเทศ ระยะทางห่างจาก กรุงเทพฯ ประมาณ 615 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดหนองคาย โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง แยกได้เป็น 4 บริเวณ คือ

- (1) พื้นที่ค่อนข้างราบ ได้แก่ เขตอำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ ซึ่งใช้ประโยชน์ในการทำนา และปลูกพืชสวนบริเวณริมน้ำโขง
- (2) พื้นที่เป็นคลื่นลอนลาด กระจายอยู่ทุกอำเภอเป็นหย่อม ๆ ซึ่งเป็นพื้นที่ทำนาส่วนใหญ่ และปลูกพืชไร่ พืช สวนและป่าธรรมชาติ
- (3) พื้นที่เป็นคลื่นลอนชันและเป็นเขาเป็นป่าธรรมชาติ เช่น ป่าไม้เต็งรัง เบญจพรรณ พบในเขตอำเภอสังคม
- (4) สภาพพื้นที่เป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 200 เมตร เป็นบริเวณเทือกเขาต่างๆทางทิศ ตะวันตกในเขตอำเภอสังคม เนื่องจากแม่น้ำโขงไหลผ่านอำเภอต่างๆ เกือบทุกอำเภอ จึงก่อให้เกิดประโยชน์ในการเกษตรกรรม ราษฎรได้อาศัยแม่น้ำโขงเป็นแหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปแบ่งเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

3. ด้านเศรษฐกิจ จากการสำรวจในปี 2554 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าจังหวัดหนองคายมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครัวเรือน 16,979 บาท / คน ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการทำงาน ประกอบด้วย ค่าจ้างเงินเดือน จาก การทำการเกษตร กำไรสุทธิจากการทำธุรกิจ ร้อยละ 64.5 รองลงมาเป็นรายได้ที่ไม่ใช่จากการทำงาน ได้แก่ เงินที่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐหรือบุคคลอื่นนอกครัวเรือน รายได้จากทรัพย์สิน ร้อยละ 17 นอกจากนี้ยังมี รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงินในรูปสวัสดิการสินค้า และบริการ ร้อยละ 17 และรายได้ที่เป็นตัวเงินอื่น ๆ ร้อยละ 1.5 ครัวเรือนจังหวัดหนองคายมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 15,517 บาท คิดเป็นร้อยละ 91.4 ของรายได้ เมื่อ ครัวเรือนในจังหวัดหนองคายจะมีรายได้มากกว่ารายจ่าย (ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดหนองคาย)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคาย ณ ราคาประจำปีพ.ศ. 2554 มีมูลค่า 28,586 ล้านบาท ลดลง จากปีที่ผ่านมา 15,176 ล้านบาท รายได้ต่อหัวประชากรเท่ากับ 52,548 บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 7,664 บาท ประมาณการภาวะเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. 2555 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด หนองคาย ณ ราคาประจำปีพ.ศ. 2555 มีมูลค่า 30,546 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 1,960 ล้านบาท รายได้ต่อหัว ประชากรเท่ากับ 56,151 บาท/คน/ปี เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 3,603 บาท (สถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด หนองคาย ประจำปี 2554 และประมาณการ ปี พ.ศ. 2555)

4. ด้านศาสนา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมีสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ได้แก่ วัด (พุทธ ศาสนา) 846 แห่ง โบสถ์ (คริสต์ศาสนา) 43 แห่ง และ มัสยิด (อิสลาม) 1 แห่ง

5. ด้านสาธารณสุข สถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ ประกอบด้วย โรงพยาบาลทั่วไป ขนาด 349 เตียง 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน ขนาด 90 เตียง 1 แห่ง ขนาด 60 เตียง 1 แห่ง ขนาด 30 เตียง 2 แห่ง ขนาด 10 เตียง 1 แห่ง และสถานอนามัย 74 แห่ง สถานบริการสาธารณสุขภาคเอกชน ประกอบด้วย โรงพยาบาลรวม แพทย์ ขนาด 50 เตียง โรงพยาบาลหนองคาย – วัฒนา ขนาด 100 เตียง และโรงพยาบาลพิสัยเวศ ขนาด 50 เตียง

6. ด้านการศึกษา ประชากรมีระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 324 โรงเรียน สังกัด สพป. เขต 1 – 2 รวม 267 โรงเรียน และเอกชน 26 โรงเรียน สังกัด สพม. เขต 21 รวม 31 โรงเรียน

7. จำนวนประชากร ประชากรมีระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 324 โรงเรียน สังกัด สพป. เขต 1 เขต 2 รวม 267 โรงเรียน และเอกชน 30 โรงเรียน สังกัด สพม. เขต 21 รวม 31 จุด ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ จังหวัดหนองคายเป็น 1 ใน 30 จังหวัดของประเทศไทยที่มีพื้นที่ติดชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพื้นที่ชายแดนตามลำน้ำโขงติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีที่ตั้งอยู่ตรงกันข้ามกับนคร หลวงเวียงจันทน์ เมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นจังหวัดเดียวของประเทศไทยที่มี สถานที่ตั้งอยู่ใกล้กับเมืองหลวงของประเทศเพื่อนบ้านมากที่สุด ประมาณ ๒๕ กิโลเมตร มี 6 อำเภอ ที่ตั้งอยู่ ใกล้ตามแนวตะเข็บชายแดน คือ (1) อำเภอเมืองหนองคาย (2) อำเภอท่าบ่อ (3) อำเภอศรีเชียงใหม่ (4) อำเภอสังคม (5) อำเภอโพนพิสัย และ (6) อำเภอรัตนวาปี

8. ด้านถาวรและจุดผ่อนปรน จังหวัดหนองคายมีด่านถาวร และจุดผ่อนปรนที่ใช้เป็นเส้นทางในการติดต่อทำมาค้าขายไปมาหาสู่ระหว่าง 2 ประเทศ เป็นจุดผ่านแดนถาวร และเป็นจุดผ่อนปรน จำนวน 6 จุด คือ

(1) จุดผ่านแดนด่านถาวร มี 2 จุด คือ 1. ด้านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว บ้านเหล่าจอมมณี อำเภอเมืองหนองคาย กับบ้านดงพูนี เมืองหาดทรายฟอง กำแพงนครหลวงเวียงจันทน์ เปิดให้บริการทุกวัน การคมนาคมทางบก ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว โดยรถยนต์ และรถไฟ 2. ด้านตรวจคนเข้าเมืองท่าเสด็จ-ท่าเตือ เมืองหาดทรายฟอง กำแพงนครหลวงเวียงจันทน์เปิด ให้บริการทุกวัน การคมนาคมทางน้ำ โดยเรือหางยาว และเรือโดยสาร

(2) จุดผ่อนปรน มี 4 จุด คือ 1. จุดผ่อนปรนอำเภอสังคม -เมืองสังทอง นครหลวงเวียงจันทน์ 2. จุดผ่อนปรนอำเภอศรีเชียงใหม่-เมืองสีโคตรตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ 3. จุดผ่อนปรนหมู่ที่ 1 ตำบลจุมพล อำเภอโพธิ์ชัย-บ้านโคก เมืองปากงึม นครหลวงเวียงจันทน์ 4. จุดผ่อนปรนบ้านเปงจาน ตำบลโพธิ์แพง อำเภอรัตนวาปี -บ้านทวย เมืองท่าพระบาท

9. เส้นทางคมนาคม การเดินทางจากกรุงเทพมหานครไปจังหวัดหนองคายใช้ 3 เส้นทางหลัก คือ

เส้นทางที่ 1 โดยทาง เครื่องบินจากสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองไปลงสนามบินนานาชาติอุดรธานีใช้เวลาประมาณ 45 นาทีต่อด้วยรถยนต์จากสนามบินนานาชาติอุดรธานีถึงจังหวัดหนองคายระยะทาง 53 กิโลเมตร ใช้เวลาในการ เดินทางประมาณ 40 นาที

เส้นทางที่ 2 โดยทางรถยนต์เริ่มจากสถานีขนส่งหมอชิตกรุงเทพมหานครถึงจังหวัด หนองคาย (แยกถนนพหลโยธินตัดกับถนนมิตรภาพ ณ อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี) รวมระยะทาง 615 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 8 ชั่วโมง

เส้นทางที่ 3 โดยทางรถไฟเริ่มจากสถานีรถไฟหัว ล้าโพรงกรุงเทพมหานครถึงสถานีรถไฟหนองคาย ระยะทาง 650 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 12 ชั่วโมง

10. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดจังหวัดหนองคาย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : ยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมการผลิต การค้าและการบริการมุ่งสู่ประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เป็นเมืองน่าอยู่

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสังคมสงบสุข

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนสู่มาตรฐานสากล

11. เป้าประสงค์ของจังหวัด

1) เพื่อให้สถานประกอบการมีมาตรฐาน

2) เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

- 3) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตด้านการเกษตร
- 4) เพื่อความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดน
- 5) เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ

จังหวัดมุกดาหาร

1. ที่ตั้งและอาณาเขต จังหวัดมุกดาหาร ตั้งอยู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน ตั้งอยู่เส้นรุ้งที่ ๑๖ - ๑๗ องศา เหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๔ - ๑๐๕ องศาตะวันออก มีพื้นที่ทั้งหมด ๔,๔๐๗ ตร.กม. หรือ ๒,๗๑๒,๔๐๐ ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ระยะทาง ๖๔๒ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอณาแก อำเภอรอดุพนม จังหวัดนครพนม และอำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร อำเภอขามุนาม จังหวัดอำนาจเจริญ และอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ทิศตะวันออก ติดต่อกับแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเขาวง อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ลักษณะภูมิประเทศ ทางทิศเหนือและทิศใต้ของจังหวัดเป็นที่ราบสูง ทางทิศตะวันตกมีเทือกเขาภูพาน มีลักษณะเป็นป่าไม้ บางแห่งเป็นป่าทึบ ส่วนทิศตะวันออกเป็นที่ราบสลับป่าไม้ และมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความยาวประมาณ ๗๒ กม. มีพื้นที่ที่ราบ ร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ ทั้งจังหวัด ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ ๙๕๓,๓๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๕ ของพื้นที่จังหวัด

2. ลักษณะภูมิอากาศ สภาพภูมิอากาศจังหวัดมุกดาหาร แบ่งออกได้ ๓ ฤดูกาล ดังนี้ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ - กลางเดือนพฤษภาคม จะมีมวลอากาศเย็นหรือบริเวณความกดอากาศสูงแผ่ลงมาปะทะกับมวลอากาศร้อน ซึ่งจะทำให้บริเวณดังกล่าวเกิดพายุฝนฟ้าคะนองลมกระโชกแรง เกิดขึ้นได้ หรือเรียกอีกอย่างว่า พายุฤดูร้อน ซึ่งจะสร้างความเสียหายเกิดขึ้นในบริเวณที่พายุเคลื่อนผ่านอยู่ใน บริเวณแคบๆ ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม - กลางเดือนตุลาคม จะเกิดฝนทั้งช่วงประมาณปลายเดือน มิถุนายน - ต้นเดือนกรกฎาคม ปริมาณฝนที่ได้เกิดจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นเข้ามา และ ๒ ปริมาณฝนที่เกิดจากร่องฝนหรือร่องความกดอากาศต่ำ พาดผ่านในแนวตะวันออก-ตก ทำให้เกิดพายุฝนฟ้าคะนอง เป็นบริเวณกว้าง ส่วนที่ปริมาณฝนมากที่สุดก็จะได้จากพายุหมุนเขตร้อนจากทะเลจีนตอนใต้เคลื่อนเข้ามาปีหนึ่งประมาณ ๒-๓ ลูก จะเกิดฝนตกเป็นบริเวณกว้าง ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม - กลางเดือนกุมภาพันธ์ จะมีมวลอากาศเย็นหรือบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีน แผ่ลงมาปกคลุมบริเวณดังกล่าว ทำให้อากาศหนาวเย็นและแห้งโดยทั่วไป

3. การประกอบอาชีพและรายได้ จังหวัดมุกดาหารมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๖๕,๔๒๖ ครัวเรือน และจากข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๕๔ จังหวัด มุกดาหารมีครัวเรือนที่อยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน ๕๙,๐๕๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๒๕ ของครัวเรือนทั้ง จังหวัด มีครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี สูงกว่า ๒๓,๐๐๐ บาท มี

จำนวน ๕๗๙ ครั้วเรือน จากจำนวน ครั้วเรือนทั้งหมดและจำแนกการประกอบอาชีพได้ดังนี้ อาชีพทำนา จำนวน ๔๙,๖๕๓ ครั้วเรือน อาชีพทำไร่ จำนวน ๒,๓๕๒ ครั้วเรือน อาชีพทำสวน จำนวน ๗๗๕ ครั้วเรือน อาชีพรับจ้าง จำนวน ๕,๗๖๕ ครั้วเรือน อาชีพรับราชการ จำนวน ๒,๖๗๕ ครั้วเรือน ๖ อาชีพพนักงาน รัฐวิสาหกิจจำนวน ๒๑๕ ครั้วเรือน อาชีพพนักงานบริษัท จำนวน ๒๑๐ ครั้วเรือน อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๕๘๐ ครั้วเรือน

4. การศึกษา จังหวัดมุกดาหารมีสถานศึกษา จำนวน ๓๑๓ แห่ง จำแนกตามสังกัดออกเป็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ๒๔๖ แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๒๒ (มุกดาหาร) ๓๐ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน ๑๐ แห่ง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ๒ แห่ง สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ๘ แห่ง สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๑ แห่ง สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการอุดมศึกษา ๘ แห่ง สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๓ แห่ง สังกัดสำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๒ แห่ง สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ๓ แห่ง มีนักเรียน/นักศึกษาตั้งแต่ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับปริญญาตรี จำนวน ๗๓,๓๔๘ คน และมีครูผู้สอน จำนวน ๓,๘๓๑ คน อัตราเฉลี่ย นักเรียนต่อครูเท่ากับ ๑๙:๑

5. วัฒนธรรมและประเพณี ประชาชนจังหวัดมุกดาหาร ยึดมั่นและสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมอย่าง เหนียวแน่นและต่อเนื่อง คนมุกดาหารเป็นคนใจดี กิริยามารยาท อ่อนน้อมถ่อมตน และเอื้อเฟื้อ ซึ้งกันและกัน ซึ่งจากหลักฐานที่ได้ ๑๘ รวบรวมไว้มีปรากฏถึง ๘ ชนเผ่า ดังคำขวัญของมุกดาหาร ตอนหนึ่งว่า “แปดเผ่าชน พื้นเมือง” อันได้แก่ ชาวผู้ไท ชาวไทยญ้อ ชาวไทยข่า ชาวไทยโซ่ ชาวไทยกะเลิง ชาวไทยแสก ชาวไทยกุลา และชาวไทยอีสาน ชาวมุกดาหารส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญ และยังคงถือ ปฏิบัติสืบทอด กันมา คือ “ฮีตสิบสอง ครองสิบสี่” และยังคงมีวัฒนธรรม ประเพณีของชนเผ่าที่ควรอนุรักษ์ พื้นฟู และยังคงมี อยู่ในปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ ประเพณีปิดบ้าน ประเพณีสว่างเอือ ประเพณีแห่ กัณฑ์หลอน พิธีกรรม ไช่ถั่งบั้ง พิธีเหยา พิธีบายศรีสู่ขวัญ การรำเตี้ยหัวดอนตาล การรำวงผู้ไท การลำผญา เป็นต้น งานประเพณีที่สำคัญของจังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ งานประเพณีแข่งเรือออกพรรษา ระหว่างจังหวัด มุกดาหารกับแขวงสะหวันนะเขต จัดขึ้นในวันขึ้น ๑๓ - ๑๕ ฎี เดือน ๑๑ ของทุกปี งานกาชาดและงาน ประจำปีจังหวัดมุกดาหาร จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเดือนมกราคม

6. การสาธารณสุข จังหวัดมุกดาหาร มีจำนวนสถานบริการทางด้านสาธารณสุขของรัฐ / เอกชน ทั้งสิ้น ๘๖ แห่ง แยกเป็น โรงพยาบาลของรัฐ ๗ แห่ง โรงพยาบาลเอกชน ๑ แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล ๗๘ แห่ง(สถานีอนามัยเดิม) จำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข จำแนกได้ดังนี้ แพทย์ ๔๒ คน ทันตแพทย์ ๒๐คน เภสัชกร ๒๖ คน พยาบาล (วิชาชีพ , เทคนิค) ๔๕๗ คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ๒๘๖ คน (นักวิชาการ,จพ.สาธารณสุข ,จพ.ทันตสาธารณสุขฯ) และมีจำนวนเตียงผู้ป่วยทุกโรงพยาบาล รวม ๖๐๐ เตียง อัตราส่วนประชากร ๘,๐๕๖ ต่อ แพทย์ ๑ คน (๔๒) , อัตราส่วนประชากร ๑๖,๙๑๘ ต่อ ทันตแพทย์ ๑ คน (๒๐) , อัตราส่วนประชากร ๑๓,๐๑๔ ต่อ เภสัชกร ๑ คน (๒๖) , อัตราส่วนประชากร ๗๔๐ ต่อ พยาบาล ๑ คน (๔๕๗) และ อัตราส่วนประชากร ๑,๑๘๓ ต่อ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ๑ คน (๒๘๖) อัตราการ

เปลี่ยนแปลงของประชากรจังหวัดมุกดาหาร แบ่งเป็น อัตราเกิด ๑๐.๖๑ ต่อประชากรพันคน , อัตราตาย ๖.๑๘ ต่อประชากรพันคน และมีอัตราการเพิ่มประชากร ร้อยละ ๐.๔๔

7. ภาวะเศรษฐกิจ ตัวเลขเศรษฐกิจจังหวัดมุกดาหารปี ๒๕๕๔ บ่งชี้ว่า ภาวะเศรษฐกิจจังหวัดมุกดาหาร มีทิศทางขยายตัว ตัวเลขแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวเป็นบวกของการผลิต ด้านภาคบริการและการท่องเที่ยว สอดคล้องกับการใช้ จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค และการลงทุนภาคเอกชนโดยรวมขยายตัว พร้อมกันนี้ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจยังอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นผลมาจากสถานการณ์ทางการเมืองมีความชัดเจนมากขึ้น หลังมีการเลือกตั้งช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔ เป็นผลให้นักลงทุนและผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ประกอบกับราคาพืชผลทางการเกษตรที่ทรงตัวอยู่ในระดับสูง ทำให้รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น ตามราคาพืชผลการเกษตร เป็นผลให้ ประชาชนมีอำนาจซื้อมากขึ้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวสนับสนุนขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจโดยรวมยังคงขยายตัวดี

เศรษฐกิจด้านอุปทาน (ด้านการผลิต) การผลิตโดยรวมของจังหวัด ปี ๒๕๕๔ หดตัวจากปีที่ผ่านมา ชีวัด ได้จากการผลิตในภาคการเกษตร มูลค่า ผลผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญทั้ง ข้าว และ มันสำปะหลัง ลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เป็นผลจากการลดลงของ ปริมาณผลผลิต สะท้อนให้ภาคอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรปีนี้ลดลงเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ราคา ๒๒ พืชผลทางการเกษตรปีนี้อยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ในขณะที่การบริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ยังคงขยายตัวต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งมาจากจังหวัดมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศลาว และมี สะพานมิตรภาพ ไทย - ลาว แห่งที่ ๒ ที่มีการคมนาคมที่สะดวกเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวใช้เส้นทางที่จังหวัด มุกดาหารมากขึ้นทุกปี

ภาคการเกษตร ส่วนใหญ่ขึ้นกับสาขาเกษตร มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และยางพารา พืชสวนอื่นๆ เช่น มะขาม มะม่วง ถั่วลิสง และพืชผัก ต่างๆ ด้านปศุสัตว์ มีสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญคือโคและสุกร ส่วนด้านการประมงส่วนใหญ่จะเป็นการเพาะเลี้ยงสัตว์ น้ำจืด ได้แก่ ปลานิล ในกระชัง ซึ่งอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติในการเพาะเลี้ยง การผลิตสาขาเกษตรกรรม ในปี ๒๕๕๔ ขยายตัวต่อเนื่อง พิจารณาจากผลผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา เป็นต้น มีผลผลิตออกสู่ตลาดต่อเนื่อง ประกอบกับราคายังคงเคลื่อนไหวอยู่ในเกณฑ์ดี รายละเอียดมีดังนี้

ข้าวนาปี ในปี ๒๕๕๔ จังหวัดมุกดาหาร มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปี จำนวน ๕๒๕,๐๖๖ ไร่ ผลิตข้าวได้ ๒๒๖,๙๐๑ ตัน มูลค่าผลผลิตข้าวนาปีเฉลี่ย จำนวน ๓,๒๘๒ ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๐.๔๖ เป็นผล มาจากการลดลงของปริมาณการผลิตข้าวเหนียวนาปี ทำให้แม้ราคาข้าวเฉลี่ยจะสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยราคาข้าวเฉลี่ยตันละ ๑๕,๖๙๕ บาท ก็ยังไม่สามารถดึงให้มูลค่าผลผลิตข้าวนาปีขยายตัวเพิ่มขึ้นได้

ยางพารา จังหวัดมุกดาหารมีพื้นที่ปลูกยางพารา รวม ๑๒๘, ๔๘๘ ไร่ มูลค่าผลผลิตยางพาราทั้งปีมี จำนวน ๙๙๘ ล้านบาท ขยายตัวจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๑๑๔.๖๘ เป็นผลมาจากการขยายตัวทั้งด้านปริมาณและ ราคาผลผลิตยางพารา สืบเนื่องจากยางพารา เป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนดีกว่าพืชอื่น จึงใจให้เกษตรกรเพิ่มพื้นที่

เพาะปลูก ทำให้ปริมาณผลผลิตยางพาราปีนี้ จำนวน ๖,๗๑๐ ตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๗๕.๙๑ ส่วนราคาผลผลิตยางพาราเฉลี่ยทั้งปี ต้นละ ๑๑๙,๐๐๐ บาท ราคาปรับตัวสูงขึ้นต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา สืบเนื่องจาก ความเชื่อมั่นในภาคธุรกิจทั่วโลกที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ เริ่มฟื้นตัว อุตสาหกรรมยานยนต์ในหลายประเทศมียอดขายเพิ่มขึ้น ทำให้ความต้องการยางธรรมชาติเพิ่มขึ้น โดยมีพื้นที่ปลูกยางพาราที่สำคัญ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอนิคมคำสร้อย อำเภอดงหลวงและ อำเภอดอนตาล

อ้อย พื้นที่เพาะปลูกอ้อย ในปี ๒๕๕๔ จำนวน ๑๐๑,๕๘๑ ไร่ ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๖.๔๙ เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนลดพื้นที่เพาะปลูกหันไปปลูกมันสำปะหลัง และยางพารา จากแรงจูงใจด้านราคา ทำให้ปริมาณผลผลิตในปีนี้มีจำนวน ๑,๐๒๙,๘๕๕ ตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๘ ขณะที่ราคาอ้อย เฉลี่ยทั้งปีปรับตัวลดลง โดยราคาอ้อยเฉลี่ยทั้งปีต้นละ ๖๐๙.๘ บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๔๐.๘๖ ส่งผลให้ มูลค่าผลผลิตอ้อยทั้งปี จำนวน ๖๒๘ ล้านบาท

เศรษฐกิจด้านอุปสงค์ (ด้านการใช้จ่าย) อุปสงค์ภายในจังหวัดทั้งในด้านการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคและภาคการลงทุนขยายตัว โดยรวม ขยายตัวดีเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา มีรายละเอียดดังนี้

- 1) การบริโภคภาคเอกชน การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวดีจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากราคาพืชผลทางการเกษตรโดยรวมยังอยู่ในเกณฑ์ดี สอดคล้องกับการจดทะเบียนรถทุกประเภทยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะจำนวนการจดทะเบียนใหม่ของรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน ๗ ที่นั่ง และรถจักรยานยนต์ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๑.๑๑ และ ๑๔.๕๗ ตามลำดับ เหล่านี้เป็นผลจากผู้ประกอบการมีการส่งเสริมการขาย และออกรถรุ่นใหม่ให้หลากหลายรุ่น ประกอบกับนโยบายรถคันแรกของรัฐบาลอีกทั้งสถาบันการเงินผ่อนคลายเกณฑ์การให้สินเชื่อ ขณะเดียวกันปริมาณการใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาร้อยละ ๕.๔๐ ส่งผลให้ภาพรวมภาค การอุปโภคบริโภคในปี ๒๕๕๔ ยังคงขยายตัวดี
- 2) การลงทุนภาคเอกชน การลงทุนภาคเอกชนในปี ๒๕๕๔ โดยรวมเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา หลังจากทีลดลงในช่วงไตรมาสที่ ๑ และ ปรับตัวดีขึ้นในช่วงไตรมาส ๓ ถึงไตรมาส ๔ เนื่องจากมีความชัดเจนทางการเมืองมากขึ้น หลังจากรองเลือกตั้ง เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา ทำให้นักลงทุนมีความมั่นใจในการลงทุน สะท้อนได้จากการขยายตัวของเครื่องซี ในภาคการก่อสร้าง โดยพื้นที่อนุญาตก่อสร้างในเขตเทศบาล เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๑๐๔.๐๖ โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ขออนุญาตก่อสร้างประเภทที่อยู่อาศัย การก่อสร้างอาคารเพื่อการพาณิชย์ และการก่อสร้างอื่นๆ เช่น ก่อสร้างโรงแรม ลานจอดรถ และโกดังเก็บสินค้า เป็นต้น ขณะเดียวกันยังมีการเพิ่มทุนในธุรกิจเดิมสูงถึง ๘๕๒.๔๙ ล้านบาท ทั้งนี้ปัจจัยบวกส่วนหนึ่งมาจากการขยายตัวของเศรษฐกิจจังหวัดมุกดาหาร และมาตรการ กระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล

- 3) การใช้จ่ายภาครัฐ การใช้จ่ายภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ มีการเบิกจ่ายงบประมาณจำนวน ๔,๙๑๗.๕๗ ล้านบาท สูงกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ ๑๖.๖๐ เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นทั้งรายจ่ายประจำและรายจ่ายลงทุน ดังนี้ รายจ่ายประจำ จำนวน ๓,๓๓๒.๒๑ ล้านบาท สูงกว่าปีที่ผ่านมาคิดเป็นร้อยละ ๙.๐๔ รายจ่ายลงทุน จำนวน ๑,๕๘๕.๓๖ ล้านบาท สูงกว่าปีที่ผ่านมาคิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔๖ เนื่องจาก มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ทำให้มีการเร่งรัดการเบิกจ่ายมากขึ้น ๒.๔ การค้าระหว่างประเทศ ๓๐ การค้าชายแดนไทย - ลาว สถานการณ์การค้าโดยรวมปี ๒๕๕๔ มีมูลค่า ๗๒,๕๙๖.๒๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้น จากปี ๒๕๕๓ จำนวน ๓๓,๑๖๙.๐๕ ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๔.๑๓ โดยแยกเป็น การส่งออกสินค้า มีมูลค่า ๔๗,๘๓๖.๒๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาคิดเป็น ร้อยละ ๑๐๗.๕๘ โดยสินค้าที่มีการส่งออกมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ สินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ (ฮาร์ดดิสก์ อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์) น้ำมันเชื้อเพลิง และสินค้าประเภทอุปโภคบริโภค เป็นสำคัญ การนำเข้าสินค้า มีมูลค่า ๒๔,๗๖๐.๐๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๕๑.๑๔ ซึ่ง เพิ่มขึ้นจากการนำเข้าทองแดงบริสุทธิ์ เป็นสำคัญ สำหรับสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุด ๓ อันดับแรกในเดือนนี้ ได้แก่ สินค้าประเภททองแดงบริสุทธิ์ สินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ สินค้าประเภทเสื้อผ้าสำเร็จรูป และอุปกรณ์ตกแต่ง เป็นสำคัญ

8. ประชากรและแรงงาน จังหวัดมุกดาหารมีประชากรรวมทั้งสิ้น จำนวน ๓๔๖,๐๖๐ คน แยกเป็นชายจำนวน ๑๗๓,๖๖๓ คน และหญิง จำนวน ๑๗๒,๓๙๗ คน โดยผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี จำนวน ๗๓,๓๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑๘ ของประชากรทั้งหมด และเป็นผู้ที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๗๒,๗๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๘๑ ของประชากรทั้งหมด ซึ่งแบ่งออกเป็น ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน ๒๑๔,๔๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๖๒ และเป็นผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน ๕๘,๒๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓๗ ของผู้ที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด จำนวน ๒๑๔,๔๕๖ คน พบว่าเป็นผู้มีงานทำ จำนวน ๒๑๓,๘๑๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๙๙.๖๙ ผู้ว่างงาน จำนวน ๖๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๘ ส่วนผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด จำนวน ๕๘,๒๙๐ คน แบ่งได้เป็น ผู้ทำงานบ้าน จำนวน ๑๖,๔๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒๕ เรียนหนังสือ จำนวน ๑๘,๗๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐๙ และอื่นๆ จำนวน ๒๓,๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๖๕ ของผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด เมื่อพิจารณาจากผู้มีงานทำ ซึ่งมีจำนวน ๒๑๓,๘๑๒ คน จำแนกตามอาชีพพบว่า กลุ่มอาชีพ ผู้มีงาน ทำมากที่สุด คือ กลุ่มอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง จำนวน ๑๒๕,๕๐๑ คน คิด เป็นร้อยละ ๕๘.๖๙ รองลงมาได้แก่ พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด จำนวน ๓๑,๘๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙๑ และผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๖,๓๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๖๕ ของผู้มีงานทำ

บทที่ 4

บทสรุปและวิเคราะห์

บทวิเคราะห์

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจ-สังคม ของชุมชนท้องถิ่นที่มีสะพานมิตรภาพ ซึ่งก็คือจังหวัดหนองคายและมุกดาหาร นอกจากนี้ยังต้องการวิเคราะห์ถึงความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ ซึ่งจากการเก็บข้อมูลนั้นพบว่าประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สำคัญ การเข้าถึงนั้นเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการมีส่วนร่วม ซึ่งถ้าหากชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมกับโครงการพัฒนานั้นๆ มาก การเข้าถึงก็จะมีมากขึ้น

การมีส่วนร่วมในที่นี้จะวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมที่ Cohen และ Uphoff กล่าวไว้ว่า ประเภทของการมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอนคือ การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติงาน การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผล (อ้างจากอุษณีย์, 2538) ซึ่งพบว่า ชุมชน ไม่ได้มีส่วนร่วม "โดยสิ้นเชิง" ถึง 3 ประเภท คือไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน หรือร่วมประเมินผล เห็นได้จากการที่ชุมชนไม่เคยได้รับข่าวสารโดยตรงจากทางกรมว่าจะเป็นในช่วงก่อนการสร้างสะพาน ระหว่างการก่อสร้าง หรือเมื่อก่อสร้างเสร็จและมีโครงการต่างๆเกิดขึ้นเพื่อรองรับสะพาน กล่าวคือชุมชนไม่ทราบแน่นอนในเรื่องตำแหน่งที่จะสร้างสะพานจนกระทั่งถึงวันที่ลงมือสร้าง และต้องใช้ทุนทางสังคมและวัฒนธรรมในส่วนของวาทกรรมเรื่องพญานาคกับสะพานมิตรภาพ 2 ขึ้นมาเพื่อให้บริษัทก่อสร้างได้ "รับฟัง" คำแนะนำต่างๆของชาวบ้านในระหว่างที่ก่อสร้างสะพาน เมื่อสะพานเสร็จและมีพิธีเปิด ชุมชนก็ไม่ทราบกำหนดพิธีการและกิจกรรมในงานเปิดสะพานต่างๆที่เป็นชุมชนที่อยู่ติดกับบริเวณสะพาน มีเพียงคนในชุมชนที่ต้องชวนหาหาข่าวกันเอง ชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการเข้าไปขายสินค้าหรือร่วมจัดงานในงานพิธีเปิดเนื่องจากไม่มีกลุ่มแม่บ้าน ซึ่งก็เป็นอีกเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของชุมชนที่ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาในรูปแบบของรัฐ อาจมีเพียงองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้าไปช่วยเตรียมสถานที่ และอปพร.ที่ได้เข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกเรื่องจราจรภายในวันงาน นอกจากนี้ชุมชนยัง "ทราบแต่เพียงผิวเผิน" ถึงโครงการต่างๆที่มีขึ้นเมื่อมีสะพาน คือเป็นการทราบแบบปากต่อปากว่าจะมีโครงการอะไรแต่ไม่ทราบรายละเอียด และไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดโครงการ หรือร่วมตัดสินใจในโครงการเหล่านั้น

ส่วนในประเด็นการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์นั้น เมื่อเริ่มมีโครงการจะสร้างสะพานมิตรภาพ 2 มีการคาดหวังกันว่าจังหวัดมุกดาหารและจังหวัดใกล้เคียงจะได้รับผลประโยชน์จากกระบวนการผลิตอุตสาหกรรมแบบใหม่ และเป็นการแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนตามแนวพื้นที่ (เกรียงศักดิ์ ภูศรีสม, 2547) แต่จากการเก็บข้อมูลภาคสนามนั้นพบว่า คนในชุมชนมีการชวนหาหาทางมีส่วนร่วมรับประโยชน์เองตามศักยภาพที่แต่ละครอบครัวมี เช่นการไปตั้งโต๊ะขายสินค้าพืชผักอยู่บริเวณริมถนนก่อนขึ้นสะพานและบริเวณริมแม่น้ำโขงได้

สะพาน ซึ่งการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้อาจถือได้ว่า แม้กระทั่งการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เองก็อาจจะมีส่วนร่วมได้น้อย เมื่อศักยภาพที่ชุมชนมีนั้นไม่สอดคล้องกับลักษณะโครงการพัฒนา โดยวิเคราะห์เป็นข้อได้ดังนี้

1. ลักษณะของชุมชนท้องถิ่นทั้งสองหมู่บ้านนี้เป็นสังคมเกษตร ผู้คนส่วนใหญ่เคยชินกับการปลูกผัก ปลูกพืช ค้าขายสินค้าทางการเกษตรของตนเล็กน้อยๆ และรับจ้างในยามว่างหลังหมดฤดูเก็บเกี่ยว ทำให้ชาวบ้านมีทักษะ และภูมิปัญญาในการทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการเกษตร ไม่ได้มีทักษะในการทำธุรกิจ ดังนั้นจึงเกิดเหตุการณ์ “ขายสินค้า OTOP 2-3 วันพอขายไม่ดึกก็เลิกขาย” ตามที่นักพัฒนาชุมชนและผู้ใหญ่บ้านกล่าว

2. การรวมตัวกันเป็นกลุ่มทางสังคมนั้น เป็นการรวมตัวที่อยู่บนพื้นฐานของการเป็นสังคมแบบเกษตร พื้นฐานวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับเครือญาติ มีการช่วยเหลือกันในเวลายามว่าง แต่ไม่มีการรวมกลุ่มอาชีพ เนื่องจากกลุ่มอาชีพไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชน เพราะจะต้องเสียเวลาแต่ขายของไม่ค่อยได้ ในขณะที่โครงการศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP ตำบล นั้นเป็นการทำเพื่อต้องการให้กลุ่มอาชีพมาวางสินค้าจำหน่าย เมื่อการวางโครงการไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมท้องถิ่น ทำให้คนในท้องถิ่นเข้าไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วม

3. ผลผลิตทางการเกษตรที่มีในชุมชนไม่ได้เป็นสิ่งที่จะส่งออกโดยใช้สะพานมิตรภาพ 2 ได้ กล่าวคือสะพานมิตรภาพ 2 นี้เป็นเส้นทางที่ไทยใช้ขนส่งสินค้าต่างๆเข้าสู่ลาว เวียดนามหรือประเทศจีน ซึ่งชุมชนท้องถิ่นแถบสะพานมิตรภาพ 2 นั้นยังชีพด้วยการเกษตรเป็นหลัก โดยมีผลผลิตที่สำคัญคือข้าว พืชสวน มันสำปะหลัง อ้อย แต่ผลผลิตทางการเกษตรที่ส่งไปประเทศจีนหรือเวียดนามนั้นมักจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในอุตสาหกรรม เช่น ยางพารา เคมีภัณฑ์ เม็ดพลาสติก หรือหากเป็นผลผลิตทางการเกษตรก็มักจะเป็นผักแช่แข็ง มันสำปะหลัง น้ำตาล หรือผลไม้ เช่น มังคุด ลำไย ทุเรียน เงาะ ดังนั้นชุมชนท้องถิ่นจึงได้รับประโยชน์จากสะพานในส่วนนี้น้อย เนื่องจากสิ่งที่ชุมชนผลิตและส่งออกได้นั้นมีเพียงมันสำปะหลัง และอ้อยสำหรับใช้น้ำตาลเท่านั้น

4. ทั้งสองชุมชนนี้ เป็นชุมชนที่มีเศรษฐกิจดี เพราะมีน้ำท่าอุดมสมบูรณ์และอยู่ใกล้เมือง รายได้พอเลี้ยงตน และครอบครัวได้ไม่ลำบากและเป็นเจ้าของที่ดินเอง พืชผักที่ปลูกกันนั้นเมื่อขายภายในจังหวัดแล้วก็ทำให้มีรายได้ เป็นกอบเป็นกำและแน่นนอนกว่าการค้าขายอื่นที่ต้องเสี่ยง คนในชุมชนจึงไม่ได้ให้ความสนใจโครงการต่างๆ เท่าที่ควร ไม่วิ่งเข้าหาโครงการ แต่รอให้โครงการวิ่งเข้าหา หรือรอให้รัฐมาจัดการพัฒนาเอง

5. ทูทางสังคมและวัฒนธรรมส่วนที่เข้มแข็ง อันถือเป็นศักยภาพของชุมชน ได้แก่การเป็นสังคมเกษตร และการมีความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่นเรื่องผีปูด ภูยานาค ที่ทำให้รัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสะพานถึงกับแสดงท่าทีโอนอ่อนผ่อนตามนั้น ไม่ได้เอื้อต่อการทำธุรกิจในสังคมแบบใหม่ เพราะการจะทำธุรกิจในสังคมแบบใหม่นั้นต้องการทักษะในเรื่องของการติดตามข่าวสาร การประเมินตลาด สายสัมพันธ์กับพ่อค้าและหน่วยงานราชการ และมีเงินทุน นอกจากนี้ยังต้องการทักษะเฉพาะด้านของประเภทธุรกิจที่จะทำ เช่น การทำธุรกิจท่องเที่ยว ก็ต้องมีทักษะเฉพาะคือทักษะด้านการบริการ ภาษาต่างประเทศ การนำเที่ยว เป็นต้น แต่ในความเป็นจริง คนในชุมชนไม่ได้เป็นผู้ที่ติดตามข่าวสาร และไม่มีโอกาสได้รับรู้ข่าวสารภายในจังหวัดอย่างเป็นทางการ นอกจากนั้นยังไม่เชี่ยวชาญเรื่องการตลาดและระบบธุรกิจ ถึงแม้ว่าจะมีทุนทางด้านหน่วยงานที่พร้อมสนับสนุนอยู่แล้วก็ตาม เช่น กรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาอาชีพราษฎรชายแดน ที่สนับสนุนเรื่องการฝึกอบรมหรือการเขียนโครงการ หรือในส่วนของอบต.ก็มีงบประมาณตำบลสำหรับช่วยเหลือ มีเงินกองทุนหมู่บ้านให้กู้เพื่อลงการลงทุน ฯลฯ แต่ปัญหาข้อนี้ส่วนหนึ่งก็มีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในข้อ 3 ที่ชาวบ้านมีรายได้เป็นกอบเป็นกำจากการเกษตรอยู่แล้ว จึงไม่ได้สนใจชวนช่วยหาการสนับสนุนจากหน่วยงานที่พร้อมสนับสนุน

สะพานมิตรภาพกับสิ่งที่เกิดขึ้น และสิ่งที่กำลังจะเกิดในชุมชนท้องถิ่น

เกิดความแปลกแยก

"สะพานแห่งนี้ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการส่งออกที่ลดเวลาและค่าใช้จ่าย เพราะการส่งออกของ 19 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปยังประเทศต่างๆในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะเร็วกว่าเดิมที่จะต้องส่งออกผ่านท่าเรือแหลมฉบัง และยังจะทำให้เกิดการพัฒนาการค้าการลงทุนในระบบขนส่งมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อรัฐบาลมีแนวคิดในการสร้างระบบขนส่งรางมายังสะพานแห่งนี้เพื่อรองรับการส่งออก ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษา" (บทสัมภาษณ์นายบุญสม พิรินทรียวง ผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร จากหนังสือพิมพ์สยามธุรกิจ ปีที่ 12 ฉบับที่ 750 16-19 ธันวาคม พ.ศ. 2549)

ข้อความข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของบทสัมภาษณ์จากภาครัฐซึ่งจะเห็นได้ว่า สะพานมิตรภาพ 2 นั้น สร้างขึ้นมาเพื่อรองรับการส่งออกระหว่างประเทศโดยเฉพาะระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับเอเชียตะวันออกเฉียง ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ East-West Transport Corridor เนื่องจากสะพานนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่มีความเป็นนานาชาติ จึงจะเห็นได้ว่าไม่ได้มีการให้ความสำคัญแก่ชุมชนท้องถิ่นในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมแต่อย่างใด นอกจากนี้การที่คนในชุมชนท้องถิ่นไม่รู้ถึงเรื่องราวข่าวสารต่างๆเกี่ยวกับสะพาน และการที่คนในชุมชนเห็นว่าตั้งแต่มีสะพานนั้นความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีไม่ได้เกิดขึ้นมากมายนักตามที่คาดหวังกันแต่แรก มีเพียงแต่รถบัสที่มายะเยอะขึ้นทำให้หมู่บ้านมีความคึกคักและคนในชุมชนก็ได้เห็นรถบัสผ่านไปมาด้านหลังหมู่บ้านแต่ไม่ได้มีส่วนร่วมอันใดนั้น เป็นสิ่งที่ย่ำว่ารัฐมองสะพานนี้ในระดับนานาชาติโดยไม่ได้สนใจท้องถิ่น หรือหากจะกล่าวให้ง่ายต่อความเข้าใจก็อาจกล่าวได้ว่า "ชุมชนท้องถิ่นอยู่นอกกรอบของการพัฒนา" นั่นเอง ซึ่งการที่ชุมชนท้องถิ่นอยู่นอกกรอบการพัฒนา หรือไม่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนานี้ อาจส่งผลให้เกิด "ความแปลกแยก" ระหว่างคนในชุมชนกับสะพาน เนื่องจากชุมชนไม่ได้รู้สึกว่าคุณเองมีส่วนเกี่ยวข้องหรือร่วมใช้ประโยชน์ใดๆ สะพานเป็นเพียงแต่สิ่งที่นำ "ของแปลก" เช่นรถบัสและนักท่องเที่ยวมาสู่ชุมชนเท่านั้น ไม่ได้ให้ผลประโยชน์อื่นใดอีกนอกจากการขายน้ำขายอาหารเล็กๆน้อยๆให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาถ่ายรูปกับสะพาน ในทางตรงกันข้าม คนในชุมชนต้องเป็นผู้สูญเสียที่ดินจากการสร้างสะพาน โดยที่ไม่ได้ประโยชน์ที่กลับคืนมาอย่างเด่นชัด เนื่องจากสะพานนี้สร้างขึ้นเพื่อรองรับการขนส่งสินค้าและผลิตผลจากท้องถิ่นอื่น(เป็นส่วนใหญ่) เพื่อข้ามไปสู่ลาว เวียดนามหรือจีนต่อไป

เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพและสังคม

อย่างไรก็ตามเมื่อมีสะพานที่"เชื่อมโยงพม่า ไทย ลาว เวียดนาม ไว้ด้วยกัน"ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร ส่งผลให้ราคาที่ดินบริเวณใกล้ๆสะพานมีราคาสูงขึ้นอย่างมาก เนื่องจากมีการซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไรโดยนายทุน ในสมัยก่อนที่จะมีการสร้างสะพานนั้นราคาที่ดินอยู่ที่ไร่ละประมาณ 200,000 บาท แต่ในขณะนี้ราคาที่ดินพุ่งสูงขึ้นเป็นไร่ละ 1,000,000 – 2,000,000 บาท ทำให้คนในชุมชนที่ยังพอมีที่ดินเหลือรอดจากการเวนคืนหรือการกว้านซื้อก่อนหน้านี้ขายที่ดินกันหลายราย ซึ่งการที่เกษตรกรขายที่ดินของตนเองนั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอาชีพ กล่าวคือ เกษตรกรบางส่วนจะขายที่ดินเมื่อเกิดการขยายตัวทางอุตสาหกรรม เพราะราคาที่ดินสูงในระดับที่นำ

พอใจ เมื่อขายแล้วก็จะไปหาซื้อที่ดินที่เป็นที่ทำเกษตรในบริเวณที่ไกลออกไปจากตัวเมืองหรือบุกเบิกที่ดินเสื่อมโทรมที่ยังพอมืออยู่ และราคาไม่แพงนักเพื่อทำเกษตรต่อไป อย่างไรก็ตามการไปซื้อที่ดินนั้นก็ลำบากขึ้นเพราะที่ดินจำกัด จึงอาจทำให้เกษตรกรเข้าสู่การเป็นลูกจ้างเกษตรหรือเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่นหรืออพยพเข้าเมือง (อมรา พงศาพิชญ์และคณะ, 2532) จนในที่สุดชุมชนท้องถิ่นจะไม่ใช้ชุมชนที่ยังชีพด้วยการเกษตรอีกต่อไป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพสังคม คือจะเกิดการย้ายถิ่นเข้าไปทำงานในเมืองแทนการทำเกษตร คนหนุ่มสาวหรือวัยแรงงานจะไม่อยู่ในหมู่บ้านของตนอีกต่อไปเนื่องจากไม่มีอาชีพในท้องถิ่น ซึ่งบ้านบางทรายใหญ่หมู่ 2 และสงเปือยหมู่ 9 ก็มีแนวโน้มที่จะเป็นเช่นนั้น

ผลกระทบเรื่องเกษตรพันธสัญญา

โดยปกติแล้วเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารมักจ้างแรงงานจากฝั่งลาวมาเป็นแรงงานในภาคเกษตร เนื่องจากเกษตรกรฝั่งไทยกำลังเริ่มประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานในฤดูเก็บเกี่ยว ในขณะที่เดียวกันค่าแรงของชาวฝั่งลาวก็มีราคาต่ำกว่าฝั่งไทย ดังนั้นจึงมีการจ้างแรงงานจากสหพันธ์เขตอ้อยเสมอ (นางอ้อด หลาบคำ, บ้านบางทรายใหญ่, สัมภาษณ์ ธันวาคม พ.ศ. 2549)

ในวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นวันทำพิธีเปิดสะพานมิตรภาพ 2 ผู้วิจัยได้เข้าไปในสนามกีฬาทางฝั่งสหพันธ์เขตซึ่งมีงานเฉลิมฉลองการเปิดสะพาน ในที่นั้นผู้วิจัยได้เห็นซุ้มของบริษัทมิตรผลและบริษัทผู้ผลิตกระดาษดับเบิลเอจากประเทศไทยไปทำการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรลาวปลูกอ้อยและยูคาลิปตัสในรูปแบบของเกษตรพันธสัญญา เพื่อที่ทางบริษัทจะได้นำผลผลิตไปใช้ผลิตน้ำตาลและกระดาษต่อไป

จากที่กล่าวข้างต้นคือ ค่าแรงงานในฝั่งลาวนั้นถูกกว่าฝั่งไทย นอกจากนี้ยังเป็นเพราะทางฝั่งลาวยังมีที่ดินที่ใช้ในการเกษตรอยู่มาก ในขณะที่ฝั่งไทยนั้นมีที่ดินสำหรับทำการเกษตรลดลง ทำให้บริษัทที่ทำเกษตรพันธสัญญาพยายามเข้าไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ในส่วนของสหพันธ์เขตนี้มีสะพานมิตรภาพ 2 เป็นตัวเอื้อให้เกษตรกรพันธสัญญาข้ามไปสู่ลาว เนื่องจากจะขนส่งผลผลิตได้ง่าย และด้วยเหตุผลต่างๆข้างต้นทำให้เป็นไปได้ว่าบริษัทเหล่านี้จะย้ายฐานการทำเกษตรพันธสัญญาไปสู่ลาวมากขึ้น ทำให้ชุมชนในไทยเสียผลประโยชน์ให้ลาวในการทำเกษตรพันธสัญญา

อย่างไรก็ตามการรับเอารูปแบบเกษตรพันธสัญญานั้นถือเป็นการรับทุนนิยมเสรีมากขึ้น คือตั้งเป้าผลิตให้ได้มากที่สุดเพื่อที่จะขาย โดยบริษัทจะเป็นผู้กำหนดรูปแบบการเพาะปลูกหรือการเลี้ยงสัตว์ หากไม่ทำตามรูปแบบที่กำหนดไว้ทางบริษัทจะไม่รับซื้อเนื่องจากทางบริษัทจะไม่สามารถมั่นใจได้ว่า ผลผลิตที่ได้นั้นมีคุณภาพตามมาตรฐานของบริษัทจริงๆ และสิ่งนี้เองที่อาจเป็นจุดเริ่มต้นของการทำให้เกษตรกรในลาวเสียสิทธิในการกำหนดรูปแบบการผลิต เพราะบริษัทจะเป็นผู้กำหนดและจัดการตั้งแต่เงินทุน ปัจจัยการผลิต วิธีการผลิต จนกระทั่งตลาดของผลผลิตที่ได้รับทุกขั้นตอนอันทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพิงภายนอกมากขึ้น (อนุสรณ์ อุณโณ, 2546) ทำให้เกษตรกรยังอยู่ในวังวนของความยากจน ดังเช่นที่เกษตรกรไทยเคยประสบมาก่อน

ข้อเสนอแนะ

อันที่จริงแล้วเมื่อผู้วิจัยได้เขียนรายงานการวิจัยมาถึงจุดนี้ ผู้วิจัยต้องทบทวนว่า การที่พยายามจะส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมกับโครงการพัฒนาที่เป็นส่วนหนึ่งของ "ทุนนิยมเสรี" อันเป็นสิ่งที่รีดรอนสิทธิชุมชนในด้านต่างๆ เสมอมา นั้นเป็นการสมควรหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยทำงานวิจัยชิ้นนี้ขึ้นก็ด้วยแรงบันดาลใจจากการพูดคุยกับคนในชุมชนทั้งสองชุมชนนี้หลายท่าน ซึ่งต่างพูดในทำนองเดียวกันว่า ไม่รู้ว่าพวกตนจะได้รับผลประโยชน์หรือไม่ หรือเพียงแค่สะพานจะผ่านมาเฉยๆ จะเห็นได้ว่าคนในชุมชนก็ต้องการที่จะได้รับประโยชน์หรือได้มีส่วนร่วมไปกับโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับสะพานแห่งนี้ ดังนั้นท้ายที่สุดแล้วผู้วิจัยจึงคิดว่าไม่น่าจะผิดหรือไม่สมควรแต่ประการใดที่งานวิจัยนี้จะส่งเสริมให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมไปกับโครงการพัฒนา ไม่ใช่แค่เพียงมองผ่านและรอรับผลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มากับสะพานเฉยๆ ไม่เก็บเกี่ยวผลประโยชน์ใดๆ

ด้วยเหตุนี้ ข้อเสนอแนะในงานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นข้อเสนอแนะในการที่จะให้ชุมชนท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับสะพานมิตรภาพ 2 ตามศักยภาพของชุมชนเอง

เสนอแนะต่อชุมชน

ชุมชนท้องถิ่นจะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการเหล่านี้ได้ในลักษณะใด

1. ในเบื้องต้นนั้น ต้องยอมรับว่าชุมชนยังไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมที่มากกว่าการขายอาหารเล็กๆ น้อยๆ หรือเป็นแรงงานได้ แต่ก็มีโอกาสที่จะพัฒนาไปสู่การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ที่มากขึ้น ชุมชนควรมีการรวมกลุ่มเพื่อทำการฝึกฝนอาชีพ เนื่องจากการช่วยเหลือนั้นมักจะให้ในรูปแบบของกลุ่มมากกว่า แต่อาจไม่จำเป็นต้องเป็นการรวมกลุ่มประติษฐ์ของสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อเป็นสินค้า OTOP อย่างเดียว ตอนนี้มีหน่วยงานราชการที่สนับสนุนเรื่องอาชีพคือ ศูนย์พัฒนาอาชีพราษฎรชายแดน ซึ่งมีโครงการอบรมวิชาชีพ 10 อย่าง คือการนวดเพื่อสุขภาพ ซ่อมโทรศัพท์มือถือ มัคคุเทศก์ รถตุ้ การจัดทำทัวร์ การทำของชำร่วยและแปรรูปอาหาร การให้บริการกับนักท่องเที่ยว การตัดผมและเสริมสวย ภาษาเพื่อการสื่อสาร (ภาษาจีน เวียดนาม ลาว) และการจัดดอกไม้สดและประดับผ้าในพิธีต่างๆ ในเบื้องต้นแม่บ้านที่ไม่ได้ทำงานอย่างอื่นนอกจากงานบ้านอาจรวมกลุ่มกันสัก 10 คน แล้วนั่งพูดคุยกันว่าใน 10 อย่างนี้ อาชีพใต้น่าจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือต่อกลุ่มมากที่สุด จากนั้นจึงไปติดต่อกับศูนย์ซึ่งอยู่เลยหมู่บ้านไปเพียง 2 กิโลเมตรเท่านั้น

2. สำหรับผู้ที่สนใจจะเข้าไปทำธุรกิจในศูนย์กระจายสินค้า ต้องมีความใจเย็น ในตอนแรกอาจขายน้ำอาหาร เล็กๆ น้อยๆ ให้กับคนงานในศูนย์ แต่ค้าขายไป ก็ต้องรู้จักสร้างความสัมพันธ์กับคนในนั้น เพื่อที่จะได้ดูช่องทางในการทำธุรกิจอย่างอื่น

3. ต้องมีการสนใจถามข่าวสารบ่อยๆ อบต. ผู้ใหญ่บ้าน คือผู้ที่ได้รับข่าวสารมาจากการ แต่ในบางทีก็ไม่ได้เผยแพร่กับชาวบ้าน ดังนั้นชาวบ้านจึงควรสนใจไปถามข่าวคราวจากบุคคลเหล่านี้บ่อยๆ นอกจากนี้อาจจะ

ลองชี้รถไปถามชาวบริเวณศูนย์กระจายสินค้า ถามเบื้องต้นว่า จะทำอะไร รับคนงานใหม่ เอาของมาขายได้ไหม ซึ่งเจ้าของโครงการเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ต้องการพัฒนาคนเพื่อให้ผลประโยชน์ตกสู่ผู้ผลิตอาหารอยู่แล้ว

4. เพื่อเป็นการวางแผนระยะยาว จึงควรสนับสนุนบุคลากรให้มีการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพของจังหวัด ในกรณีของมุกดาหารนั้นเป็นจังหวัดที่เน้นการค้าชายแดน โดยมีสะพานมิตรภาพ 2 เป็นศักยภาพหลัก ซึ่งในตอนนั้นคนในชุมชนเองก็ทราบแล้วว่า สะพานนี้ไม่ได้นำไปสู่แค่การค้าไทย-ลาวเท่านั้น แต่ยังนำไปสู่การค้ากับจีน และเวียดนามอีกด้วย ในศูนย์กระจายสินค้า ผู้วิจัยได้พบกับ shipping คนไทย ที่พูดภาษาเวียดนามได้ ทำให้ได้เปรียบในเวลาติดต่อการขนส่ง ซึ่งหากลูกหลานในชุมชนพูดภาษาจีน เวียดนามได้ เป็นภาษาที่ 3 ก็จะทำให้ได้เปรียบและมีช่องทางในการกลับมาทำงานในจังหวัดมุกดาหารได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งโรงเรียนในจังหวัดมุกดาหารเอง เช่นโรงเรียนมุกดาหารวิทยาคมก็เล็งเห็นถึงความสำคัญเรื่องนี้ จึงมีการเปิดสอนภาษาเวียดนาม ให้กับเด็กนักเรียนในสายศิลป์ภาษา แทนการสอนภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน

ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐและผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาหรือวางโครงการ

เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา รัฐ หรือผู้วางแผนโครงการควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. การวางแผนโครงการให้สอดคล้องกับชุมชน จะเห็นได้ว่าโครงการทั้ง 3 โครงการนั้นไม่เอื้อต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ตัวอย่างที่เห็นชัดคือโครงการสร้างศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP ตำบล ซึ่งคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลเองก็เป็นคนในท้องถิ่น มีความเข้าใจสถานการณ์ในท้องถิ่นเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามก็ในเรื่องที่รู้ว่าชุมชนท้องถิ่นไม่มีการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อผลิตสินค้า OTOP แต่โครงการที่ออกมาก็เป็นโครงการที่เน้นขายสินค้า OTOP ของกลุ่ม ซึ่งทำให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ตรงจุดนี้ไม่ได้

2. สร้างอาชีพอื่น สร้างทักษะด้านอื่น ไม่จำเป็นต้อง “OTOP” ผู้วิจัยเห็นว่าในบางครั้งหน่วยงานรัฐมักจะยึดติดกับการพัฒนาอาชีพเพื่อเป็นสินค้า “OTOP” มากเกินไป เห็นได้จากการที่อบต.ตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP ตำบลต่างๆที่หมู่บ้านในตำบลนั้นไม่ค่อยมีสินค้า OTOP เพราะทักษะด้านนี้ไม่ตอบสนองด้านอาชีพให้กับชาวบ้านได้ จึงทำให้การรวมกลุ่มในลักษณะนี้ล้มเหลว การเปลี่ยนกลยุทธ์การฝึกอาชีพของศูนย์พัฒนาอาชีพราษฎร์ชายแดนนั้นเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการพยายามสร้างอาชีพอื่นที่ไม่ใช่การผลิตสินค้าเพื่อ OTOP อย่างเดียว ซึ่งผู้วิจัยหวังว่านี่จะเป็นการเริ่มต้นใหม่ที่น่าจะเหมาะสมกับสภาพภายในจังหวัดมากขึ้น

3. รัฐควรวางแผนประชาสัมพันธ์จังหวัดในส่วนการท่องเที่ยวให้มาก เนื่องจากในขณะนี้หน่วยงานรัฐพยายามฝึกฝนให้ประชาชนมีทักษะเพื่อรองรับการค้า การท่องเที่ยวที่มากับสะพาน ถ้าประชาสัมพันธ์ไม่ดี มีนักท่องเที่ยวมาน้อย ก็จะทำให้ชาวบ้านฝึกทักษะสำเร็จ แต่ประกอบอาชีพไม่ได้ เนื่องจากไม่มีความต้องการ (demand) จากตลาด และก็จะทำให้การสร้างความเข้มแข็งในเรื่องอาชีพนั้นไม่เป็นผลสำเร็จ

ภาคผนวก

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ : สมาชิกสภาหอการค้า จังหวัดหนองคาย

ตำแหน่ง :

วันที่ให้สัมภาษณ์ : 10 มิถุนายน 2559 สถานที่ : หอการค้าจังหวัดหนองคาย สำนักงานจังหวัด

สัมภาษณ์โดย : ขนิษฐา คันระวิชัย

ถอดความและพิมพ์โดย : กิตติภณ ภูมิสุทธิกุล

ความยาว 2 ชั่วโมง

นาที่	ถอดความ
00	<p>ผู้วิจัย : ชื่อ ขนิษฐา คันระวิชัย เป็นนักวิจัยจากสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <p>หญิง : ตั้งอยู่ที่ไหนคะเนี่ย</p> <p>ผู้วิจัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ ซึ่งสถาบันเอเชียก็ตั้งอยู่ข้างๆคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เราก็จะทำวิจัยเกี่ยวกับประเทศแถบลุ่มแม่น้ำโขง หรือที่เกี่ยวกับการค้าชายแดน เพราะฉะนั้น พวกหอการค้าตามชายแดนเป็นที่ที่เราจะต้องมาเยี่ยมเกือบทุกปี แต่ตอนนี้มาด้วยเรื่องของ พอดี กำลังทำการวิจัยที่ดูว่ามีสะพานมิตรภาพแล้วเนี่ย สภาพเศรษฐกิจ หรือสภาพสังคม ของทางหนองคาย ของทางจังหวัดที่มีสะพานมิตรภาพเนี่ย รวมทั้งอุดรด้วยเนี่ย มันมีความเปลี่ยนแปลงไปยังไงบ้าง</p> <p>หญิง : เดี่ยว ถามก่อน งานวิจัยของเราเนี่ย เอาไปใช้เฉพาะในงานวิจัยของจุฬาฯ ไซ้ไหม ไม่เอาไปให้หน่วยงานอื่น</p> <p>ผู้วิจัย : ค่ะ ก็ของเราจะต้องตีพิมพ์เป็นบทความวิชาการ ซึ่งไม่ได้เอาไปให้หน่วยงานโดยตรง ถ้าเกิดมีคนของหน่วยงานมาอ่าน มันก็เป็นไปได้เหมือนกัน เพราะว่า งานวิจัยเราต้องเผยแพร่</p> <p>หญิง : คือข้อมูลที่ได้ไปตรงนี้ จะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาด้วยไซ้ไหม</p> <p>ผู้วิจัย : ค่ะ</p> <p>หญิง : เริ่มแรกตอนที่ไม่มีสะพาน ไม่มีใครรู้จักจังหวัดหนองคายเลย ไปบอกว่าเราอยู่จังหวัดหนองคาย เขาก็จะถามว่า จังหวัดหนองคายนี้อยู่ตรงไหน</p> <p>ผู้วิจัย : จังหวัดหนองคายนี้เป็นจังหวัด ตั้งแต่แรกเลยไซ้ไหมคะ ไม่ได้แยกมา</p> <p>หญิง : ค่ะ เป็นจังหวัดมาตั้งแต่แรก เก้าแก่ ก่อตั้งมา 188 ปี แล้ว เพิ่งฉลองกันไปปีที่แล้วครบ 188 ปีแรกเดิมทีเนี่ย จะไม่มีใครรู้จักหนองคาย แม้กระทั่งตอนที่พี่ไปเรียนกรุงเทพฯ บอกว่ามาจากจังหวัดหนองคาย เขาก็จะถามว่า จังหวัดหนองคายตั้งอยู่ที่ไหน แม้กระทั่งเวียงจันทน์ เขายังไม่รู้จักอีก เราบอกว่าเราอยู่ติดกับประเทศลาว กรุงเวียงจันทน์ เขาก็ไม่รู้จัก แล้วตอนนั้น เขามารู้จักอีกที ตอนประเทศ</p>

ลาวแตก เมื่อปี 2518 แล้ว ลาวก็อพยพมาที่นี่ พี่ก็ถามเพื่อนๆว่า สนใจจะมาเที่ยวที่หนองคายไหม มาดูคนลาวกัน เขาก็บอกว่า ไม่เอา ฉันทัวป็นใหญ่ เดียวเขาก็ยิงกัน ก็ไม่กล้ามาอีก

ผู้วิจัย : ช่วงนั้น นี่แม่น้ำโขง วนวายมากใช้ไหมคะ

หญิง : ใช่ๆ

ผู้วิจัย : ได้ยินเสียงปืน?

หญิง : อ่า แล้วคราวนี้ ต่อมา ก็เริ่มมา ปี 2535 ก็เริ่มมีการก่อสร้างสะพาน คนก็เริ่ม..

ผู้วิจัย : เออ แล้วทำไม เขาถึงมาสร้างสะพานที่นี่อะคะ

หญิง : ก็พอดี ตอนนั้น ประเทศออสเตรเลียเขามีความร่วมมือกับไทย แล้วทางออสเตรเลียนี้ เขาก็จะได้สัมปทานพวกเหมืองแร่ทางนั้น แล้วเขาก็ต้องการเชื่อมสะพานกับไทยเพื่อการขนส่งแร่

ผู้วิจัย : อ้อ คือเขาได้สัมปทานเหมืองแร่มาก่อนที่จะตกลงตัดสินใจลงทุนในการสร้างสะพานกับไทย

หญิง : ใช่ เขาก็คงจะคุยตกลงกันไว้ ถึงได้ให้ในเรื่องของผลประโยชน์กันมาแบบนี้

นาทีที่ 3.28

หญิง : อ่า มันอาจจะเป็นส่วนหนึ่งในเรื่องของทางธุรกิจระหว่างเขากับพวกเรา แต่เนื่องจากว่า การสร้างสะพานไทย ลาวนี้ ก็ยังเป็นเรื่องของการเมืองด้วย และเชื่อมสะพานไมตรีระหว่างไทย ลาว แล้วก็โดยส่วนของ agenda ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งเราก็คิดว่าน่าจะเป็นหนึ่งในปัจจัยหลายๆส่วน

หญิง : เพราะว่า เขาต้องข้ามมาทางไทย ที่แหลมฉบัง ออกไปออสเตรเลีย

หญิง : คือ ออสเตรเลีย จำเป็นต้องสร้าง ถ้าไม่สร้าง แรกก็ออกไม่ได้ เพราะเขาต้องขนแร่ข้ามแม่น้ำโขง มาผ่านไทยไปที่แหลมฉบัง แล้วก็ขนแร่กลับไปยังประเทศเขา

ผู้วิจัย : มันต้องมีการเชื่อมโยงในการคมนาคม แล้วก่อนหน้านี้ คนข้ามไปข้ามมานี้ มีลักษณะอย่างไรบ้างคะ

นาทีที่ 4.23

หญิง : ก็ข้ามโดยใช้เรือเอา แล้วก็เป็นที่เรือบัก เขารดสิบล้อลงได้ มันจะเป็นแพขนานยนต์ใหญ่ ที่จุดที่ลงก็จะเป็นหน้าสถานีรถไฟ..... ตรงนั้นจะมีที่จุดลง

ผู้วิจัย : หนูมาไม่ทัน หนูมาหนองคายตอนช่วงที่เรือบัก

หญิง : น่าจะไม่ทันนะคะ อาจจะยังไม่เกิดด้วยซ้ำ

ผู้วิจัย : คือตอนนั้น ก็ยังเด็กอยู่ ตอนนั้นที่ถ่ายทอดสดนายหลวงกับท่านหนูอีก มาเปิดสะพาน ตอนนั้นจำได้ แต่ก็ยังเด็ก ประมาณประถม หรือมัธยมเนี่ยละ แล้วตอนนั้นก็ไม่ได้สนใจมาก รู้สึกแค่ที่ว่า ลาวตอนนั้นก็ไปยาก ถ้าไปก็ต้องขอวีซ่า

หญิง : ไม่ๆ คนไทยไปลาวจะไม่ต้องขอวีซ่า นอกจากคนต่างชาติ ถึงจะต้องขอ

ผู้วิจัย : ไม่ๆ หมายถึงสมัยก่อน รู้สึกว่าถ้าคนไทยไปลาวเนี่ย ต้องขอวีซ่ารีเปลาคะ

หญิง : สมัยก่อนไปง่ายๆ พี่พายเรือแจวข้ามไปได้ พี่ไม่ต้องขอ

ผู้วิจัย : อันนั้น คนท้องถิ่นไง

หญิง : อย่างที่อาจารย์พูดมาก็อาจจะมี แต่ถ้าสำหรับคนท้องถิ่นมันอาจจะยุ่งยากนิดนึง ก็เลยข้ามไปแบบไม่ต้องขอ ข้ามไปแล้ว ก็ให้หลบปืนได้ก็พอ มันก็จะมีพวกพ่อค้าแม่ค้าที่ข้ามไปขายของ เหมือนพวกกองทัพอะไรแบบนี้ เขาสนิทสนมกับด่าน เขาก็คุยอะไรกันง่ายๆ

ผู้วิจัย : สมัยก่อนที่จะมีสะพานมิตรภาพเนี่ยคะ ไทยกับลาวนี่เราติดต่อกันยังไงบ้าง เราสัมพันธ์กันยังไง

หญิง : ทางเรือ

ผู้วิจัย : แล้วเราค้าขายกัน หรือว่าเป็นญาติพี่น้องอะคะ

หญิง : ค้าขายกันเหมือนญาติพี่น้อง แต่ไม่ใช่ญาติพี่น้องกันนะคะ บางคนก็จะมีแบบว่า แต่ก่อนก็จะมีแต่งงานกันส่วนหนึ่ง แต่ว่า มันจะคล้ายๆเป็นแบบอุดร หนองคาย เป็นพี่เป็นน้อง บ้านที่เมืองน้องอะไรกันแบบนี้มากกว่า

ผู้วิจัย : คือ ทางดินเนี่ย มีขอสम्मติฐานว่า สมัยก่อนที่จะมีสะพานมิตรภาพเนี่ย ลักษณะการค้าขาย ลักษณะข้ามไปข้ามมาของหนองคายกับทางเวียงจันทน์เนี่ย ก็จะเป็นแบบไม่เป็นทางการ และก็อยู่บนความสัมพันธ์พี่น้องอะไรประมาณนี้ แล้วก็ค้าขายของอุปโภคบริโภค เล็กๆน้อยๆ แต่ว่าพอมีสะพานแล้วเนี่ย มันเหมือนกับว่าทางลาวได้ข้ามมาได้ใช้สินค้าและบริการอะไรที่ใหญ่ขึ้นได้

นาที่ที่ 7.21

หญิง : สมัยนั้น ก็ใช้เรือข้ามฝั่ง ถ้าเป็นท่าเรือที่รดลงหน้าสถานีรถไฟ..... แต่ถ้าเป็นท่าที่คนลงก็จะอยู่ที่ตลาดอินโดจีน

ผู้วิจัย : สมัยก่อนที่จะมีสะพานมิตรภาพ การที่เห็นรถลาวเข้ามา หรือ คนลาวเข้ามา นี่ถือว่าเป็นเรื่องปกติหรือเปล่าคะ

หญิง : ก็ปกติเนคะ รถลาวส่วนมากก็จะชนไม้ซุงเข้ามา ซึ่งคนข้างนอกอะจะตื่นตื่นเห็นรถลาว

ผู้วิจัย : แล้วสภาพเศรษฐกิจของหนองคายก่อนมีกับหลังมีสะพานเนี่ยคะ สภาพทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

หญิง : เปลี่ยนคะ เปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ ตอนที่เปิดสะพาน ทุกคนทั่วประเทศจะรู้จักจังหวัดหนองคายหมดเลย คนก็จะแห่กันมา แล้วก็มาเดิน มาชมสะพานกัน แล้วก็สะพานมิตรภาพไทยลาว แห่งแรกของประเทศไทยเรานี้ ก็ไม่ค่อยสวยนะ ถ้าเปรียบเทียบกับสะพานแห่งที่สอง แห่งที่สาม แห่งที่สี่ อันนี้จะเป็นแบบธรรมดา ฟันๆ ไม่ได้ประดับประดาอะไรเลย แต่ว่าที่สำคัญคือ มันตรงเข้าไปที่นครเวียงจันทน์เลย

	<p>ผู้วิจัย : แล้วนักท่องเที่ยวปีหนึ่งนี้เยอะไหมคะ</p> <p>หญิง : เยอะมาก ปีหนึ่งทั้งไปทั้งกลับนี่ ก็ราวๆ สองล้านคน</p> <p>ผู้วิจัย : คือ เคยเห็นสถิติเหมือนกันว่า ก่อนมีสะพาน คนที่ข้ามด่านนี้ก็มิในระดับหนึ่ง เป็นหลักแสนคนต่อปี แต่ว่าพอมีสะพานปุ๊บนี่ เป็นหลักล้านต่อปีเลย</p> <p>หญิง : ใช่ เพราะว่ามันไปมาสะดวกขึ้น</p> <p>ชาย : ก็ไปมาสะดวกขึ้น เพราะว่าถ้าเป็นสมัยที่ยังไม่เป็นสะพานนี้ก็ใช้เรืออย่างเดียว</p>
10.04	<p>ผู้วิจัย : แล้วสภาพธุรกิจสมัยก่อน สภาพการค้าในหนองคาย อย่างคนในหอการค้านี้ทำการค้าอะไรบ้าง</p> <p>หญิง : ก็มีหลากหลาย ก็มีเยอะ ทำรับเหมาบ้าง อสังหาริมทรัพย์ การซื้อขาย การขายวัสดุก่อสร้าง ก็ขายทุกอย่างนั่นแหละ ก็เพราะว่าหอการค้าจะเอากลุ่มทุกหมู่ เข้ามาหมด</p> <p>ผู้วิจัย : แล้วพอมีสะพาน มันมีการทำธุรกิจกับทางฝั่งลาว หรือไม่ทางฝั่งลาวก็ได้ ธุรกิจอะไรก็ได้ที่มันได้ใช้ประโยชน์จากการมีสะพานมิตรภาพ</p> <p>หญิง : ก็เรื่อง logistic เรื่องการขนส่ง เรื่องการท่องเที่ยวก็ได้ประโยชน์เยอะ อันนี้เราจะได้นักท่องเที่ยวจากทางเวียดนาม ทางจีนเข้ามา ผ่านทางสะพานนี้ละ</p> <p>ผู้วิจัย : จีน นี่เริ่มมาก็ปีแล้วอะคะ</p> <p>หญิง : จีนก็มาตลอดนะคะ</p> <p>ชาย : จีนนี่เข้ามา ได้ประมาณสัก 10 ปีแล้ว ที่มาบูมเนี่ย</p> <p>ผู้วิจัย : เข้ามาทางเส้นไหนอะคะ</p> <p>หญิง : ทางลาว จากคุณหมิงเข้ามาทางสิบสองปันนา ซึ่งเป็นทางภาคเหนือของทางนั้น</p> <p>ผู้วิจัย : แล้วก็มาเที่ยวหนองคาย เที่ยวทางอีสานอะไรแบบนี้หรือคะ</p> <p>หญิง : มาค้าขาย มาลงทุน</p> <p>ผู้วิจัย : มาลงทุนในเวียงจันทน์ แล้วบางทีก็ข้ามมาเที่ยวฝั่งนี้บ้าง อย่างนั้นหรือคะ</p> <p>หญิง : แต่เขาก็มีไปทำโรงงานที่อุดร ที่ตลาดใบ้เบ้</p> <p>ผู้วิจัย : คนจีนก็ไปลงทุนขายของที่ตลาดใบ้เบ้ที่อุดร หรือคะ</p> <p>หญิง : ใช่ๆ</p> <p>ผู้วิจัย : เออ บางทีก็เห็นในตลาดที่นั่นเป็นสินค้าของจีน เข้านำเข้ามาจากที่ไหนอะคะ</p> <p>หญิง : ก็เอามาจากจีนเลย จีนมานั่งเองเลย ตัวคนจีนเลย</p> <p>ผู้วิจัย : เมื่อก่อนไปเดิน แต่ก็ไม่ได้คุย ต่อราคา ก็เลยไม่รู้ว่าเป็นคนจีนมาขายเอง</p>

ชาย : เป็นของคนจีน เขานำเข้ามาเองเลย

หญิง : แล้วเขาก็มาจ้างคนไทยเฝ้าอีกทีหนึ่ง

ผู้วิจัย : แล้วอย่างเวียดนามอะคะ อยู่ในลาว หรือว่ายังงี้

ชาย : ส่วนใหญ่ก็เป็นลักษณะคล้ายๆกัน จากเวียดนามก็เข้าลาว ส่วนใหญ่พวกนี้ก็มีพี่น้องอยู่ฝั่งลาวบ้าง อยู่ฝั่งเวียดนามบ้าง ก็ไปมาหาสู่กัน

ผู้วิจัย : คนต่างชาติเยอะไหมคะ พอมีสะพาน

หญิง : เยอะมาก ฝรั่งเศสก็มา ซึ่งฝรั่งก็มาเอาเมียที่นี่

ผู้วิจัย : คืออย่างเวียดนามเนี่ย คนหนองคายน่าจะคุ้นอยู่แล้วหรือเปล่า

หญิง : คุ้นอยู่แล้ว มีคนเวียดนามอยู่เกือบครึ่งอะ ของจังหวัดหนองคาย

ผู้วิจัย : โรงแรมที่พักใกล้ๆ นี่ก็เป็นของเวียดนามใช่ไหมคะ

หญิง : ใช่ แต่เป็นในสมัยหลังๆมานะ เพราะสมัยก่อนจะเป็นของคนจีนส่วนใหญ่ อาจจะช่วยเรื่องของสัญชาติ ที่เมื่อก่อน เขายังไม่มีสิทธิ์ที่จะซื้อที่ดิน ไม่มีสิทธิ์ที่จะทำอะไร เขาก็ไม่กล้าลงทุน แต่พอเขาได้สิทธิ์อะไรต่างๆเหมือนคนไทยแล้ว เขาก็กล้าที่จะลงทุน กล้าที่จะควักเงินออกมาทำนู่นทำนี่ สมัยก่อนนี้เพียงแต่เอาเก็บเงิน ส่งไปให้พี่น้องที่อยู่ทางเวียดนาม

ผู้วิจัย : เอ่อ แล้วปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจของหนองคายเปลี่ยนแปลงนี้ เป็นเรื่องของเพราะว่ามีสะพานขึ้นมา หรือว่าเป็นเพราะนโยบายรัฐจากส่วนกลาง อย่างเช่น ค่าแรงสูงขึ้น มันก็เลยทำให้เศรษฐกิจมันดีขึ้น

หญิง : คำถามที่อาจารย์ถาม การเปลี่ยนแปลงนี้หมายถึง เศรษฐกิจที่มันกระเตื้องขึ้น หรือมันคึกคักขึ้นใช่ไหมคะ

ผู้วิจัย : คือ คิดว่า ตอนนี่เศรษฐกิจของหนองคายมันน่าจะโตกว่าเมื่อก่อน น่าจะโตกว่าตอน 2536

2537 แต่ปัจจัยที่ทำให้โต มีอะไรเป็นปัจจัยหลัก หรือว่าเป็นเพราะมีสะพานมิตรภาพขึ้นมา

หญิง : ก็ควบคุมไปอยู่แหละ พี่ขอตอบในความรู้สึกส่วนตัว คือ สะพานมันก็มีผลโดยตรงอยู่แล้ว ก็เหมือนกับเราเปิดประตูบ้าน เอารั้วออก คนก็ยอมเข้ามา การที่คนเข้ามาก็สะดวกขึ้นกว่าในตอนแรกที่มีการปิดกัน แต่ในเรื่องของนโยบายรัฐเนี่ย โดยทางตรงและทางอ้อมบางส่วน มันก็ช่วยเกื้อหนุนอยู่แล้ว แต่ถ้าถามว่าอะไรเป็นผลที่ทำให้เราเห็นชัดได้มากที่สุด ก็น่าจะเป็นผลมาจากสะพาน มันชัดเจน เราเห็นกันวันต่อวัน เห็นกันจริงจัง ชาวต่างชาติชัดเจน ถ้าว่านโยบายรัฐช่วยไหม ก็ช่วยมาตลอด แต่บางครั้งก็เห็นเป็นรูปธรรมบ้าง ไม่เห็นเป็นรูปธรรมบ้าง แม้กระทั่งปัจจุบันเราพูดกันในเรื่องของ AEC เปิด เรื่องของเศรษฐกิจพิเศษ ชาวจังหวัดหนองคายเนี่ย ที่ท่านประธานเคยถามอาจารย์ไปแล้วเนี่ยว่า เราทำวิจัยไปแล้วเนี่ย เอาไปให้กับสถาบันที่ต้องการให้คำตอบ ช่วยเหลือเพิ่มเติมไหม หรือต้องการจะเอาไปเป็น

	<p>ความรู้ให้กับเด็กนักเรียน หรืออะไรต่อไป ซึ่งเราเจอเยอะมากที่มาสัมภาษณ์ แต่ตรงนี้ที่อาจารย์สัมภาษณ์นี่มันดีตรงที่ว่า เด็กๆรุ่นใหม่ที่เขาจะเรียนออกมา หรือทำวิจัยออกมา เขาจะเข้าใจพื้นฐานรอบๆมากขึ้น ถามว่า เหมือนปัจจุบันใน strategy ตัวหลักของรัฐบาลที่จะขับเคลื่อนให้หนองคายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเนี่ย ตอนแรกหนองคายรู้สึกมีความตื่นเต้น เพราะเรารู้สึกได้ว่าเป็นกลยุทธ์ที่จะทำให้ประเทศมันขับเคลื่อนไป เราก็คู้ แต่เวลาที่เอาเข้าจริงๆ มันไม่ได้ช่วยเราได้จริงๆ เพราะมันเป็นนโยบายที่ใหญ่มาก และไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน หนองคาย 2536 กับหนองคาย 2559 นี่แน่นอนแตกต่างกันอยู่แล้ว ด้วยเวลา เศรษฐกิจก็ต้องโตขึ้น ขยายกว้างขึ้น แต่ว่าในความรู้สึกส่วนตัวของตัวเอง ถึงแม้ว่าหนองคายจะไม่มีกาทำให้เป็นเขตเป็นอะไรแบบนี้ หนองคายก็โตโดยธรรมชาติของมันอยู่แล้ว เพราะหนองคายมันจะไม่ใช่ลักษณะเมืองที่มีธุรกิจเจริญแบบฮวบฮาบ อย่างเหมือนเมืองใหญ่ๆ อย่างอุดร ขอนแก่น ภูเก็ต หรือแม้กระทั่ง เชียงใหม่ แต่หนองคายจะเป็นแบบค่อยๆโต โตไปเรื่อยๆ ไม่หวือหวา เป็นการโตที่ค่อนข้างจะมันคง เหมือนตัวที่เองเกิดและโตที่นี้ แต่ว่าถ้าเราแยกส่วน การเจริญเติบโตของเมืองนี้ มันมีหลายรูปแบบ ทั้งในเรื่องของเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่มา การเป็นมาของผู้คน วัฒนธรรมยังคงคล้ายเดิม เมื่อก่อนหนองคายสงบเสียบยังงี้ ตอนนั้นก็ยังเป็นแบบนั้น ซึ่งพี่ก็เชื่อว่าอีก 10 ปี 20 ปี ต่อจากนี้ หนองคายก็ยังจะเป็นแบบนี้อยู่ เพราะเนื่องจากว่าการโตแบบกระเตื้องนี้ ไม่ได้หวือหวามาก ก็เลยทำให้เวลากลับมานะี่ย มันก็ยังคงเป็นคล้ายความรู้สึกเดิม หนองคายไม่ได้มีฝับเยอะแยะ ไม่ได้มีแหล่งช้อปปิ้งใหญ่ๆ หรือไม่ได้มีอะไรที่เป็นแบบแสงสีจัดๆ</p> <p>ผู้วิจัย : ก็เนี่ย เคยอ่านงานวิจัยช่วงที่มีสะพานใหม่ๆ ก็มีความคาดหวังจากการมีสะพานมิตรภาพว่ามันจะช่วยสร้างงาน สร้างรายได้ อะไรแบบนี้ละคะ จนถึงทุกวันนี้ มันเป็นไปตามนั้นไหมคะ</p> <p>หญิง : ตอนแรกๆ พี่คิดว่าพอมีสสะพาน คนข้างนอกก็เข้ามาเก็งกำไรซื้อที่ดินกัน ตามเส้นทางที่เชื่อมสะพาน ก็เลยพากันซื้อ แต่ก็พากันขาดทุนไปเยอะแยะในช่วงนั้น มาเก็งกำไรไว้เพราะคิดว่าจะต้องบูม พี่ว่าตอนนี้ มันก็เริ่มจะบูมแล้วเนี่ย ก็เหมือนแต่ก่อนที่จังหวัดอุดร ที่มีการตัดสายเลี้ยวเมือง ตอนแรกก็คิดว่าเจริญ เขาก็ไปจับจองที่ดิน แต่กว่ามันจะเจริญได้ใช้เวลา 20 ปี ก็เหมือนหนองคายเหมือนกัน นี่ก็ 20 ปี เริ่มเจริญละ เราทยอยหลังไปสัก 5-6 ปี ที่ทางประเทศลาวก็กำลังพัฒนาถนนหนทาง แล้วเงินก็เข้ามา ก่อสร้างอะไรหลายๆอย่าง แล้วเราก็เหมือนได้อานิสงส์จากตรงนี้ไปด้วย เขามีเงิน เขาก็มาจับจ่าย</p>
20.00	<p>ผู้วิจัย : งั้นถ้าเวียงจันทน์โต หนองคาย อุดรก็น่าจะโตด้วยใช่ไหมคะ</p> <p>หญิง : ใช่ เพราะทางนั้น เขาก็มีเงินที่จะเข้ามาจับจ่ายทางเรา ตอนนี้พวกค้าปลีกขนาดใหญ่ ก็มองเห็นทิศทางเขาก็เข้ามาลงทุนด้วยตัวของเขาเอง เขามองคาดการณ์ด้วยตัวเอง ไม่ใช่ทางภาครัฐจะเข้ามา</p>

เอื้อประโยชน์อะไรให้พวกเขา เพราะพวกเขาผู้ประกอบการเขาก็จะเดินด้วยตัวของเขาเองอยู่แล้ว เหมือน
ภาครัฐนี่จะมาเป็นตัวสกัดเราด้วยซ้ำ ไม่ให้เราเจริญ

ผู้วิจัย : ด้วยกฎระเบียบอะไรแบบนี้ใช่ไหมคะ

นาทีที่ 20.40

หญิง : ด้วยกฎระเบียบ มาสกัดเราด้วยซ้ำ เห็นพวกเขาทำไปดีๆ รัฐก็เข้ามาแล้วลากให้ทำอย่างนั้น
อย่างนี้ เอละ ก็สกัด สุดท้ายก็ต้องหยุด

ผู้วิจัย : ตอนนี่สนใจจีนอยู่ด้วยอะคะ เพราะช่วง 7-8 ปีมานี้ จีนจะเข้ามาลงทุนในแถบลุ่มแม่น้ำโขง
เยอะ โดยเฉพาะกับลาวเนี่ย ก่อนจะมาหนองคายนี่ คนก็จะไปหิวเวียงจันทน์มาก่อน ปรากฏว่า คือลาว
จะไม่มีตึกสูงเลย แต่ว่าเขากำลังสร้างอยู่ ซึ่งก็เป็นของจีน

หญิง : เริ่มสร้างคอนโด โรงแรมใหญ่ๆ อะไรขึ้นมา ปรับปรุงขึ้นมา

ผู้วิจัย : แล้วเขาย่างมาลงทุนฝั่งไทยเยอะๆ แบบนั้นบ้างไหมคะ

หญิง : ถ้ามาตั้งแบบเป็นโรงงานนี่จะไม่มีนะ มีแต่มาซื้อของแล้วก็กลับไป เท่านั้นเอง

ผู้วิจัย : อันนี้ ขอถามย้อนกลับไปในสมัยก่อน คือพอดีเคยคุยกับทางประธานหอการค้าอุบล ก็บอกว่า
ปากเซ ก็เป็นที่รับรองแขกให้กับอุบล พอมาก็พาไปเที่ยวที่ปากเซ เวียงจันทน์กับหนองคายเป็นอย่างนั้น
ด้วยปะคะ

หญิง : อะ ก็เป็นแบบนั้น จะพาไปทานอาหาร ไปเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ก็ วัดพระแก้ว
ศาลหลักเมือง วัดพระธาตุหลวง ก็ไปชม ไปสักการะ

ผู้วิจัย : อันนี้ คือสมัยก่อน

หญิง : ใช่ ตั้งแต่ยังไม่เจริญ ก็พาไปไหว้อยู่สามอย่างนี้แหละ เราก็ไปเที่ยวสามแห่งนี้

ชาย : ก็แล้วแต่แขกที่มาด้วย บางทีเขาอยากให้เราไปเที่ยวชมตลาด เราก็พาไป

หญิง : มันมีตลาดจีนด้วย ตอนนั้นที่เงินทำของก๊อปมา เราก็พาไปซื้อ เพราะมันถูกไง

ผู้วิจัย : อย่าง ของก๊อปนี่ย้อนหลังไปกี่ปีได้คะ

หญิง : ก็ประมาณ เกือบ 10 ปี

หญิง : เมื่อก่อน เวลาคนไปเดิน เดินๆ ไม่รู้จะซื้ออะไรก็ซื้อของก๊อปกลับไปนี่แหละคะ

ชาย : สมัยก่อนในลาว ก็มีพวกรัสเซียมาอยู่เยอะ ช้อน กระทะอะไรพวกนี้ ก็ทำมาจากพวกวัตุระเบิด
ไปเก็บๆ มา แล้วก็นำมาหลอมใหม่ หนองคายมันก็จะดังในเรื่องพวกนี้

ผู้วิจัย : แสดงว่าในสมัยก่อนตลาดท่าเสด็จของหนองคายเนี่ยก็จะดัง ในเรื่องของคนมาซื้อของ

หญิง : ของก๊อป พวกผ้าพันคอก็นิยมมาซื้อที่นี้ เป็นของฝากของที่ระลึกกัน

ผู้วิจัย : แต่เดี๋ยวนี้ก็กลายเป็นของในประเทศจีน จะไม่มีของของพวกรัสเซีย

หญิง : อ่าใช่ ไม่มี หลังจากรัสเซียล่ม สินค้าพวกนี้ ก็ไม่มีเลย แล้วก็แต่ส่วนที่ยังเหมือนเดิมขึ้นก็ แล้วแต่ ลูกค้า แยกผู้ใหญ่หรือเพื่อนชาวต่างชาติมานี้ ว่าสิ่งที่ไปก็จะเป็นทานข้าวอาหารฝรั่ง ส่วนใหญ่ไปก็มี น้อยที่อยากจะทานอาหารลาวด้วย

หญิง : อยากทานผอยลาว กาแฟลาวก็มีนะ

หญิง : เพราะว่าในส่วนของลาวก็จะมีวัฒนธรรมของต่างชาติอย่างฝรั่งเคลอยู่ด้วย โดยเฉพาะ เวียงจันทน์ เพราะฉะนั้นการข้ามไป บางทีก็เป็นเป็นการรับรองแขกแบบไปรับประทานข้ามเย็นที่นั่นกัน แล้วก็กลับ เพราะบางทีแขกผู้ใหญ่ก็ไม่ได้ต้องการไปเดินซื้อของ อาจจะมีไปเดินเยี่ยมชมเมืองบ้าง แต่เราก็พยายามให้ข้ามกลับมานอนที่นี่

ผู้วิจัย : ก็ตั้งแต่สมัยข้ามเรือก็ทำแบบนี้

หญิง : ค่ะ

ผู้วิจัย : แต่ว่าคนเวียงจันทน์ชอบมาเที่ยวอุดร

หญิง : มาๆ ที่หนองคายเวลามาซื้อของใช้ ของกิน มาเที่ยว

ชาย : มันจะเป็นลักษณะแบบนี้ เท่าที่ผมดูอะนะ ถ้าแบ่งตามลักษณะประชากรก็แบ่งเป็น ชนชั้นล่าง ชนชั้นกลาง และชนชั้นสูง ชนชั้นสูงนี่ก็คือพวกเศรษฐี ข้าราชการผู้ใหญ่ แต่ถ้า ชนชั้นกลางมาผม สังเกตเห็นก็มาที่หนองคายบ้าง ส่วนคนชั้นล่าง ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีโอกาสได้ข้ามมา เพราะต้องหาเข้า กินค้า วันเสาร์อาทิตย์นี่ ด่านติดยาวเลย

หญิง : ชนชั้นกลางที่เข้ามา ก็จะมาหาหมอ มาซ่อมรถ มากิน มาเที่ยว มาใช้จ่าย คนหนองคายจึงบอก ว่า เสาร์อาทิตย์คนหนองคายไม่ต้องไปขอพรอก ให้คนลาวชอบไปก่อน

ชาย : แล้วเสาร์ อาทิตย์ ถ้าอาจารย์ข้ามไปเที่ยวเมืองลาวนี้ จะเห็นเลยว่า บ้านช่องเขาเสียมากเพราะ เขาข้ามมาเที่ยวฝั่งเรา เหมือนเป็นวันหยุด ยิ่งวันอาทิตย์นี่เสียมาก ถ้าบ้านเราด่านเปิดนี้ ลาวมาทันที เลย

ผู้วิจัย : ถ้าอยากเจอคนลาวในหนองคายนี้ เจอได้ที่ตรงไหนบ้างคะ โรงพยาบาล?

หญิง : เจอได้ทั่วเลยคะ มีหมด ตามร้านอาหาร ร้านกาแฟ โดยเฉพาะโลตัส แมคโคร นี่เยอะเลย

หญิง : ถ้าเทียบสมัยก่อนตั้งแต่ยังไม่มีย่านนะ การค้าขายทางน้ำหมด การขนส่งสินค้าหรือของ จะใช้เรือหมดส่งทางน้ำไป หรือถ้าเป็นรถยนต์ก็ใช้แพส่งข้ามไป แล้วในตัวเมืองเวียงจันทน์เองก็ไม่ใช่ว่า คึกคักนะ ก็ยังเงียบอยู่ มีแต่รถจักรยาน รถมอเตอร์ไซด์ ร้านอาหารก็เป็นร้านเก่าๆ แต่ราคาค่อนข้างแพง ที่นี้การค้าขายในสมัยก่อน มันยังไม่มีทุนใหญ่เข้าไป เพราะมันยังเล็ก ประชากรน้อย มันก็เป็นการค้าขายแดนแบบที่เราอยู่เนี่ย คือค้าขายกันปกติ เพียงแต่ว่าราคาที่เรายขายเขา มันได้ราคาสูงหน่อย เพราะว่ามันไปยาก เพราะฉะนั้น พวกเราก็ค่อนข้างจะมีกำไรเยอะ

	<p>ชาย : ซึ่งต่างจากในยุคปัจจุบันนี้ โลกมันเปิดกว้าง ความสะดวกสบายมันมีมากขึ้น สะพานมี เปิด อินเทอร์เน็ตอะไรแบบนี้ เขาก็สามารถส่งตรงจากกรุงเทพเองได้เลย ตลาดตรงนี้ก็เลยหมดไป วันนั้นผมก็ถามพวกสามล้อว่า สะพานออกเยอะไหม เขาก็ตอบว่า ไม่เยอะหรอก จะมีแต่พวกสืบล้อมาลงพวกพลาสติก พวกเครื่องของใช้ เครื่องไฟฟ้า ที่วี พัดลม เพราะว่า คนลาวจะนิยมใช้ของจากบ้านเรา</p> <p>ผู้วิจัย : เดียวนี้ มันก็สามารถส่งตรงจากอินเทอร์เน็ต โอนเงินแล้วส่งไปให้เลย ไม่ต้องผ่านพ่อค้าจากอุดรหรือหนองคาย</p> <p>หญิง : อินเทอร์เน็ตนี้ ส่วนใหญ่มันจะเป็นคนที่ต้องการแบบพวกเรา แต่ว่าถ้ามาเป็นรถนี้ส่วนใหญ่จะมาจากโรงงาน อันนี้ก็คือส่งโดยตรงจากโรงงาน ไม่ได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต</p> <p>ชาย : ที่เขาเปิดเน็ตดูนี้ หมายถึงว่า โรงงานไหนขายอะไร แล้วเขาก็ส่งตรงเข้าโรงงาน พอโรงงานเสนอราคาอะไรกันเสร็จ ก็โอนเงิน แล้วเตรียมส่งของ</p> <p>หญิง : ถามว่า ถ้าเกิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนและหลังสะพานไทยลาวนี้ ถามว่าผลพวงที่เกิดขึ้น ถ้าอาจารย์ลองย้อนกลับไปคำถามที่อาจารย์ถามว่า นโยบายของรัฐช่วยให้โตหรือไม่ คำตอบเราจะเห็นได้ชัดว่า ถ้าเกิดนโยบายของรัฐช่วย จะต้องปกป้องผู้ค้า ผู้ประกอบการคนไทยได้ แต่ว่าไม่มี ด้วยเหตุผลประการอย่างตัวอย่างเล็กๆ เช่น duty free ถ้าเราเป็น broader เราก็มีสิทธิโดยปริยายอยู่แล้ว แต่เนื่องจากว่าเมืองไทยเรานี้ เราคิดว่า มันสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็คือ ไม่ทำ ซึ่งเราด้วยลักษณะของชนชาวไทยก็ไม่ค่อยอยากที่จะมีปัญหากับใครด้วย เหมือนอย่างนี้ ถ้าทางรัฐบาลบอกว่า การค้าขายต้องช่วยกันจริงๆ ดังนั้นควรจะมิข้อจำกัด ไม่ใช่ข้อห้ามนะค่ะ เป็นข้อกีดกันว่าไม่ใช่ให้มันเป็น free trade ขนาดที่ว่า คนของเราเองเจ็บ คือเป็นลักษณะที่ได้อย่างเสียอย่าง ในความคิดของพี มันไม่ควรจะเป็นในลักษณะนี้</p>
30.28	<p>ผู้วิจัย : ทางหนองคายนี้มี ค้าขายกับจีนไหมคะ หรือมีส่งสินค้าไปจีนอะไรแบบนี้อะคะ</p> <p>หญิง : ก็มีบ้าง ยางพาราส่งไปเมืองจีน แต่ส่วนใหญ่ส่งไปเวียดนาม ใช้เส้นทางลาว ส่วนจะใช้เส้นทางมิตรภาพหนึ่ง หรือสองนี้ก็ต้องดูอีกทีว่าจะส่งไปเมืองไหน มันก็มีว่าบางที่ข้ามไปเวียงจันทน์เลย แต่ก็น้อย ส่วนใหญ่จะข้ามไปโดยใช้เส้นทางของทางเชียงรายมากกว่า เพราะทางนี้บางที่เส้นทางก็ไม่สะดวก เลยขนส่งยาก</p> <p>ผู้วิจัย : เคยคุยกับพวกที่ทำ ชิบปิง ที่เชียงราย เขาบอกว่า ถ้าจะส่งลำไยไปจีน เขาไม่ส่งทางเรือแล้วหรือไม่ใช้เส้นทาง R3A แล้ว แต่จะไปใช้เส้นทางที่มุกดาหารแทน ส่งเข้าไปเวียดนามอีกที เพราะหากส่งทางเวียดนามนี้ มันจะโดนข้อกีดกันจากทางจีนน้อยกว่าส่งมาจากไทยโดยตรง เพราะรัฐบาลท้องถิ่นจะมีข้อกีดกันเยอะ</p>

หญิง : ประเด็นนี้ก็อาจเป็นไปได้ เพราะถ้าเทียบความสัมพันธ์รัฐบาลระหว่างไทยลาว เนี่ย จะดูความสัมพันธ์ ลาวจีน ลาวเวียดนามไม่ได้ เพราะจีนจะอำนวยความสะดวกให้กับสองประเทศนี้มากกว่า ซึ่งตรงนี้นับว่าเป็นจุดอ่อนของไทย ที่ว่าประเทศอยู่ติดกัน แต่ว่าลักษณะความสัมพันธ์ไม่ค่อยจะดีเท่ากัน อาจจะเพราะความหวาดระแวง และลักษณะของการเมืองที่พวกเขาอาจจะพูดภาษาเดียวกันง่ายกว่า ซึ่งตรงนี้ก็เป็นที่ที่เราที่ต้องหาทางออก ทางไปให้ได้

หญิง : ซึ่งประเด็นนี้ก็ถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญที่รัฐบาลจะต้องทำการแก้ไข เพราะไม่อย่างนั้นผู้ประกอบการค้าขายแดนจะลำบาก เวลาเราส่งของข้ามไปขายที่ลาว เขาก็จะเจอภาษีเต็มๆ ของที่ต้องขายก็ต้องแพงขึ้น และจะทำให้แข่งขันกับจีนไม่ได้ ตรงนี้เป็นเรื่องที่ต้องมองใหม่ แก้ไขปัญหาตรงนี้

ชาย : เหมือนสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุน ผู้ประกอบการ เพราะคนที่มาลงทุนก็ต้องการกำไร เขาไม่ต้องการพอมาลงทุนแล้ว ขายของไม่ได้ เจ็บ เจอทั้งภาษีอีก

หญิง : ถึงเวลาลงทุนค้าขาย คนจีนจะได้สิทธิได้ประโยชน์อะไรมากกว่าเรา

ชาย : ตั้งแต่ต้นปี เปิด AEC มา เรายังส่งของได้ยากขึ้น ซึ่งตอนแรกเข้าใจว่า มันเชื่อมโยงกันแล้ว น่าจะขนของออกง่ายขึ้น ไม่มีภาษี ไม่มีกีดกันหรืออะไรอย่างนี้ แต่พอเอาเข้าจริงๆ กับส่งของได้ยากยิ่งขึ้นไปอีก ภาษีหรือกฎมาตรการอะไรต่างๆ เข้มงวดขึ้นไปอีก ข้อดีก็มีในเรื่อง passport ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับนักท่องเที่ยวอะไรแบบนี้

ผู้วิจัย : ยากขึ้นกว่าเดิมยังไงอะคะ

ชาย : ก็อย่างภาษีเก็บมากขึ้น แล้วก็มีกักสินค้า อย่างเช่น เราส่งผ้าไหม เขาก็กักไว้ แล้วเก็บภาษีในราคาสูง ถึงจะส่งเข้าไปขายได้

ผู้วิจัย : ที่จริงแล้ว มันก็ต้องมี free trade FTA ไม่ใช่หรือคะ

ชาย : คือ มันตกลงกันไม่ได้ไง

ผู้วิจัย : แต่มันก็จะมีสินค้าบางอันที่เขายกเว้นไว้

หญิง : แต่คือบางครั้งมันไม่ได้อยู่ในสินค้าชนิดอ่อนไหวของเขาไง คือถ้ามันอยู่สินค้าประเภทนั้นก็ยอมรับกันได้ อย่างเช่น ข้าวอะไรแบบนี้ แต่บางอย่างมันไม่ใช่ไง วันดีคืนดีขึ้นค่าจอด ขึ้นค่ารถ 100% 200% แบบนี้อะ

ชาย : คือบทบาทบ้านเขา พูดยังไงว่าพวกเขาบุคลากรที่มาอยู่ตามด่านมันไม่มีมาตรฐาน ได้โอกาสก็เรียกเอาๆ เอาเงินเข้ากระเป๋า แล้วแต่มีใครยาวสาวได้สาวเอา อย่างนายภาษีนี่ดูน่าดู พวกแม่ค้านี้เขาจะโทรบอกกันว่า วันนี้อ่าไปนะ มีนายภาษีอยู่ที่ด่าน ในเมืองหนองคายนี่เจ็บเลย เพราะมีปัญหาที่ด่านของพวกเขา พ่อค้าแม่ค้าพวกนี้เรียกว่า พวกกองทัพหมด

	<p>ผู้วิจัย : คือ พวกพ่อค้าแม่ค้า ก็จะไม่เข้ามาแล้ว ปัจจุบันอย่างมีพวกพ่อค้าแม่ค้าที่เข้ามาโดยไม่ผ่านด่านบ้างไหมคะ</p> <p>ชาย : อาจจะมี แต่น้อยมากแล้วละ ผมคิดว่ามันคงไม่มีใครกล้าเสี่ยงหรอก ยกเว้นพวกแรงงานที่ลักลอบเข้ามา กับอีกพวกหนึ่งที่เข้ามาบ่มยาบ้า และพวกที่แอบค้าประเวณี แต่ก็อย่างที่ว่า คงจะน้อย เพราะแต่ละที่เดี๋ยวนี้ก็เข้มงวดกันมากขึ้น</p> <p>หญิง : คิดว่าน้อย เพราะว่า ของที่มาซื้อไปก็เอาไปใช้ส่วนตัว</p> <p>ผู้วิจัย : จึงขอถามย้อนไปตอนที่ลาวปิดประเทศ การค้านี้เป็นยังไง</p> <p>หญิง : drop ไปเลย เสียบไปเลย</p> <p>ชาย : แต่ถ้าชายแดนระหว่างบ้านเรา ก็จะมีมาเล มีเขมร มีพม่า มีลาว ที่เป็นเพื่อนบ้านกับไทย ผมว่าหนองคายกับลาวดีที่สุด เพราะจะไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องการปิดชายแดน สมัยก่อนนี้ อย่างเขมรนี่ก็มีการสู้รบกัน เดี่ยวก็ปิดด่านที่อรัญ หรือด่านที่สระแก้ว ส่วนพม่าอย่างแม่สอด ก็ปิดบ่อยเพราะมีเรื่องสู้รบกัน ผมเลยฟันธงเลยว่า หนองคายกับลาวดีที่สุด</p> <p>หญิง : ก็ติดเมืองหลวงลาวด้วย เวียงจันทน์</p>
40.45	<p>ชาย : อย่างตอนปัญหาการเมืองที่ไทย ที่เสื้อแดง เผาบ้าน เผาศาลา เผาศาลากลาง คนลาวก็ไม่เข้ามาเที่ยว นี่เสียบเลย</p> <p>ผู้วิจัย : ตอนนั้น หนองคายโดนเผาศาลากลางด้วยไหมคะ</p> <p>หญิง : ไม่โดน กันไว้ได้</p> <p>ชาย : คือประชากรเขาเนียค่อนข้างจะอ่อนไหวกับเรื่องพวกนี้ เขากลัวมาก พอบ้านเราเสื้อแดงเต็มสะพานเนีย ถ้าเข้ามา นี่กลับหมดเลยนะ</p> <p>หญิง : ถ้าเป็นเรา เราก็ไม่กล้าข้ามไป อันนี้มันเข้าใจได้ไง มันเป็นเรื่องในลักษณะของความรุนแรง</p> <p>ผู้วิจัย : ใช่ ช่วงนั้นได้เข้ามาทำแบบสอบถามอยู่เหมือนกัน เขาก็บ่นเลยว่า ช่วงที่ไทยปิดสนามบิน รายได้เขาหดหาย เขาก็รู้เลยว่าเขาพึ่งพิงไทยมากเกินไป ดังนั้นเขาก็ต้องมีการบินตรงจากประเทศอื่นมาบ้าง ไม่ใช่มาจากกรุงเทพอย่างเดียว อย่างเช่น จากสิงคโปร์ จากมาเลเซียแบบนี้บ้าง</p> <p>ชาย : ค่าธรรมเนียมสนามบินที่นั่น เขาแพงมากนะ เราบินกลับจากดอนเมืองมาลาว ค่าตัวประมาณสามพันถึงห้าพัน แต่ถ้าบินมากรุงเทพ-อุดรค่าตัวพันเดียว เขาก็เลยยอมเสียเวลาข้ามด่าน อีกอย่างพวกรถบัส รถไฟ ราคาก็ไม่ต่างจากเครื่องบินมาก คนก็เลยหันมาใช้บริการเครื่องบินกันมากขึ้น</p>

ผู้วิจัย : พอมานึกถึง lifestyle ที่มันเปลี่ยนไป คือเดี๋ยวนี้ ขนส่งเขาก็มีรถบัสสายตรงจากอุดรหรือจากบขส หนองคายไปเวียงจันทน์ หรือจากอุดรไปเวียงวังเลย มันก็อำนวยความสะดวกมากขึ้นในการเดินทางข้ามด่าน หรือสามารถนั่งรถทัวร์จากหนองคายมาลงเวียงจันทน์ได้เลย เรามีแล้วหรือเปล่าคะ
หญิง : ไม่แน่ใจนะ

ผู้วิจัย : เหมือนเคยเห็นนะคะ

หญิง : แต่น่าจะเป็นผู้ใช้บริการคนละกลุ่มกัน เพราะคนลาว เดี่ยวนี้มาใช้เครื่องบินกันเยอะ

หญิง : เราารู้สึกว่า เขาอะ สามารถเดินมา free trade กับเรา แต่เราอะไม่ค่อยจะ free trade กับเขาเท่าไรหรอก เราไปไม่ได้

ผู้วิจัย : คือไทยจะปล่อยเงิน ปล่อยอะไรเข้ามา อย่างเสรีเลย

ชาย : แต่ในทางกลับกันเวลาเราไปเที่ยวที่บ้านเขา ก็ไม่ค่อยจะเสรีเท่าไร

หญิง : มันแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของรัฐบาลไทย

ชาย : ไม่ ผมว่าเป็นเพราะพวกข้าราชการมากกว่า อย่างตัวอย่างที่หนองคาย มีทัวร์เวียดนามเข้ามา คณะหนึ่ง ประมาณห้าสิบคน มันเอา passport ดูผ่านๆ ละไปเลย เก็บเป็นรายหัว เหมามาไป ตีทับตรา อย่างเดียวโดยไม่รู้ว่าเป็นใคร เพราะรับตั้งค้มาแล้ว แต่เดี๋ยวนี้ น่าจะไม่ค่อยมีแล้วนะ เพราะเข้มงวดมากขึ้นในเรื่องแรงงาน

ผู้วิจัย : คนเวียดนามนี้เข้ามาเวียดนามหรือคะ

หญิง : ใช่ พวกเวียดนามนี่ฉลาดนะ มีความคิด ต้องระวัง แต่ลาวนี่ซื่อ ส่วนเขมรกับพม่านี้โหด ใช้มันโหดๆ นี่มันอาจจะฆ่าตัดคอนายจ้างได้

ผู้วิจัย : เคยเห็นพวกเวียดนามตรงหน้าสภาฯ ชาติอะคะ ไปขายของ ขายขนุนอะไรแบบนี้ แล้วที่มันมีข้าวเหนียวน้ำส้มปลอม ก็มาจากเวียดนามนี่ละ

ชาย : อย่างคนจีนกับเวียดนามนี่ผมแยกกันไม่ออกนะ แต่ถ้าเป็นคนท้องถิ่นคงจะดูออก สมัยก่อนผมเข้าใจว่าพวกนี้เป็นคนจีน แต่จริงๆเป็นคนเวียดนาม อย่างในสภาหอการค้าก็มีสมาชิกที่มีคนเป็นเชื้อสายเวียดนามนะ ค่อนข้างจะคัดเลือก เพราะพวกนี้ยังหัวรุนแรง มีความเป็นชาตินิยมสูง

หญิง : ใช่ เพราะเราก็ไม่ได้กีดกันเขาไง เพราะเวียดนามพวกนี้ ก็เป็น third generation ถือว่าเป็นคนไทยแล้วละ

ผู้วิจัย : ในหนองคายเนี่ยมีของดีที่เป็นของคนเวียดนาม อย่างเช่น แหนมเนือง หมูยอ ก๋วยเตี๋ยว

ชาย : ก็ถือว่าเป็นความโชคดีของเขา เพราะเขาจะเก่งเรื่องอาหาร ประกอบกับอาหารเขาก็น่าสนใจ

หญิง : ชายแดนตรงนั้นมันหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะชายแดนตรงนี้ใกล้เวียดนาม มีพวกเวียดนามอพยพมาเยอะ อาหารก็เลยเป็นตัวชูโรง แต่ก็ไม่มีสินค้าอื่นของเวียดนามขึ้นมา นอกจากแหนมเนือง ซึ่งก็มาดัง

ตอนเปิดสะพานนะ เพราะมันเป็นสินค้าดั้งเดิมที่เขาทำมานานแล้ว แต่อย่างไร เขาก็ยังชอบอาหาร
อิสานนะ ทั้งจีน ทั้งเวียดนาม ส้มตำอะไรพวกนี้

ชาย : อีกอย่างผมมองว่าแหนมเนืองเป็นอาหารที่ใครก็ทานได้ ซื้อมาฝากใครก็ได้ ประกอบกับคนบ้าน
เราชอบรสหวานเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว คนเวียดนามยังบอกว่า แหนมเนืองของไทยเองก็อร่อย

หญิง : คนเวียดนามยังบอกว่า แหนมเนืองของไทยเองก็อร่อย

ชาย : ตอนนี่สินค้าของเราที่มีปัญหาก็คือเรื่องค่าเงินด้วย เหมือนเวียดนามเขาปรับค่าเงินใหม่ ของเขา
ยิ่งถูก ก็ขายของได้ ส่วนของเรากลับแข็งค่าขึ้น

ผู้วิจัย : มันเหมือนมันโยบายของเวียดนามด้วยที่บอกว่าถ้าคุณส่งออกจะได้สิทธิบางอย่างจากรัฐบาล
ที่จะเอื้อผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการ ซึ่งอย่างขนมอบแห้ง กุ้งอบแห้ง ของเวียดนาม ก็ขายได้ ซึ่ง
ไม่อร่อยเลย แต่ก็ยังขายได้ ซึ่งต่างจากรัฐบาลไทยที่บอกว่า กลับมาลกัดหรือมีเงื่อนไขทำให้
ผู้ประกอบการไม่สามารถโตได้

ชาย : ก็ไม่ต้องเอาอะไรมา ดูวันที่ 1 พฤษภาคม ยังจะมาเรียกร้องค่าแรงเพิ่ม ประเทศจะไปรอดไหมละ

หญิง : ไม่ เขาขึ้นเฉพาะบางสาขา พวกแรงงานฝีมือ

ผู้วิจัย : ถ้าขึ้น เราก็ต้องควบคุมไม่ให้ราคาสินค้ามันขึ้น เพราะจริงๆที่เราไม่มีเงินไม่พอใช้เพราะสินค้ามัน
แพงขึ้น

ชาย : มันยาก เพราะสุดท้ายนายทุนก็ต้องมาขึ้นราคาสินค้าอยู่ดี เพราะต้องจ่ายค่าแรงงานลูกน้อง
เพิ่มขึ้น เพราะถ้าไม่ทำแบบนั้นกำไรมันก็หายไป นายทุนไม่มีคนไหน ยอมขาดทุนรายได้หรอก

หญิง : ถ้ายังเป็นแบบนี้ต่อไป ประเทศไทยก็จะเหมือนแบบประเทศเกาหลีที่มีอยู่ไม่กี่ตระกูลเป็นเศรษฐกิจ
ของประเทศ อย่าง CP คุณไปตั้งก็อย่าง เพราะฉะนั้นมันเป็นเรื่องที่เกิดผลลัพท์จริงๆที่ปล่อยให้เสรี
เกินไป เพราะเดี๋ยวมันจะกลายเป็นเผด็จการทางการค้า อย่าง โลตัส express นี่ออกไปทั่วไปก็สาขาละ
แล้วพวก SME จะทำอะไรอะ แล้วธรรมาภิบาลเนี่ย มันไม่ขึ้นอยู่ ถ้าเขาเห็นเนี่ย เขาแค่เป็นแมคโครอยู่
กับที่ แล้วร้านค้าไปซื้อมาจากเขาอีกที มากก็ยังช่วยกระจายรายได้ออกไป ความเข้มแข็งในชุมชนมันยังมี
พวกเนี่ยมันเป็นตัวทำลายในโลกการค้า ทำให้คนไทยทำการค้าไม่เป็น เพราะว่าโดนยึดหมด ไม่มีการ
กระจาย ถ้าไปดูของเจ๊กหมาที่ลีต่าบัน เขาให้ทุกคนที่เป็น SME มาทำกับเขา ได้ขายของ อันนี้มันจะมี
ความเข้มแข็ง เพราะรายได้มันกระจาย เขาไม่ได้เป็นคนไปทำอะไร แต่เมืองไทยมันไม่ใช่ มันกลายเป็น
ระบบผูกขาด โดยที่ห้างใหญ่ๆ เนี่ย ไปซื้อกิจการแล้วเอามาเป็นของตัวเอง ตัวเองก็แข่งกันอยู่สองสาม
ตระกูล ซื้อมาทำอะไรใหญ่ๆเข้ามาถือในมือ แล้วกระจายไปเป็นห้างเล็กตามต่างจังหวัดทั่วไป แล้ว
รัฐบาลก็มาส่งเสริม SME แล้วมันจะไปขายได้ยังไง อาจารย์คิดว่ามันจะไปขายได้ยังไง เงินที่ลงมาเสีย
หมด ละลายน้ำหมด ชาวบ้านจะทำยังไงอะ สมัยก่อนอะ เสียเลยขาย ขายอยู่เฉพาะในตัวเมือง ไม่ได้

เปิดสาขา แต่ชาวบ้านก็ซื้อเพื่อเอาไปขาย ซึ่งรายได้มันก็กระจายไป แต่ตอนนี้รายได้มันไปรวมอยู่ที่คนคนเดียว มันไม่ถูก ถ้าทำแบบนี้ต่อไปเรื่อยๆ ลูกหลานที่ออกมาเป็นลูกจ้างหมด ไม่มีใครได้เป็นเจ้าของกิจการ

ผู้วิจัย : หรือไม่ก็เป็นธุรกิจที่ไม่ต้องจ้างแรงงานถึงจะอยู่ได้ อย่างเช่น เพื่อนเขาก็ทำอะคริลิค เขาก็ไม่จ้างแรงงาน รับออเดอร์เอง ก็พออยู่ได้ ก็สั่งโรงงานทำให้ เหมือนเป็นตัวกลาง trading

หญิง : คือระบบมันหายไปอะ

ชาย : คือเขามีความรู้ เขามีช่องทาง แต่พวกพลเมืองส่วนใหญ่ เขาไม่ค่อยมีความรู้ เขาจะขอแต่รับแต่เงินช่วยเหลืออย่างเดียว

ผู้วิจัย : เดียวนี้ ไม่กล้าพูดแบบนี้แล้วนะค่ะ เพราะกลายเป็นเรื่องที่ sensitive มาก

หญิง : เดียวนี้คนที่มีความรู้ คือรุ่นพ่อ ส่วนลูก คือมีความรู้ แต่ไม่มาทำ ต้องรุ่นพ่อแม่เราอีกทีหนึ่ง นั่นแหละที่ไม่มีความรู้ เหมือนรุ่นเราก็จบป.ตรี รุ่นลูกเราอย่างนี้ต้องจบ ป.โท

ชาย : คือถ้าเขามีความรู้ แล้วนำมาพัฒนาที่ชุมชนในวงการเกษตรกรรมมันก็ดี แต่มันไม่ใช่

หญิง : น่าเสียดาย คือส่วนใหญ่พื้นที่ด้านเกษตรกรรมบ้านเราเยอะ แต่เราไม่ได้อยู่ในลักษณะในเครือข่ายอย่างนั้น อย่างมีเพื่อนที่เห็นชัดเจนอย่าง USA Japan Australia ด้านการเกษตรกรรมที่เขาทำแล้วก็ได้ผลดี เป็นเจ้าของธุรกิจเองด้วย ลูกหลานของต่างประเทศเขามองว่า การกลับไปพัฒนาด้านเกษตรกรรมเป็นเรื่องที่ดี ซึ่งต่างจากมุมมองของลูกหลานไทยที่มองว่ามันเป็นเรื่องที่มันลำบาก ลักษณะนิสัย ความเชื่อ มันต่างกัน ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการบริโภค ซึ่งเป็นเรื่องค่านิยมที่ต้องเปลี่ยนแปลง แต่ในเมืองไทยเป็นสังคมที่ยึดถือยึดสถาบันบรรดาศักดิ์ พี่ก็คิดว่าเปลี่ยนแปลงยาก

ชาย : อย่างตอนที่ยางพารา มันขึ้นราคาเป็นกิโลละร้อย คนก็แห่ไปปลูกยางกันหมด เหมือนพวกกล้วยมะนาว อะไรแบบนี้ก็หายาก ราคามันก็สูงขึ้น เพราะแทบจะไม่มีใครปลูกแล้ว พอยางราคาตก เขาก็ลำบาก ด้วยเพราะยางพารากลายเป็นสินค้าล้นตลาด ตอนนี้ร้านกาแฟก็เหมือนกัน เห็นเปิดร้านกาแฟขายดี ก็เปิดกันเยอะ สุดท้ายที่เจ๊งก็มีเยอะ

หญิง : อย่างสตาร์บัคนี้ เป็นอะไรที่น่าสนใจมาก เพราะตอนนี้มีร้านอยู่กลางเมืองอิตาลี ทั้งๆที่เป็นเมืองกาแฟ สตาร์บัคกลายเป็นแบรนด์ เป็น lifestyle

ผู้วิจัย : ในหนองคายเนี่ยมีเจ้าไหนอีกไหมค่ะที่โตพร้อมๆกับสะพาน นอกจากแดงแล้วเนี่ย

หญิง : มีหลายเจ้า

ผู้วิจัย : อย่างเช่น

หญิง : นี้ ท่านก็ค้าไม้ รับซื้อไม้จากทางลาวเข้ามา ตอนนั้นโตไหม

ชาย : ก็โต แต่ตอนนี้เริ่มแยแล้ว เพราะนโยบายของลาวมันเปลี่ยนแปลง เป็นเรื่องของการเมืองด้วย คือต้องการที่จะบล็อกของคนเก่า คนเก่านี้เขามีสายป่าน ให้สัมปทานอะไรแบบนี้ ก็เลยมีการบล็อกไว้ ส่วนหนึ่งด้วย เพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญา มันก็เลยทำให้วันนี้ มีหนังสือฉบับหนึ่งจากท่านนายกให้งด นำออกไม้ทุกชนิด ส่งให้กระทรวงเข้ามาตรวจตราด้วย

หญิง : มันแสดงว่า ลาวสามารถทำเองในประเทศลาวได้

ชาย : จริงๆเนี่ย มันทำเองในประเทศลาวอยู่แล้ว เพียงแต่ว่า ในทางขั้นตอนการส่งออกไม่ออก แม้กระทั่งไม้แผ่นเล็กหรือแผ่นใหญ่ ไม้แปรรูปซึ่งเขาไม่ให้ออกมาเมืองไทย ให้ออกมาเฉพาะไม้สำรวจ รูปอย่างเช่น โต๊ะ เตียง รัฐบาลต้องการให้ผลิตภายในเพื่อให้ประชากรเขามีงานทำ แต่ก็ต้องมีส่วนหนึ่งที่ ส่งออกมา แต่ทุกวันนี้ถูกตัดออกหมดเลย เป็นเรื่องของการเมืองภายในของลาว ที่เขาเปลี่ยนแปลง ใหม่หมดเลย

ผู้วิจัย : สมมติว่าถ้าวันหนึ่งมีการปิดสะพานขึ้นมา ธุรกิจในหนองคายหรือธุรกิจในเวียงจันทน์ จะเป็น ยังไงบ้างคะ ปิดแบบสามเดือนอะไรแบบนี้ ไม่ได้ปิดด่านนะคะ ปิดแค่สะพาน

หญิง : ก็เหมือนเดิม

ชาย : อ้อ ถ้าปิดแค่สะพานซ่อม ก็ไปลงเรือ กำลังมองอยู่ตอนนี้ว่าจะไปลงที่ไหน เพราะตอนนี้แพก็หายาก

ผู้วิจัย : แล้วถ้าเกิดโมโหมากๆ แล้วเขาปิดด่านไปเลย

หญิง : เขาไม่กล้า

ชาย : เป็นไปไม่ได้ เราไม่ได้ขาย เขาก็ตาย เครื่องอุปโภคบริโภค เขาเอาของไทยหมดเลย เวียดนามนี่ เขาก็ไม่ได้ ส่วนของจีน ถึงมีคุณภาพมันก็ไม่ได้ เขาไม่เชื่อใจ

หญิง : แต่คนไทยไปลงทุนทางนั้นก็เยอะนะ

หญิง : เรื่องที่อาจารย์พูดนะ ถ้าโกธรมากจริงๆ ถ้าลาวจะตัดสินใจจะปิดสะพาน ลาวเองก็ต้องพึ่งเงิน กับเวียดนามก่อนนะ เขาคงจะไม่ตัดสินใจเอง เพราะว่ามันลงทุนจีนอยู่ที่นั่นเยอะ อย่างในอนาคตเรื่อง แบบนี้ยิ่งน้อย เพราะว่าถ้าเขาปิด คนจีนที่ไปลงทุนอยู่ตรงนั้นก็ต้องไว้วางใจ ปัจจุบันในลาวมีเขา เศรษฐกิจพิเศษ สิบกว่าเขต ถ้าปิดจริงๆ เนี่ย แปลว่าเขตที่ทำมาไม่มีประโยชน์ ถ้าย้อนไปสักก่อนที่จะมี สะพาน การปิดพรมแดนอาจจะเป็นไปได้ กรณีว่ามียิงกัน แต่ตอนนี้ไม่ได้ เพราะมันเป็นเรื่องของ เศรษฐกิจของประเทศที่ต้องเชื่อมโยงกัน แล้วจีนที่มาทำเขตเศรษฐกิจในลาวเนี่ย เพราะเขาไม่ได้มองว่า ลาวจะเป็นแหล่งใหญ่ที่เขามาลงทุนค้าขาย สิ่งที่จีนอยากจะเข้ามาลงทุนทำสะพาน ทำรถไฟมาที่ลาว เนี่ย เพราะเขาอยากอาศัยเราเพื่อที่จะผ่าน หากเขาตัดเราทิ้ง เขาก็จะตาย เพราะฉะนั้น เรื่องแบบนี้ในอนาคตน่าจะไม่มีเกิดขึ้น แต่ถ้าจะมี มันน่าจะมีการกีดกันอย่างอื่นแทน

ชาย : มันเป็นการสงคราม เขาเรียกว่า เป็นสงครามทางการค้า สิทธิที่เราโดนวันนี้ เราโดนเล่นงานทางการค้าอยู่ ไม่ใช่สงครามทางพรมแดน

ผู้วิจัย : แสดงว่า แต่ละท่านก็ทราบว่า การที่จีนเขาอยากจะเชื่อมกับเรามากๆเนี่ย เพราะว่าเขาอยากจะผ่านเรา หรือใช้เราเป็นฐานในการเอาสินค้าเข้ามา

ชาย : ใช่ สิ่งสำคัญที่สุด คือ เขาจะระบายสินค้าของเขาออกไปสู่มือตรงนี้ยังไง

ผู้วิจัย : แล้วคนหนองคายต้องการไหมคะ รถไฟเชื่อม

หญิง : ต้องการหรือไม่ต้องการอยู่ที่นโยบายรัฐบาล อย่างหลายๆเรื่องที่เราเสนอไปที่เจอต่อคนในท้องถิ่น บางครั้งเขาก็ไม่เอา สิ่งที่เขาออกมา นโยบายที่ออกมา เอื้อทุนใหญ่ๆ ทั้งนี้ เพราะฉะนั้นไอ้เรื่องแบบนี้เราจะไปทำอย่างไร มันก็อยู่ที่รัฐบาลว่าจะมองยังไง หรือนักวิจัยก็มาหาเราเยอะมากนะ แต่สิ่งที่เราพูดไป สิ่งทีสะท้อนไป แต่ก็ทำไม่ถึงไม่มีใครทำให้เจอต่อคนในท้องถิ่น

นาทีที่ 86.35

ชาย : ถึงเวลา เขาก็เก็บในลินชักเหมือนเดิม อุดส่าห์ลงทุนคุยกันสองวันห้าวัน บางทีก็เปลี่ยนนโยบายใหม่ สุดท้ายก็ไม่เอาสิ่งที่เราเสนอไป

ผู้วิจัย : บางทีมันก็ขึ้นอยู่กับการเมืองในตอนนั้นด้วย

หญิง : คือพอนโยบายออกมา ให้ทุนใหญ่หมดเลย ตามหลักของความเป็นจริง ถ้า SME แข็งแรงส่งออกไม่ได้ เราก็อยู่ได้ ก็ใช้กันภายในประเทศ มันจะสามารถทำได้ แต่ตอนนี้มันถูกดึงเงินทุนใหญ่ เริ่มต้นตั้งแต่ผู้ประกอบการเล็กๆ เกษตรก็ส่งวัตถุดิบไปให้ เพราะเขาไม่สามารถแปรรูปได้เอง แล้วพอส่งไปแล้วส่งออกไม่ได้ กังวลซื้อของ ไอ้พวกนี้ก็ตาย เพราะไม่รู้เขาจะไปทำอะไรนอกจากเอามาขายที่ตลาดก็จบแค่นั้น

ชาย : อีกอย่างวันนี้เลี้ยงปลา ก็ต้องซื้อจากซีพี อาหาร ยา ก็ต้องไปซื้อที่ซีพีอีก สุดท้ายก็เอาไปขายที่ซีพี และอีกไม่นาน เกษตรที่เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ ก็จะเป็นหนี้มัน

หญิง : เป็นหนี้หมดตอนนี้ละ เพราะระบบมันพัง มันเสรีจนเป็นผูกขาดทางการค้าแล้ว เพราะฉะนั้นถ้าเราจะปรับใหม่ให้มันแข็งแรง ที่เน้น SME นะถูกต้อง แต่ต้องมาจัดวิธีการเปลี่ยนใหม่ ประเทศจีนที่เขาโตได้ สินค้าออกของเขา คือ คน เขาไม่ได้ส่งสินค้าออกก่อนนะ เขาส่งคนไป แล้วคนเนี่ยละนำสินค้าเข้าไป แต่ของเราคนก็ออกไม่ได้ สินค้าก็ออกได้เฉพาะกลุ่มทุนใหญ่ SME ที่ออกไปต่างประเทศนี่ไม่ถึง 5% นอกนั้นก็ก็จะอยู่ในเครือซีพี แต่จีนเนี่ยไปตั้งแต่ระดับล่างได้เลย อย่างเช่น ขายผ้าไหม

ชาย : ตอนนี้ เจ้าของธุรกิจคนจีนหมดละ แต่จ้างคนท้องถิ่นมาขาย

ชาย : เรากลับมาที่ซีพี ซีพีชื่อแมคโคร โลตัส มันก็มีกำลังไปต่อรองกับผู้ผลิต

หญิง : ตอนนี้ มันไม่ใช่ระบบที่ยุติธรรมละ

ชาย : ตัวไหนที่ขายดี ก็ผลิตเอง อาจจะทำให้เขาผลิต แต่ให้คุณภาพที่ด้อยลง

หญิง : คือมันสั่งได้ละไง มันไม่แฟร์ละ ทีนี้ระบบถ้าจะไปเริ่มจากรากนี้ก็ยากละ คือพวกเรายังต่อสู้ ชิกแซกกันไปได้ แต่รุ่นลูกนี่ไม่เป็นละ

ชาย : รุ่นเด็กต่อไป จะเป็นเค้าแก่ไม่ได้ ยากมาก พ่อแม่มีทุนก็ยังมีโอกาส แต่ถ้าเป็นเค้าแก่เนี่ยยากขึ้น ต้องใช้สมองหาเงินละ

ชาย : มีทุนแล้ว ก็เชื่อว่าทำได้ ถ้าใช้ทุนผิดทางนี่ก็เจ๊งเหมือนกัน

ชาย : เดียวนี้การค้ามันเปลี่ยนไปแล้วครับ จากเมื่อก่อนเราเดินเข้าห้าง เดินเข้าร้านค้าไปซื้อของ แต่เดี๋ยวนี้มี Lazada สั่งซื้อของทางออนไลน์กันแทน มันเปลี่ยนไปทางนั้น

ชาย : เมื่อเร็ว ๆ นี้ ผมได้ยื่นปลัดกระทรวงการคลังบอกว่า เดียวนี้คนไปซื้อของในห้าง ถ้าพกเงินสดก็ต้อง เสีย VAT อีก 10% แต่ถ้าใช้บัตรเครดิตเสีย 7% สอนให้คนเป็นหนี้

ผู้วิจัย : ถ้าเกิดว่าไปซื้อเงินสดเนี่ย มันจะไม่มีโปรโมชั่นของบัตรเครดิต เราก็ต้องจ่ายราคาเต็ม

หญิง : แล้วเดี๋ยวนี้ มันก็มีจ่ายตังค์ออนไลน์ ไม่ต้องพกเงินสด ซึ่งร้านค้าก็คุยกันอยู่ว่าจะให้เป็นแบบนี้ แต่ต้องใช้เวลาอีกสักพัก

ผู้วิจัย : คำถามสุดท้ายละ ก็คือมันก็มีโครงการที่จะสร้างสะพานมิตรภาพที่อื่นๆด้วย ในฐานะที่เป็นชาวหนองคายที่มีสะพานขึ้นมาเป็นแห่งแรก สนับสนุน ตรงนี้ไหมคะ

ชาย : สนับสนุนนะ อยากให้เกิดขึ้น

หญิง : สนับสนุนก็จริงนะ แต่ก็อยากให้รอสักกระยะหนึ่ง เหมือนเราขึ้นมาสี่สะพาน แต่ยังไม่อะไรเท่าไร

หญิง : ตอนนี้อยู่เหลือที่บึงกาฬ

หญิง : ที่จริงก็อยากให้รอสักพัก เพราะไทยเองก็ มีโครงการมาขึ้นเขตเศรษฐกิจ อยากจะให้มันพัฒนา อะไรแบบนี้ก่อน

ชาย : คือจริงๆ อยากจะให้สร้างสะพานคู่ขนาน อีกสักสะพานหนึ่ง เพราะเวลารถไฟมาที่หนึ่งก็ต้องหยุดรอ

ผู้วิจัย : รถไฟมีคนใช้ด้วยหรือคะ

หญิง : มี ก็น้อย ที่จริงมันไปสั้นๆเอง

ชาย : จริงๆแล้วเนี่ย รถไฟไปทุกวันนี้ก็เต็ม

หญิง : ไม่ๆ ข้ามไปลาว

ชาย : อ้อ ข้ามไปลาว ไม่มีใครไป

ชาย : ทำไมจะไม่ไม่มีใครใช้ เห็นทุกของไปเต็มเลย

หญิง : ต่อไป ท่าเรือก็จะมาทำที่นี่

ผู้วิจัย : แสดงว่า เขาก็มีแนวโน้มหาเรื่องเชื่อมกันมากขึ้น อาจจะมีท่าเรือด้วย แล้วก็อาจจะมีสะพาน
เพิ่มด้วยในตรงนี้เพราะมันแน่น

ชาย : อย่างวันจันทร์ พวกรถเข็นเรือนี้เยอะมาก หลังเก้าโมงไป ตรงด้านนี้รถติดแน่นมาก

ชาย : คือวันจันทร์ถึงวันศุกร์น้ำมันจะมีปัญหา เพราะว่าน้ำมันดันมาตั้งแต่วันเสาร์วันอาทิตย์ที่ไม่ได้ข้าม แต่
จริงๆแล้ว เขาให้ข้ามนะ แต่ที่เราไม่ข้ามนี่ค่าภาษีมันแพง เขาคิดเป็นค่าล่วงเวลามันเท่าตัว

หญิง : ค่าล่วงเวลาของลาวนี่เริ่มตั้งแต่เมื่อไหร่

ชาย : แปดโมงถึงสี่โมงเย็น

ชาย : สมัยก่อนรถลาวมันไม่เยอะขนาดนี้ รถลาวที่มาเยอะขนาดนี้ก็มา 4-5 ปีหลังมานี้ 10 ปีหลังมานี้
สมัยก่อนรถที่ข้ามไปฝั่งลาวมันไม่มาก ด้านนี้ก็ยังไม่คึกครื้น แต่พอช่วงหลังจากที่จีนเข้าไปทางลาว
สินค้าใช้อุปโภคบริโภคก็ถูกส่งเข้าไปเยอะ ไม่ว่าจะพวกเครื่องก่อสร้าง น้ำมัน รถยนต์ ตรงนี้เป็นอันดับต้นๆ
เลย

ผู้วิจัย : นึกว่า จีนเขาเอาของเขาเอง

ชาย : เขาก็เอามา แต่บางอย่าง เราก็ต้องเข้าใจว่า บางอย่าง เขาก็ต้องเอาจากที่ใกล้ๆ อย่างพวกเครื่อง
ก่อสร้าง ปูน เขาก็ต้องบริโภคจากทางฝั่งนี้

หญิง : ถึงแม้ว่าสะพานจะมีเพิ่มอีกหนึ่งแห่งหรือสองแห่งก็ไม่ได้แตกต่างหรอก

ชาย : เขาอาจจะมองเป็นเรื่องในความสะดวกในการขนย้ายของสินค้ามากกว่า

หญิง : เขาก็มองว่า คุ่มถึงค่าสร้าง แต่ถ้ามองว่าไม่คุ้มก็ไม่สร้าง

ชาย : สะพานแต่ละตัวที่สร้างเนี่ย ไทยทั้งนั้นนะ

ผู้วิจัย : ที่นครพนมล่ะคะ

หญิง : ก็ของไทยนะ มีแต่ของเราที่เป็นทุนของออสเตรเลีย กับมุกดาหารที่เป็นทุนของญี่ปุ่น นอกนั้นก็
ทุนของไทยหมด

ชาย : ของเรานี้ออสเตรเลีย มุกดาหารก็ญี่ปุ่น นอกนั้นก็ทุนไทยหมด สะพานคู่ที่จะสร้างเนี่ย ก็เป็นของ
ทุนไทย ไม่ได้หารสอง แม้กระทั่งสะพานที่บึงกาฬ

หญิง : ไทยก็จริงอยู่ แต่เห็นว่าไทยจะให้ลาวกู้เงินไปส่วนหนึ่ง

ชาย : ให้ภูมิใจว่า เขาก็เป็นส่วนร่วมหนึ่งในการสร้างไซไหม

หญิง : เหมือนลาวจะกู้เรา 30% แต่ว่าสร้างไปก็อย่างนั้นแหละ มันทำให้เกิดการค้าขาย ซึ่งสร้างไป
ทางไทยก็ได้เปรียบ เป็นการอำนวยความสะดวกในเส้นทาง แต่ในอนาคตไม่รู้ว่าจะได้เปรียบอีกหรือ
เปล่า เพราะยักษ์ใหญ่มันเริ่มเข้ามา ถ้าจีนเข้ามาเยอะก็จะกลายเป็นว่าสะพานที่เราทำเนี่ยเรารับของเขา
แต่ตอนนี้ เรายังได้เปรียบอยู่ ปีละหลายหมื่นล้าน ถ้าเทียบการลงทุนก็คุ้มอยู่ได้ค่าสะพานคืน แต่ต่อไป

เขาก็จะใช้อันนี้มาหาเรา มันก็ขึ้นอยู่กับมาตรการของรัฐบาลว่าหลังจากนั้นเราจะปกป้องตัวเองอย่างไร จะวางกฎยังไง มีเยอะมันก็ดี อยู่ที่ผู้บริหารเราอะ อย่างเราจะไปวางกฎเองไม่ได้

ชาย : แต่ว่ามันเป็นแบบนี้มาทุกยุคทุกสมัย อันนี้พูดถึงในเรื่องของ logistic เขาเรื่องของการท่องเที่ยว บ้างละกัน การท่องเที่ยวในส่วนของชาวไทยที่ข้ามไป ถ้าไปมากกว่าห้าคน ต้องมีไกด์หนึ่งคน ถ้าไม่มีไกด์ คุณจะโดนปรับคนละ 2000 เหรียญสหรัฐ

หญิง : เราก็ต้องขอไปในนามของท่องเที่ยว

ชาย : คือมันมีฟอร์มการท่องเที่ยวอยู่แล้ว ถ้าจับไม่ได้ก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าโดนจับได้ คุณก็ต้องจ่ายค่าปรับ

หญิง : ถ้าเกิดเราไปกันเอง เรารู้จักคนลาวที่มารับเรา ถือว่าท่องเที่ยวไหม

ชาย : เหมือนอย่างผมพากับกับคณะไปกินงานเลี้ยง งานแต่งงานด้านนั้น แต่ก็โชคดีไปไม่โดนอะไร

หญิง : แต่ของไทย ไม่เห็นจะเข้มงวดแบบนี้เลย

ชาย : ใช่ไง นี่คือลาวนะ ถ้าไปทางด้านเหนือที่ไปทางด้านจีนนะ คารวานรถเราเข้าไปนี่ เราต้องขอ อนุญาตซึ่งยากมาก แล้วต้องเสียค่าธรรมเนียมห้าพันอย่างต่ำ แต่ถ้าเป็นของเขาข้ามมาฝั่งเรา เสีย 500 บาท ใครไปใครมาเราปรับหมด แต่พอเราจะไปหาคนอื่นเขา โดนกีดกัน

หญิง : จีนทำวีซ่าใหม่คะ เวลาเข้าบ้านเรา

ชาย : ก็ขอที่ด่านไง

หญิง : เขจะมีตัวแทนมาให้ ในการประสานไปขอวีซ่า เขาจะระบุชัดเจนว่ารูปขนาดยังไง พื้นหลังยังไง ส่ง passport ไป แล้วมีตัวแทนไปทำให้เรา แล้วก็รอ passport กลับมา

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ : คุณอนโชติ โชติบุญยศักดิ์

ตำแหน่ง : ประธานหอการค้า มุกดาหาร

วันที่ให้สัมภาษณ์ : 27 กรกฎาคม 2559

สถานที่ : สำนักงานหอการค้าจังหวัดมุกดาหาร

สัมภาษณ์โดย : ณัฐชนิชา ตั้งวีรัตน์กร

ถอดความและพิมพ์โดย : มาริลา รัตนโพธิเวช /อภิชน อินทวงษ์

ความยาว 1.53 ชั่วโมง

นาที่	ถอดความ
0.00	<p>ช : ...หลายบริบท ในทั้งเรื่องของภาคสังคม ภาคเศรษฐกิจ เรื่องของวิถีชีวิตของคนและผลกระทบของสองฝั่งด้วย ทั้งฝั่งไทยฝั่งลาวเองนะฮะ ไม่ใช่แค่ฝั่งไทยที่มีความเปลี่ยนแปลง นะฮะ จริงๆต้องเล่าให้ฟังก่อนว่า ก่อนที่จะมีสะพานข้ามแม่น้ำที่สองเเน่ย์ เออ มุกดาหารเนี่ย สมัยก่อนเลย ย้อนไปสักสามสิบปีกว่าก่อนมัน เป็นอำเภอเล็กๆ เป็นอำเภอเล็กๆของจังหวัดนครพนม และก็ มันเป็นอำเภอที่ เป็นอำเภอที่เป็น เขาเรียกว่าอำเภอทางยุทธศาสตร์ ทั้งเรื่องของทั้งการสงคราม เรื่องอะไรต่างๆหมดเนี่ย เรื่องของความเปลี่ยนแปลงฝั่ง ฝั่งตรงข้ามของเราเนี่ยมันเป็นสุวรรณเขต ดินแดนที่ใหญ่ที่สุด จริงๆต้องเรียกว่าเป็นแดนที่ใหญ่ที่สุดของประเทศลาวนะครับ เวียงจันทร์นะฮะ อำเภอจันทร์ยึดถือเมืองหลวง แต่ว่าเวียงจันทร์เนี่ย เดียวนี้ถือว่าเล็กกว่า เวียงจันทร์มีประชากรประมาณสัก 900000 กว่าคน แต่ที่สุวรรณเขตมีประชากรประมาณสัก 1100000 คน และก็ ที่สุวรรณเขตเนี่ยเป็นเมือง เป็นเมืองขนาดใหญ่ที่ฝั่งตรงข้ามเป็นอำเภอเล็กๆคือมุกดาหาร และเป็นอำเภอที่ อ่า เป็นเมืองที่มีอาณาเขตยาวไปถึงชายแดนเวียดนามด้วย นะฮะ ดังนั้นเนี่ย บริบทของเมืองตัวนี้มันจึงมีความสำคัญด้านยุทธศาสตร์ ในสมัยก่อนเนี่ย มันมีความสำคัญเรื่องของยุทธศาสตร์ด้านสงคราม เรื่องของความมั่นคงภัยคอม... อะไรว่ากันไปในะฮะ อ่า ดังนั้นมุกดาหารจึงถูกยกขึ้นมาจากอำเภอเล็กๆเป็นจังหวัดมีปี 2525 และก็ขึ้นมาเป็นจังหวัดมุกดาหาร อะนั่นคือความเปลี่ยนแปลงครั้งแรก นะฮะ ความเปลี่ยนแปลงครั้งแรกของมุกดาหารก่อนที่จะมีสะพาน แต่วิถีชีวิตของคนมุกดาหารกับคนสุวรรณเขต ที่เราเรียกกันสั้นๆว่าสุวรรณเนี่ย เมืองสุวรรณเขตกับเมืองสุวรรณ มุกดาหารกับเมืองสุวรรณเนี่ย เป็นเหมือนบ้านที่เมืองน้องที่คนข้ามไปทำนา แต่งาน คนไปค้าขาย ตามผมเนี่ยก็มาจาก อ่า กรุงเทพฯ ก็ไปตั้งรกรากอยู่ที่ ที่สุวรรณเขต คุณแม่ผมก็อยู่สุวรรณเขตตั้งหลายปีจนกว่ามาเจอพ่อผมก็คือกลับมาแต่งงาน...เมืองไทย ผมเองก็มีช่วงเวลาสั้นๆไปอาศัยอยู่ที่สุวรรณเขต เมืองสุวรรณเขตเนี่ยมันเหมือนเปรียบเทียบกับ อ่า...ข้ามไปแล้วมันเจอเมืองศรีวิสัยอะ สมัยก่อนเนี่ยสุวรรณเขตเนี่ยจะเป็นเมืองที่มี มีสนามบินและมีเครื่องบินมาลง มีของจากต่างประเทศ จากฝรั่งเศส จากอะไรมาลง มันก็จะเป็นที่หิวหว่า มีน้ำหอม มีอะไร ของเล่นจากต่างประเทศมา ก็จะเป็นแหล่ง แหล่งที่เหมือนกับว่า แหล่งความเจริญส่วนหนึ่งทางภาคกลาง อ่า คราวนี้ มุกดาหารก็เจริญเติบโตจากตรงนั้นนะฮะ มุกดาหารก็จะมีหน้าที่ส่งเสบียงเข้าไปโดยการนำสินค้าจาก อ่า ทางรถไฟจากอุบล เขาจะส่งสินค้าไปอุบลนะฮะ เมื่อก่อนเนี่ยเราใช้อูบลเนี่ยเป็นเมืองหลักในการพึ่งพา นะฮะ ไม่ใช่นครพนมนะ เราจะใช้อูบล เพราะอุบลมีรถไฟ...เพราะอุบลมีรถไฟเวลาขนของมาจากตรงเนี่ย เราก็จะไปขนของมา และก็มาส่งข้ามชายแดนที่นี่... และเมืองก็ เราแทบจะไม่มีปฏิสัมพันธ์กับนครพนมน้อยมากทั้งที่เราเป็นอำเภอนครพนม แต่เรากลับไป เออ กับทางอุบลค่อนข้าง</p>

มากกว่าและเราก็จะมีเรื่องของการค้าขายมีความผูกพันอะไรต่างๆ เรื่องของเศรษฐกิจกับทางขุบลมากกว่า จน อ่า ความเจริญเติบโตด้านของประเทศขึ้นมา ก็มีการลงทุนมา มูลค่าการค้าขายแดนจากเมื่อก่อนเนี่ย เราใช้เรือหางยาว เรือแจว ข้ามไปธรรมชาติเนี่ยก็เริ่มมี ในช่วงปีนั้นเนี่ยมันมีความเปลี่ยนแปลงคือ ปี 2518 ลาวมีการเปลี่ยนแปลงปิดประเทศเป็นคอมมิวนิสต์ ก็เลยปิดพรมแดนหมดเลย ในช่วงนั้นเนี่ยมุกดาหารเนี่ยจากที่เมืองกำลังที่จะกำลังเริ่มที่ฟื้นขึ้นมามันเป็นจะสะดุดตรงนั้น และคนที่อยู่ฝั่งนั้นจะต้องหนีข้ามมา มีการอพยพข้ามมาและก็ไปต่างประเทศ ประเทศที่สาม ไปฝรั่งเศส ไปอะไรอะแยะไปหมดเลย ช่วงนั้นเป็นช่วงที่ปั่นป่วนมาก มุกดาหาร เศรษฐกิจ อ่า ทุกคนก็กลัว กลัวภัยคอมมิวนิสต์ บางคนก็ขายที่ขายอะไรก็กลัว เพราะมันเป็นชายแดน และมีการสงครามตลอดเวลา มี อ่า มีการยิง อ่า...อะไรตลอดเวลา สงคราม... ยิ่งกันระหว่างฝั่งตลอดเวลา ช่วงนั้นจาก 2518-2520 ยี่สิบสองปี มันอยู่ในภัย อยู่ในช่วงอิมคิมอะอะ ช่วงที่ทุกคนหวาดกลัวหมดกับภัยอะไรต่างๆหมด และช่วงนั้นเองเนี่ยมันก็มี พอ ประเทศลาวปิดประเทศปุ๊บแล้วเนี่ย มันก็จะมี เรื่องของการค้าที่มันเกิดขึ้น ซึ่งจริงๆแล้วเป็นไปได้ที่พอปิดประเทศแล้วคุณจะสามารถอยู่ได้อย่างไร คุณจะอยู่โดยเสียบังอะไร คุณจะอยู่โดยวิถีชีวิตอย่างไร มันก็เกิดวิถีชีวิตของการค้าขายแดนแบบเถื่อน การค้าเถื่อนแบบชายแดน ก็คือเรียกว่าเถื่อนก็คือว่าเมื่อก่อนนั้นหนะ ด้านมันปิดหมดเลย เขาสั่งปิดด้วยความ ภัยความมั่นคงหมด อ่า อาชีพของคนที่นี่ก็จะเป็นอาชีพขนสินค้าเถื่อนเป็นส่วนมาก จากเมื่อก่อนเคยโดยปกติ หัวของไป เอาผัก เอาปลาเอาอะไรไป ก็จะต้องเริ่ม เอา ค่าขายแบบผิดกฎหมาย แบบเถื่อน

ญ : ต้องลักลอบเอา

ข : ต้องลักลอบเพราะว่าด้านก็ปิด ทุกอย่างปิดหมดเลย เพราะว่าเราต้องการปิดลาวด้วย ปิดประเทศจะเข้าเป็นคอมมิวนิสต์ อะไรทำนองนั้น มันก็ยุทธศาสตร์สมัยก่อนนะ พอเสร็จเรียบร้อยแล้วเนี่ย ในช่วงนั้นเนี่ย ความต้องการสินค้าเนี่ย มัน มันมาก เพราะว่า ทั้งเกิดภัยสงครามด้วย ทั้งเรื่องของยุคปัจจุบันด้วย คราวนี้ปัญญา มันตอนนั้น การค้าขายมันลำบากมาก เพราะว่า ทุกอย่างเป็นที่สนใจหมด ฝ้าอานามัย ฝ้าถูกรองเท้า ก็ใส่สิก็คุณเอาไปให้เค้าใช้อะ ในชีวิตประจำวันอะ ก็เหมือนไปส่งเสริมให้เค้า ทุกอย่างทหารถือว่า เป็นยุทธปัจจัยหมด ทำให้การค้าช่วงนั้นค่อนข้างที่จะลำบากมาก จนปี 2522 23 เออ ลาวเริ่ม เริ่มผ่อนคลายน จนเกิดการ เออ เค้าเรียกว่าอะไรนะ ข้อตกลง อ่า เปิดการจุดผ่อนปรนชายแดน ขึ้นมาที่บริเวณมุกดาหาร อำเภอมุกดาหาร ตอนนั้นตั้งแต่นั้นปี 2525 เป็นต้นมาเนี่ยก็จะมีแม่ค้ากลุ่มเนี่ยที่เคยค้าขายเนี่ยก็เริ่มกลับมาค้าขายเหมือนเดิม อันนี้ก็จะเริ่มไปออก order ปัญหาในช่วงนั้นที่มันเกิดขึ้นมากก็คือว่า นอกจากลาวแล้วเนี่ย ช่วงนั้นเวียดนามก็เป็นคอมมิวนิสต์ พอเวียดนามเป็นคอมมิวนิสต์แล้วเนี่ย ไม่ใช่เฉพาะลาวเองนะ ภูมิภาคตรงเนี่ยอินโดจีน ลองนึกสภาพว่าเป็นคอมมิวนิสต์หมดเลย มันปิด ปิดประเทศหมดเลย แล้วทางนั้นมันเป็นทะเล ไม่มีทางออก และทางฝั่งเดียวที่คุณจะเรียกหาเสียบึงได้ ข้างบนก็เป็นจีน ข้างล่างก็เป็นเขมร ซึ่งยังเจอเขมรแดงสามฝ่ายอยู่เลย ฝั่งเดียวที่คุณจะได้คือ คุณจะต้องเอาสินค้าบริโภคจากฝั่งมุกดาหาร นั่นคือจุดเริ่มต้นขึ้นมา ทำให้เกิดการค้าขนาดใหญ่ ทั้งการค้าชายแดนต้องแยกก่อนนะ เกิดการค้าภายใน การค้าชายแดน และก็การค้าข้ามไปประเทศที่สาม นั่นคือเวียดนาม เออ ช่วงนั้นมันมี นอกจากการค้าขายที่สุวรรณเขตเองที่มีการบริโภคขึ้นมาแล้วเนี่ย ทางตอนกลางของประเทศเวียดนามเองมีประชากร 10 กว่าล้านคน คือ กัมพู... ไอ่ เวียดนามเนี่ยมีประชากรประมาณ 90 กว่าล้านคนนะอะ อยู่ทางเหนือประมาณสัก 30 กว่าล้าน ช่วงใต้ก็ 40 กว่าล้าน ช่วงกลางก็ประมาณสัก 20 ล้านเนี่ย ช่วงกลางเนี่ยในช่วงของฮอยอันลเวียดาน... จีน มีประชากรประมาณสัก 10 กว่าล้านคน 10 กว่าล้านคนเนี่ย อะ ก็ต้องใช้การบริโภคของ ของทางฝั่งไทย

ฉะนั้นสินค้าทั้งหมดเนี่ยถูกขนย้ายจากฝั่งไทย เพราะฉะนั้นคือจุดเริ่มต้นของการค้าชายแดนแบบเป็นบริษัทที่เป็นพื้นฐานมาตั้งทุกวันนี้ นะฮะ ก็คือมีการค้าส่งไป คนนั้นถ้าเคยได้ยินข่าวก็คือการที่เริ่มจะเป็นจุดเริ่มต้นแรกๆเลยที่มอเตอร์ไซด์หายเยอะมาก เพราะว่าเวียตนามเนี่ยเขาเข้ามา สมัยก่อนหนะ มอเตอร์ไซด์ Honda dream นะฮะ ขายดีมาก ขายดีจนเรียกว่า รถ ทุกคนจะเอารถไปจอดรอที่โรงงานเลย ก็คือ คน 90 ล้านคน ขณะที่คนไทยตอนนั้นแค่ 60 ล้านๆเอง แต่เวียตนามเนี่ย 90 ล้านคน เริ่ม เริ่ม เริ่มบริโภค เริ่มไร คือเวียตนามซัพก่อนจีน จริงๆเค้าซัพพร้อมกันนะ เริ่มซัพเพราะว่า เนื่องจากความแห้งแล้ง ความอดอยากอะไรต่างๆ มันทำให้คนต้องเริ่มซัพไงอะ ทางรัฐบาลเองเค้าก็เริ่มผ่อนปรน ทำให้เกิดจุดผ่อนปรนชายแดน

ปี 2525 มา 2525 เป็นต้นมาค่าการค้าชายแดนเริ่มซัพจากสัก 1,000 คันๆ เป็นสัก 3,000 4,000 ล้าน อะไรอย่างงี้ ขึ้นมา จนไปแตะที่ 10,000 ล้าน ในปี 2528 29 30 ช่วงนั้น ช่วง 2525 28 30 ช่วงนั้น และกิลาวเองก็เริ่มเปิดประเทศโดยการนำทรัพยากรของตัวเอง พวกไม้ พวก อ่า ตอนนั้นจะมีปฏิกรรหารสงครามที่เกิดจากการสงคราม... พวกเครื่องบินเครื่องบิน ขนเข้ามา เราจะได้ยินว่าสมัยก่อนเนี่ยมีการนำกะละมังจากฝั่งลาวมาขาย มีเอาเศษเอาเหล็ก เอาทองเหลืองมาขาย และจากนั้นถ้าดูข่าว ก็จะมี แถวนี้ม่ระเบิดมาก เพราะเวลาคนตัดเหล็กมาเจอระเบิด ระเบิดมากขึ้น ท่อน อะไรมั้ง ลงไทยรัฐช่วงนั้น ก็เป็นช่วง ช่วงที่การเริ่ม เริ่มการ เค้าก็เปิด เค้าก็ นอกจากที่เค้าจะต้องเค้าจะต้องเอาไม้ ผลิตภัณฑ์แปรรูปที่อยู่กับเค้าคือไม้เนี่ย ออกมาขาย แล้วก็ตอนแรกเค้าก็เก็บเศษเหล็ก เข้าไปป่าไม้ปุ๊บก็จะเจอพวก ไร่ พวกเครื่องบินรถถังรถถัง ก็ขนเอามา อะไรอย่างงี้ มันก็จะเกิดสินค้า อ่า ช่วงหลังสงครามขึ้นมา ก็เอามาเปลี่ยนกับสินค้าของไทย สินค้าไทยก็อุปโภคบริโภค รวมทั้งผ้าดาว สมัยก่อนเนี่ยนะผ้าดาวเนี่ยขายดีทีสุดก็คือที่แม่สอดกับที่มุกดาหาร ไร่รวงเท้าแตะคืบของเรา เนี่ยมุกดาหารขายดีทีสุด เมื่อก่อนคุณปู่ผมนี้ขายด้วยคุณตา คุณอาเนี่ยจนตั้งตัวได้ ราชอาณาจักรนี่คือผูกขาดเลย ผ้าห่มโตตั้งโตได้ ผูกขาดการขายกันเลย ยุคนั้นเนี่ยคือใครได้จากโรงงานนี่คือรวยขึ้นมาเลย เป็นยุคที่เค้าเปิดประเทศไป พอเค้าเปิดประเทศปุ๊บ ยังไม่มีโรงงานโรงงานมาเปิดอะไร คุณต้องซื้ออย่างเดียว และการที่ซื้อคุณก็ต้องเอาสินค้ามาแลกไง มันก็เกิดวิชาการในเรื่องของระบบ barter system เรื่องระบบการแลกเปลี่ยนสินค้า
ถาม : ในช่วงนั้นเค้าใช้การแลกสินค้า?

แลกสินค้าโดยเป็นหลักๆ โดยตีมูลค่า โดยใช้เงินดอลลาร์เป็นฐาน แต่ แต่อาจจะไม่มีการใช้เงินสดจริงๆ ก็มีเงินสดบางที่บางส่วน นะฮะ เงินบาทตอนนั้นจะเริ่มมีบทบาทมากในช่วงนั้น เออ หลังจากนั้นมาปุ๊บแล้วเนี่ย การค้าในช่วง 2528 เป็นต้นมาเนี่ย เริ่ม เริ่มเหมือนกับว่ามีความคึกคักขึ้นมา จุดพีคตอนนั้นก็คือ ประเทศไทยเนี่ย มีการลงทุนครั้งแรก ในทางเรื่องของการเปลี่ยนละหุอุตสาหกรรมมาเป็น version 3.0 ตอนนั้นเราเป็น 4.0 นั้นหนะ เป็นจุดเริ่มต้น version 3.0 ของเรา หลังจากที่เรายู่ในอุตสาหกรรม garment อุตสาหกรรมรองเท้ามา ปีนั่นเนี่ยมีการลงทุนคือการสร้างอุตสาหกรรมปิโตเคมี อุตสาหกรรมต้นน้ำขึ้นมา ทำให้เกิดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมจากญี่ปุ่น โดยเฉพาะเครื่องไฟฟ้า รถยนต์ คอนข้างมาก ซึ่งทำให้ไทยเป็นฐานการผลิตคอนข้างใหญ่มาก ตอนนั้นลาวพม่ายังไม่เปิดเลยนะ ไทยเองเป็นศูนย์กลาง คอนข้างจะความเจริญมากมาย พอเสร็จเรียบร้อย ในช่วงนั้นเนี่ย พอไทยเข้าไปสู่ version 3.0 ในช่วงที่เกิดอุตสาหกรรมปิโตเคมีซึ่งเป็นอุตสาหกรรมต้นการผลิต อุตสาหกรรมทุกอย่างขึ้นมา มันมีแนวคิดแบบหนึ่งเกิดขึ้น ทางญี่ปุ่นต้องการขยายฐานจากภูมิภาคเนี่ย ซึ่งตอนนั้นเค้าไม่มองเรื่องสงครามว่าสงครามเค้าเริ่ม จากสงครามเย็นเริ่มสงบแล้ว ปี 2525 2522 ในสมัยนั้นถ้าคุณเคยรู้จักผู้การ เสรีพิศุทธิ์ เตมียาเวส รุ่นนี้คือรุ่นปราบปรามคอมมิวนิสต์ แต่ยุคปราบปรามคอมมิวนิสต์นี่คือช่วงลัทธิความเชื่อ เป็นช่วงที่คนไทยส่วนหนึ่งก็เคยมีข้อความปี 2518 และก็

ไปอยู่ในฐานตรงนั้นขึ้นมา เป็นช่วงเปลี่ยนแปลงความเชื่อ จริงๆ ชาวบ้านก็ไม่มีทางเลือก สมัยก่อนถูกรัฐกลั่น
แกล้ง ไม่มีทางเลือกมาก การเลือกเป็นคอมมิวนิสต์เองเป็นนโยบาย... ทำให้เกิดการปะทะระหว่างของเรา
กับคอมมิวนิสต์ช่วงนั้นขึ้นมา มุกดาหารเลยไปนี่ก็เป็นพื้นที่สีแดงหมดเลย ก็คือเข้าไปนี่ไม่รู้ว่าคุณคอมมิวนิสต์หรือ
อะไร แต่คอมมิวนิสต์นี่คือชาวบ้านคนไทยนี่แหละแต่เค้ามีความเชื่อว่ลัทธิพวกนี้จะปลดปล่อยเค้าจากความ
ทุกข์ยากที่ถูกกดขี่ข่มเหงจากรัฐบาลไทยอะไรทำนองนี้อะนะ อันนี้เป็นความเชื่อในช่วงนั้น บริบทของมันก็จะ
ถูกเปลี่ยนแปลงเรื่อยๆ จากเรื่องเศรษฐกิจ ตัวเศรษฐกิจนี่ทำให้ชาวบ้านเริ่มมีโอกาสมากขึ้น ดังนั้น
มุกดาหารถูกความเปลี่ยนแปลงในเรื่องเศรษฐกิจนี่ทำให้ไปละลายความเชื่อของพฤติกรรมคอมมิวนิสต์
บางอย่าง เพราะเค้าเริ่มกินดีอยู่ดีขึ้น เค้าเริ่มมีโอกาสขึ้น เค้าเริ่มมีการลงทุนมากขึ้น ช่วงนั้นเองเป็นช่วงที่
ประเทศไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงโดยมีการลงทุนอุตสาหกรรมด้านปิโตรเคมีและญี่ปุ่นเป็นนักลงทุนรายใหญ่ๆ ของ
ประเทศในช่วงนั้น สร้างอุตสาหกรรมรถยนต์และไฟฟ้าขึ้นมา พอสร้างขึ้นมาเนี่ย ในช่วงนั้นรัฐบาลไทย คุณ
อาจจะต้องไปดูไทยศึกษาด้วยนะ ช่วงนั้นรัฐบาลป่าเปรมมีทีมงานชุดหนึ่งว่า ทีมงานบ้านพิษณุโลก ไม่รู้คุณ
เคยได้ยินหรือเปล่า ก็เป็นทีมที่แข็งแกร่งมาก เป็นทีมที่ปรึกษาที่เป็นคนหนุ่ม พวกนั้นก็จะประกอบด้วยลูกท่าน
ชาติชาย ชุณหะวัณ แต่คนที่หลักๆจริงๆก็คือ ดร. ทนศักดิ์ บุญลักษณะ ซึ่งปัจจุบันนี่คือเป็นประธานที่ปรึกษาของ
พรรคเพื่อไทย ในยุคนั้นเนี่ยท่านเป็นพรรคเทคโนโลยีในเครือของพรรคพิษณุโลก ในยุคนั้นก็มีหลายคน ท่านบวร
ศักดิ์ก็ใช่ ท่านพิษณุ เครืองามดีก็ใช่เป็นเทคโนโลยีในเครือในช่วงนั้น ช่วงนั้นทีมนี้เป็ทีมที่สร้างแนวคิดใหม่ขึ้นมา
เชอญ์ท่าน ทนศักดิ์ บุญลักษณะเนี่ยเป็น ดร. จบจากญี่ปุ่นก็มีการต่อสายระหว่างกลุ่มเจโท ก็คือเป็น
อุตสาหกรรมคล้ายๆ กอธอ บ้านเราเนี่ยมาดูว่า เอ๊ะ จะทำอย่างไรจะขยายฐาน ตอนนั้นก็จะเปลี่ยนฐานตรง
นั้นได้คือจะขยายอุตสาหกรรมรถยนต์และไฟฟ้าไปสู่ภูมิภาคได้เนี่ยมันจะต้องเปลี่ยนนโยบายด้านการเมือง
ดังนั้นพลเอกชาติชายจึงมีนโยบายหนึ่งขึ้นมาคือนโยบายเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า ถ้าจำได้นะอะ
ดังนั้นนโยบายนี้คือที่มาของการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแ่งที่สอง แต่ช่วงนั้นมูลค่าการค้าขายแดนเราก็พิด
ขึ้นมาเรื่อยๆนะ ทั้งเรื่องของ ทุกอย่าง อุปโภคบริโภค ตอนนั้นเรายังไม่นับเงินนะ เรานับแค่เวียดนาม เพราะแค่
เวียดนามเองเนี่ย โดสิ้วมเนี่ยdealerของเราเป็นหนึ่งในห้าที่ขายชิ้นส่วนในประเทศไทย ทั้งcotto สมัยก่อนนะ
อะก็ส่งไป เพราะเมื่อก่อนพอเปิดประเทศญี่ปุ่นก็เริ่มสร้าง...เค้าต้องมาเอาจากที่นี่หมด เพราะเค้าไม่มีอุตสาหกรรม
รถหนี่ มันก็ต้องซื้อจากประเทศไทยหมด เพราะฉะนั้นอุตสาหกรรมอะไรก็ขายดีหมดเลย ขนมหมาฝรั่ง สบู่
ปาล์มโอสลีฟ อะไรพวกเนี่ย ขายดีหมดเลย เพราะต้องให้คนบริโภค 94 ล้านคนบริโภคคือประเทศ
ลาว อะ! ประเทศเวียดนาม ฉะนั้นพอพลเอกชาติชายกลุ่มพรรคพิษณุโลกเนี่ยเอานโยบายเปลี่ยนสนามรบ
เป็นสนามการค้าได้เข้าไปใส่ในนโยบายการเมืองระหว่างประเทศเข้ามาญี่ปุ่นเนี่ยมันจึงทำให้เกิดนโยบายเรื่องของ
สร้างสะพานแม่น้ำโขงขึ้นมา เพราะว่าเค้าคิดว่าต่อให้คุณมี MOU มีสนธิสัญญาต่างๆมันจิกได้ แต่เมื่อคุณมี
สะพานแล้วเนี่ย มันทุบไม่ได้ มันต้องจัดกันทั้งสองฝั่ง ฉะนั้นมันจึงเป็นที่มาที่ไปของญี่ปุ่นเองได้ส่งคนทั้งชุด
ของใจกล้า ทั้ง ADB เข้ามาช่วย และก็ตอนนั้นญี่ปุ่นมีปัญหาอยู่อย่างหนึ่งก็คือสินค้าที่ญี่ปุ่นจะต้องส่งไปให้
ยุโรป ไปทางแอฟริกาอะไรต่างๆเนี่ยมันจะต้องอ้อมสิงคโปร์ ดังนั้นญี่ปุ่นพยายามจะให้ประเทศไทย
เนี่ย เมื่อก่อนไม่เกี่ยวกับจีน จีนยังไม่เปิดนะ ญี่ปุ่นพยายามที่จะให้ประเทศไทยเนี่ยเปิด เราเรียกว่าคอคอดกะ
ขึ้นมา เมื่อสามสิบปีก่อน เมื่อที่จะไม่ต้องไปอ้อมสิงคโปร์ แต่เมื่อพูดถึงเรื่องคอคอดกะเมื่อไหร่แล้ว
นักการเมืองสิงคโปร์ก็จะถือกระเป่าเจมส์บอนมาหานักการเมืองไทย ห้ามเปิด อันนี้คือสามสิบปีก่อนนะ นี่คือ
ที่มาที่ไป เพราะเราไม่เดือดร้อนเนี่ย เพราะเรามีฝั่งทะเลอันดามัน สร้างทะเลลึกๆได้ แต่ที่เดือดร้อนนี่คน

จะต้องเอาเรือข้ามไป นั่นก็คือญี่ปุ่น อันนี้ยังไม่นับจีน คือญี่ปุ่น ญี่ปุ่นเนี่ยก็พยายามจะสู้ คราวนี้สิงคโปร์เนี่ยก็มืออเมริกาหนุนหลัง และไม่ยอมให้เกิดขึ้น เพราะเมื่อเกิดขึ้นเมื่อไหร่เนี่ย สิงคโปร์ตาย ก็จะไม่มีท่าเรือผ่าน ก็จะมาผ่านที่ไทย เพราะว่าไทยนี่คือมีความพร้อมเรื่องทุกอย่าง เมื่อก่อนสิงคโปร์ยังต้องซื้อน้ำจืดจากมาเลเซียเลย ดังนั้นพอเข้ามาในยุคของญี่ปุ่นเนี่ยเริ่มมีอำนาจในนโยบายต่างประเทศเข้ามาแล้วเนี่ย เค้าส่งบริษัทใจกล้า ทางADB ทางธนาคารพัฒนาเอเชียเข้ามา จึงเกิดการพัฒนาดนเนินฮวิ๊กขึ้นมา ก็คือการเชื่อมระหว่างทะเลตะวันออกกับตะวันตก ในเมื่อคอคอดกะมันไปไม่ได้แล้ว ก็ต้องคิดทำอย่างไรที่จะสร้าง แต่อันนี้มันคือเรื่องเมื่อ 20 กว่าปีก่อนนะละ และคิดว่าเมื่อ 20 ปีก่อน ประเทศรอบข้าง พม่าก็เป็นเผด็จการ ทั้งลาวทั้งเวียดนามก็เป็นคอมมิวนิสต์ แต่ญี่ปุ่นเองจะต้องลงทุนเชื่อมเส้นฮวิ๊กนี้ละก็คือจาก ดางังมาสุวรรณเขตมา มุกดาหารผ่านขอนแก่นออกแม่สอดไป... เพื่อที่จะให้เรือสินค้าขึ้น นี่คือความคิดเค้าในสมัยก่อน ก็คือจะเอาเรือมาเทียบบู๊แล้วก็ขึ้นสินค้าแล้วก็ส่งไป เค้ามองได้แค่นี้ ผมคิดว่าเค้ามองได้แค่นี้ เพราะเค้าไม่มั่นใจว่าจีนจะเอาไป มันก็คิดได้แค่นี้ เพราะอย่างน้อยๆ ถ้าคุณไม่เอาโดนสิงคโปร์เขกหัว คือสิงคโปร์เมื่อเอาเรือข้ามไปจอดนะ คุณผ่านไม่ได้นะ คุณจะต้องขายขึ้นไปนะ เกิดค่ายก container ยกอะไรต่างๆ ผ่านไป อีกฝั่งหนึ่งของเค้าละ เค้าไม่ยอมให้คุณผ่านนะ คุณจะต้องยกขึ้น container พักบู๊แล้วก็ลงมาอีกรอบหนึ่ง หรือจะผ่านก็จะต้องโดนค่าตัวหนัก แต่ทุกคนอ้อมอินโนเนี่ยก็เลยโดนโจรสลัด ก็เลือกเอาจะเอาอย่างไร เพราะฉะนั้นเนี่ยปัญหาของญี่ปุ่นทำให้เกิดการพัฒนาด้านอาเซียนค่อนข้างมากโดยการเชื่อมมิติของด้านเศรษฐกิจเข้ามา เผอญูจังหวัดที่ประเทศไทยมี ดร. ทันสีก บุญรักษา เข้ามาด้วย มันเกิดนโยบายของท่านชาติชายเป็นประชาธิปไตยครั้งแรกด้วยในยุคนั้นหลังจากสมัยป่าเปรมขึ้นมาแล้วเนี่ย พอมันเกิดพัฒนาทุกอย่างลงตัวหมดแล้วเนี่ย มันเกิดเส้นทางฮวิ๊กนี้ขึ้นมา ฮวิ๊กเค้าคิดง่ายๆคือเชื่อมให้ทะเลตะวันออกแล้วเอาเรือไป... ขึ้นมา อันนี้เป็นแนวคิดเมื่อ 20 กว่าปีก่อน แต่พอมานะ ตรงนี้แนวคิดนี้เริ่มเมื่อประมาณปี 2528 2529 เค้าเริ่ม survey เริ่มอะไร มันหนะเริ่มมีความเปลี่ยนแปลง อะ ยัง ยังไม่ ประมาณสักปี 2533 เค้ามีแนวคิดอยู่แล้วนะ แต่พอปี 2535 พลเอกชาติชายขึ้นมาบู๊แล้ว แนวคิดนี้มันชัดเจน เค้าจึงเริ่มทำตั้งแต่นั้นมา เก็บงานอะไรต่างๆขึ้นมา อะ เตี่ยวะนะพลเอกชาติชายนี้ 2535 เนอะ?

ญ : 2532

ช : 2532 ประมาณนั้น 2532 ประมาณช่วงนั้น คือช่วงประมาณ 32-35 ตรงนี้มันมีการปฏิวัติของช่วง 31 ช่วงนั้นเนี่ย 32 เนี่ยจะกล้าเริ่มเข้ามาละ เริ่มเก็บข้อมูล เริ่มทุกอย่าง แต่ว่ามันมีปัญหาอย่างหนึ่ง ในช่วงของการเปลี่ยนถ่าย มันมาสะดุดช่วงพลเอกชาติชายโดนปฏิวัติโดย รสช. ครั้งหนึ่งนะ เรื่องนี้ก็เหมือนจะเงียบไป พอเงียบไปบู๊แล้วพอจบ... แล้วก็ป่วน หลีกภัย พอชนหลีกภัย แล้วก็มาบรรหาร บรรหารแล้วก็ป่วนเชาวลิต ในช่วงจากปีเนี่ย ช่วงเนี่ยมันมีรอยต่อสักประมาณสามสี่ปี จนปี 2535 ที่เราเกิดวิกฤติต้มยำกุ้ง ช่วงนี้มันเกิดช่วงที่พลเอกเชาวลิตเริ่มมาบิบบาทเขาจะสร้าง... จึงพยายามที่จะไปตั้งสะพานเนี่ยไปอยู่ที่นครพนม แต่เผอญูเนี่ยมันมีปัญหาอย่างหนึ่งก็คือว่าท่านเกสร... ซึ่งเป็นประธานประเทศตอนนั้นกับท่านหนูพักเป็นเบอร์สองของประเทศตอนนั้นท่านเป็นคนมุกดาหาร ท่านเกสร... คือท่านอยู่บ้าน... คำสร้อย... ก็พูดง่ายๆ แต่จริงๆ เวลาไปพูดเนี่ย ท่าน เค้าจะไม่ยอมพูดเรื่องนี้การเมือง เพราะเค้าไม่อยากให้บอกว่าคนที่เป็นผู้นำเป็นรัฐบุรุษของประเทศลาวเกิดที่ประเทศไทย อะไรท่านองเนี่ย เอาเป็นเข้าใจกันว่า อ้อ มันมีแนวคิดอย่างงี้ขึ้นมา ท่านหนูพักก็บอกไม่ได้ ท่านอยากสร้างรัฐธรรมนูญก็สร้างไป แต่ว่าปลายสะพานต้องมาลงที่มุกดาหาร อยากทำอะไรก็ทำไป แต่มุกดาหารต้องมีสะพาน ก็เกิดการยื้อแย่งกันมา อะไรต่างๆกันมา ในช่วงนั้นก็มีการเข้ามามีบทบาทเข้ามา

เกาหลีมันเริ่ม...เข้ามา อยากจะทำเหมือนญี่ปุ่น เริ่มเข้ามา เริ่มติดต่ออะไร แต่ว่าท่านชาวลิตกียพยายามจะ
ดึงเหมือนกันในช่วงนั้น โหมกิจการ...มุกดาหาร ทะเลาะกันมากเลย ที่จะ เรื่องของสะพานเนี่ย แต่ว่าเราลืมนึกไป
ว่าเราคนไทยทะเลาะกันเองเนี่ย ใจคนข้าวของเงินทุนก็คือใจกล้า พอในช่วงนั้นขึ้นมาเรียบร้อยแล้วเนี่ยมันเกิด
ต้มยำกุ้ง crisis ทุกอย่าง game over ในของยุครัฐบาลชาวลิต เรื่องนี้ก็เลยจบไป แต่ช่วงนั้นเนี่ยแค่มิชาว
นะ เศรษฐกิจของมุกดาหารจากการค้าขายแดนพิศขึ้นมากเกือบสัก 20,000 30,000 กว่าล้าน ถือว่าเยอะมาก
เลยนะกับการค้าขายแดนที่เป็นด่านปิดนะ ร้านคุณพ่อคุณแม่เนี่ยขายผ้านะ ส่งผ้าไปเวียดนาม ส่งขณะที่
ว่าลำเพ็งจนกลัวเลยอะ ผลิตทั้งหมด ทั้งหมดในโรงงานเนี่ยส่งไป เพราะว่าทางเก่งทุกอย่างที่ลำเพ็งเนี่ยเขา
ส่งไปเวียดนามเนี่ยขายหมดเลย แล้วคนเวียดนามชอบใส่กางเกงแบบนี้มาก ทุกอย่างขายได้หมด ในสมัย
ก่อนเนี่ย ตั้งตัวได้ ในยุคนั้นเนี่ยในยุคที่เวียดนาม ลาว เปิดประเทศ เศรษฐกิจของประเทศเราก็เฟื่องฟูมาก มี
ทั้งการค้าขายแดน เรื่องของการค้าภาชีอะไรต่างๆ เข้ามา มุกดาหารเนี่ยแทบจะโตกว่านครพนมหลายเท่า
ขณะที่เรามีประชากรแค่ 300,000 คน นครพนมมีประชากร 600,000 คน เราโตกว่านครพนมหลายเท่าใน
เรื่องของเศรษฐกิจ เรื่องของการค้าขายแดนเนี่ย จนมุกดาหารเป็นดาวเด่นในช่วงนั้นของการค้าขายแดน ทุก
คนก็มุ่งเดินทางเข้ามาแสวงหากการค้าอะไรต่างๆ ทั้งคนจากส่วนกลางทั้งคนจากต่างพื้นที่เข้ามา จนเกิดคำ
ที่ว่า "ลาวต้มไทย ไทยต้มลาว" ก็มาจากตรงเนี่ย คนมันหลากหลายตามมา และลาวก็เพิ่งเปิดประเทศ
ใหม่ๆ ทุกคนก็ไม่มีธุรกิจการค้าระหว่างประเทศมารองรับ ทุกอย่างใช้เงินสด ทุกอย่างใช้ความเชื่อใจ ทุกอย่าง
ใช้ connection หมด ตอนนั้นมุกดาหารพีคมาก ที่ดินราคาสูงมาก จนช่วงนี้เราสร้างหอแก้วนี้ขึ้นมา เมื่อก่อน
ไม่มี ที่นี้เป็นป่า สร้างตึกขึ้นมาขาย

ญ : ราคาสูงตั้งแต่ก่อนที่จะมีสะพานอีกหรือ?

ช : ราคาสูงในช่วงนั้น เราต้องถือว่าราคาสูงในช่วงนั้น ยี่สิบกว่าปีก่อน ยุคนั้นตึกแถวที่อื่นเขาขายกันสัก
ประมาณ 850,000 ที่เราขายเกือบล้านแปดล้านเก้า พีคมาก

ญ : สองเท่า ยุคนั้นหลังวิกฤติต้มยำ?

ช : ก่อนวิกฤติต้มยำ ปีช่วงนั้น 2532- 2535 ช่วงนั้นมีนโยบายเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า

อสังหาริมทรัพย์ก็บูมมาก คนมาจากต่างถิ่นก็ลงทุนมาก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจอะไรต่างๆก็เกิดขึ้นมาก ช่วง
นั้นยังไม่มีเปิดแดน เน้นการค้ากับประเทศลาวเป็นหลัก ซึ่งประเทศลาวเองก็มีการค้า อาจจะทำกับเวียดนาม
ด้วย ก็เกิดการค้าอยู่สอง step คือการค้ากับลาวโดยตรง และ การค้ากับเวียดนามโดยผ่านลาว
เพราะฉะนั้นสินค้าทั้งหมดเนี่ย 100% เนี่ย จะอยู่ที่ลาวสักประมาณ 30 % อีก 70 % เนี่ยไปเวียดนาม ใน 30
% ของลาวเนี่ยถ้านับเป็น 100 % ก็จะมีสินค้าหนีภาษี ค่าของเดือน สักประมาณ 40 % และก็ผ่านถูกภาษี 60
% ทำไม่ถึงมีตัวเลขนี้ 40 % ก็เพราะว่าสินค้าที่เข้าไปเสียภาษีที่ลาวเนี่ยแพงมาก และคนลาวไม่มีรายได้
ดังนั้นมันจึงเกิดนโยบายลับตาข้างหนึ่ง ให้สินค้าของเดือนเข้าไปเพื่อที่จะ balance สินค้าในตลาดให้มีราคา
ถูกลง เพื่อจะให้ค่าครองชีพเค้าไม่สูงมากขึ้น อันนี้เป็นกุศโลบายของเค้า ในส่วนหนึ่งก็ทำอะไรไม่ได้ 2540 31
32 เนี่ย เวียดนามส่งกุ้งเข้ามาในไทยเยอะมากนะ ผ่านระบบแซ่แข็งแบบงายๆ กุ้งตัวเท่าเนี่ยก็โลละร้อย ใจผม
นี่นั่งกินกันสะบั้นหันแหละเลยอะ กุ้งทะเลนะสะตัวขนาดนั้นนะ และคุณแม่ก็ส่งให้คุณป้าที่ป้าที่ปุงเทพ เค้าส่ง
กัน วันหนึ่งเนี่ยผมต้องนั่งแพ็คทีละ 20 กิโล 30 กิโล ส่งรถทัวร์ไปให้คุณป้าอยู่ที่กรุงเทพ เค้าก็นั่งกินอร่อย
เพราะสมัยก่อนกุ้งไม่แพง ของเราเนี่ย 100 กว่าบาท 110 บาท พอช่วง 2532 2536 3535 ช่วงเนี่ย เป็นช่วงที่พีค
มากของมุกดาหารเพราะว่ามีนมมีข้าว มุกดาหารนี้จะมากับข้าวตลอดเลย กระแสข่าวการลงทุนสร้าง

อสังหาริมทรัพย์ นี่พวกเนี้ยเปิดปี 35 หวดเลยนะพวกเนี้ย เกิดกระแสการลงทุน เกิดกระแสค่อนข้างมาก การ
ใช้จับจ่ายใช้สอยค่อนข้างมาก และค่าครองชีพเราเนี้ยค่อนข้างที่จะสูงกว่าจังหวัดปกติ เช่น มุกดาหาร
อำนาจเจริญ มุกดาหารกับยโสธรเป็นจังหวัดพร้อมกันนะ ยโสธรแยกมาจากอุบล มุกดาหารแยกมาจาก
นครพนม ตอนนั้นเป็น 71 72 73 เนี้ยเป็นพร้อมกัน อำนาจเจริญนี่เป็นมาทีหลัง น่าจะเป็นพร้อมหนองบัวลำภู
มิ่ง เป็นทีหลัง อ่า มุกดาหารเนี้ยเป็นจังหวัดที่ 73 เกิดขึ้นมาเนี้ยเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กมาก เป็น size
C เพราะเป็นจังหวัดที่มีประชากรไม่เกิด 500,000 คน อย่างนครพนมเนี้ยเด้ามี 600,00 คนเป็น size B ส่วน
โคราชเป็น A เนี้ยถือว่าเป็นหัวเมืองใหญ่ ช่วงนั้นมุกดาหารเศรษฐกิจดีมาก ดีขึ้นที่ว่าคน นครพนม ต้อง
เดินทางมาค้าขายที่นี้ เศรษฐกิจก็ดี ของกินขายดีหมด ทุกคนก็ขายดีหมด ตอนนั้นห้างโลตัสเริ่มมาเปิดสาขา
ครั้งแรก ประมาณปี 42 ประมาณ 10 กว่าปีก่อน โลตัสยังไม่มา พอเจอต้มยำกุ้ง crisis แล้วเนี้ย ไทยกลับลง
ประเทศไทยลง แต่มุกดาหารยังค้าขายปกติอยู่ ช่วงที่ไทยเกิดต้มยำกุ้ง crisis เกิดปัญหาเรื่องการเงินทำให้
ระบบการค้าอสังหาริมทรัพย์ทรุดลง ตอนนั้นวิกฤติการเงินทำให้ธนาคารเจ๊งหมดเลย สมัยก่อนเนี้ยการซื้อ
ขายอสังหาริมทรัพย์มันใช้วิธีการสินเชื่อของธนาคาร เช่น ผมเริ่มต้นจะซื้อขายที่ดิน 100,000 บาท ผมเป็น
เจ้าของที่ดิน ผมจะขาย 100,000 บาท คุณซื้อต่อ ผมจะขาย 500,00 บาท คุณต้องไปกู้แบงก์กรุงเทพ แบงก์
กรุงเทพก็ปล่อยสะบันหันหลักเลย 500,000 บาท ทุกคนซื้อหมดเลย ทุกคนปล่อยหมดเลย เงินแบงก์เหลือเยอะ
มาก ปล่อยหมดเลย พอปล่อยหมดแล้ว คุณคนที่สามคุณจะซื้อต่อ คุณต้องไปกูแบงก์กสิกร กสิกรก็ปล่อย
เพราะตอนนั้นมันยังไม่มีมาตรฐาน 7% อะไรนะ ค่าความเสี่ยงของเค้าอะ เช่น ห้ามหนี้เสียเกิน 7.2% อะไร
ประมาณเนี้ยอะ ตอนนั้นระบบการเงินประเทศไทยไม่มีมาตรฐานหมดเลยนะ และมันดันมี IDF เข้ามาด้วย ก็
คือกูเงินจากต่างประเทศแต่ดอกเบี่ยถูก อันนี้แหละที่ทำให้คนไทยเจ๊งหมดเลย พอในยุคของท่านชาติ
ชายบูบ ทุหมดเลยเพราะเงินมันเหลือเยอะ เงินยังเหลือเยอะไม่พอ เงินจากต่างประเทศก็เข้ามาช่วยอีก คือ
ดอกเบี่ยในประเทศไทยนี้แพงมาก สินเชื่อนี้ 14 15 % สมัยก่อน 18 % นะ ผมก็ทำธุรกิจสมัยก่อนเนี้ย 18
% นะปี 36 อะ เงินฝากเนี้ย 11 % แล้วเค้าไปเอาเงินจาดต่างประเทศเข้ามา ดอกเบี่ย 4% แล้วก็มาปล่อยกู้
สะบันหันหลักเลย และก็พอปล่อยไม่ได้ก็ต้องมาบั้น พอเข้าสู่ธุรกิจแบบฟองสบู่เต็มรูปแบบ ทุกคนก็บั้น บั้น
หมดเลย พอน้องมาบูบ ไทยพาณิชย์ต่อ แล้วต่อมาถึงผม พอถึงน้องคนนี้บูบซื้อที่ดิน 2 ล้าน จาก 1 แสน
นะ แปปเดียวมันไปถึง 2 ล้าน ทุกอย่างมันเกิดขึ้นโดยไม่มีฐาน เพราะคุณ จะเอาที่ดินไปทำอะไร เพราะมัน
แพงคุณเลยซื้อ แล้วมีคนมาซื้อต่อ แล้วใครจะมาติดยอดดอย ใครจะมาเป็นคนสุดท้าย ใครจะต้องมารับภาระ
ตรงนั้น เผอิญจังหวะที่คนไทยโดยต้มยำกุ้ง crisis ขึ้นมา ระบบการเงินไม่ปล่อยต่อ คราวนี้ไม่ปล่อยต่อ น้อง
คนสุดท้ายนี้ช่วยเหลือ ติด เกิดเป็นหนี้เสียหมดเลย คราวนี้มันก็ลามไปหมดเลย จังหวะนั้นคนไทยโดน George
Soros ถล่มค่าเงินบาทพอดีเลย พอเรียบริ้อยแล้วเนี้ย เงินไทยจาก 25 บาท ต่อดอลลาร์ กลายเป็น 49
50 บาทต่อดอลลาร์ ทุกคนจากมีหนี้ 3,000 ล้าน กลายเป็น 6,000 ล้านหมด นี่คือทำให้ TBI เจ๊ง ทำให้
ธนาคารเจ๊งหมด จังหวะตอนนั้นคือทุกอย่างมันไหลไปหมดเลยนะ อยู่ดีๆเป็นหนี้หมด นักธุรกิจฆ่าตัวตายกัน
เยอะ ในยุคนั้นเนี้ยล้มสลายหมดเลย แต่คนที่ถือที่ดินไว้ อยู่ยอดดอย กลายเป็นหนี้ กลายเป็นวาทกรรม ไม่มี
ไม่หนี้ ไม่จ่าย เพราะคนถือที่ดินหมด แล้วเจ๊งหมดไม่รู้จะทำไง คนหนีไปต่างประเทศเลย

ญ : แล้วช่วงนั้นมุกดาหารเป็นอย่างไบบ้างคะ?

ช : มุกดาหาร ในช่วงเกิดวิกฤติ มุกดาหารทำให้อสังหาริมทรัพย์ซืด ติดหนี้ มันจะไปเหลืออะไร มันเกิดฟอง
สบู่อะ คุณซื้อที่มากังกำไรอะ คุณจงตึกมาเพื่อจะขายต่ออะ คุณซื้อที่ดินมาเพื่อจะปล่อยต่ออะ แต่คุณไม่มี

การลงทุนที่แท้จริง คุณไม่มีอุตสาหกรรมที่จะทำให้เกิดการจ้างงานที่จะผลิต แต่ทุกอย่างมันคือพลาดหมดเลย ฟองสบู่หมดเลย และก็เป็นที่ประเทศ แต่ว่าจังหวัดไหนที่มีข้าวดี มันจะหนักหน่อย อย่างมุกดาหารเศรษฐกิจดีก็จะมีหนักหน่อย แต่มันหนักเฉพาะกับนักธุรกิจที่ถือครองที่ดิน นักธุรกิจหลายคนช่วยเซหมดเลย แต่บางคนที่ไม่ได้เล่นตรงนี้ก็ยังมีปัญหาน้อยลง กว่าที่จะปรับได้ก็ 39 40 41 42

ญ : ในแง่ของการค้ากับลาวก็ยังปกติ?

ช : ก็ยังปกติอยู่ คือคนก็ยังต้องกินต้องใช้ทุกวัน อันนี้เป็นของจริง ตึกมิ่งจะไม่มีคนขายของเรื่องของมิ่ง แต่มิ่งต้องมีคนส่งของให้ถูกกินเหมือนเดิม อะไรทำนองนี้ ประกอบกับช่วงนั้นเองมันเป็นจังหวะที่ทั้งเกาหลี ทั้งญี่ปุ่นก็โดน โดนพิษต้มยำกุ้งของเราไปด้วยช่วงนั้น ไปลาว หลายที่เลยตอนนั้น ทุกคนซึ่มหมดเลย และทุกคนต้องกลับไป และตอนนั้นก็คือ IMF เข้ามากดดันมาก แต่ว่าในขณะที่มูลค่าการค้าชายแดนฝั่งออกไปเนี่ย ยังมูลค่าที่ยังปกติอยู่ คือสักประมาณ 20,000 30,000 ล้านดอลลาร์ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเราเลย ค่าไม่ได้กู้เงิน แต่ปากค้าก็ยังซื้อกินอยู่ ลาวก็เหมือนกัน ไม่มีผลกระทบอะไร มีแต่คนไทยเท่านั้น และเฉพาะพวกนักธุรกิจเท่านั้น และช่วงนั้นชาวบ้านเขาที่นำมาขายเยอะ พอเอาที่นำมาขายเยอะตื่นรับกับกระแสแล้วเนี่ยก็ไม่มีทำกิน จังหวะเองปี 2539 จนถึง 42 43 ยุคของท่านชวนเข้ามาเนี่ย ยุกรัดเข็มขัด IMF มาก ช่วงนั้นเนี่ยเศรษฐกิจของมุกดาหารก็ต้อรูปๆไปนิดหนึ่ง แต่ว่าหลุมการค้าชายแดนก็ยังค้าขายกันปกติที่ไม่เกี่ยวกับธุรกิจประเทศไทยนะ

ญ : ซึ่งมันไม่มีผลกับค่าเงินบาทที่มันลงไป?

ช : มีผลนิดหนึ่ง แต่ว่าวิธีการค้าชายแดนเนี่ยถ้าวันนี้ 49 คุณก็ค้า 49 นะ ไม่ใช่ว่าเมื่อวาน 25 แล้ววันนี้บอก 49 ดังนั้นไม่มีผล มันเป็นแค่อัตราแลกเปลี่ยน คือถ้าวันนี้คุณคิด 25 ค่าแข็งขึ้นมาปุ๊บก็ต้อง 49 เหมือนกัน

ญ : เป็นซื้อเงินปัจจุบัน?

ช : ถูกต้อง ไม่มีค่าเงิน แต่ว่าที่ลาวเนี่ยเค้าจะใช้เงินดอลลาร์เป็นหลักเป็นเงินแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศเค้าจะเป็นหลัก เดี่ยวผมจะเล่าเรื่องการเงินภูมิภาคนี้ให้ฟังอีกส่วนหนึ่ง เค้าใช้เงินดอลลาร์เป็นหลัก พอเงินดอลลาร์ซบไปปั๊บแล้วเนี่ย ทำให้ของไทยในช่วงแรกๆดูเหมือนถูกลง คือ 1 ดอลลาร์แต่ก่อนคือ 25 บาท เป็น 49 บาท ไอ้คนที่ถือดอลลาร์อยู่ก็เอามาแลกซื้อของ ซื้อมันขึ้นขึ้น ในเวลาสั้นๆไม่นาน และฐานนี้ก็จะปรับไปเมื่อผ่านล็อตตองล็อตแรก ไอ้มูลค่าการค้าจริงๆเข้ามาปั๊บคุณก็ต้องปรับตามเงินที่แท้จริงที่นี้เงินก็จะขึ้นๆลงๆ 49 48 38 39 โลม่าจนถึง 35 บาท จนปัจจุบัน ปี 42 43 เนี่ย ที่ไทยรัดเข็มขัดเนี่ย เรายังคือเซฟมาก เรายัง ใจกล้า กลับไปทำงานเหมือนเดิม พอเริ่มไม่มีคนเขวาลิตแล้วเนี่ย ใจกล้า IMF ก็ต้องแบ่งงานกันทำละ เค้าก็สร้างงานสร้างอะไรขึ้นมา แนวความคิดนี้ก็ผุดขึ้นมา เส้นทางการก็ถูกขุดขึ้นมา เรื่องของสะพานก็ถูกขุดขึ้นมา ผมจำได้ปี 42 43 ใจกล้าเริ่มกลับเข้ามา และก็มาวางแผนกันใหม่ ตอนนั้นใจกล้าใช้เงินทุนของ ADB บิบบประเทศไทยในส่วนหนึ่งด้วยว่าจะต้องสร้างสะพาน เพราะการสร้างสะพานเนี่ยจะทำให้อิวิกครบสูตรของมัน เพราะว่ามันติดที่นี้ที่เป็นทางน้ำอย่างเดียว นอกนั้นก็ช่วงบกหมดเลย ADB ก็พยายามบิบบผ่าน IMF อะไรต่างๆ ให้ไทยสร้างสะพาน และตอนนั้นเองลาวก็เริ่มซบตัวเต็มที่แล้ว หลังจากที่ไทยเกิดวิกฤติเนี่ย จีนเริ่มเปิดประเทศเต็มที่แล้ว จีนเริ่มมีเงินลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาค่อนข้างเยอะมาก ตอนนั้นจีนใช้เมืองเขตพิเศษสี่เมือง คืออุ๋ฮั้ว เซินเจิ้น เซเหมิน และก๊อเป๋อไซม์ยี่ สี่เมืองเป็นเมืองพิเศษในการนำร่อง ช่วงที่จีนฟูเฟื่องขึ้นมาเนี่ย ญี่ปุ่นเริ่มเห็นเป็นลางๆละ แต่ว่ายังโงะเค้าต้องพยายามสร้างอิสิกันให้มันเสร็จให้

ได้ เพราะอย่างน้อยให้มันคุมอินโดนีเซีย เมื่อก่อนถูกเรียกว่าประตูเสืออินโดนีเซีย คือตอนบนประกอบด้วยพม่า ไทย ลาว เขมร เวียดนาม หัวประเทศที่อยู่ตอนบน คืออาเซียนเนี่ยมันประกอบด้วยอาเซียนฝั่งบนกับฝั่งทะเล ฝั่งบนคือที่เป็นที่ดินที่ติดกันคือ ไทย ลาว อะไรพวกเนี่ย ฝั่งล่างคือที่มันติดทะเล มาเลเซีย บรูไน อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อะไรพวกเนี่ย คราวนี้เค้าพยายามที่จะเกาะกลุ่ม ญี่ปุ่นเริ่มเล็งเห็นว่าฐานเนี่ยที่อยู่ตรงเนี่ยมีความสำคัญอยู่จึงกลับมาทำเรื่องของอีวิกใหม่พร้อมกับเรื่องของสะพานข้ามแม่น้ำแห่งที่สอง ในการสำรวจ คราวนี้เริ่มจริงจังมาก ADB ให้เงินลาวสร้างถนนเชื่อมสุวรรณเขตกับเมืองชายแดน แต่สุวรรณเขตบาว ทุกอย่างเริ่มใส่เข้าไป จนจบลงปี 2549 จากปี 42 นะ ทำงานอีกประมาณเกือบ ปี 47 เริ่มก่อสร้าง จนปี 49 วันที่ 24 ธันวาคม สมเด็จพระเทพกับท่าน... ผมจำได้ คือวันที่เปิดสะพาน เอ้อ ปี 2547 ที่มีการตอกเสาเข็มลง ผมไปยืนดูบอร์ดยศของกรมศุลกากรมูลค่าการค้าชายแดนเราประมาณ 20,000 กว่าล้าน ปี 2549 พอสะพานเปิดเรียบร้อยแล้ว ปี 2550 มูลค่าการค้าชายแดนเราไปที่ 42,000 กว่าล้าน ปี 2551 50,000 กว่าล้าน 2552 60,000-70,000 กว่าล้าน 2553 ไป 80,000 กว่าล้าน 2554 ปีนั้นถ้าน้ำไม่ท่วมประเทศไทย มุกดาหารจะมีมูลค่าการส่งออกแตะแสนล้านครั้งแรก ปี 54 นะ ปีนั้นจำได้ น้ำท่วม ทำให้พวกคอมพิวเตอร์นี้ส่งออกไม่ได้ มูลค่าการส่งออกเลยดรอปลงเหลือแค่ 70,000 กว่าล้านหรือ 80,000 กว่าล้าน เพราะว่าการส่งออกเราตันทางไปไม่ได้ และปีนั้นเองเป็นปีที่ 55 ปีที่นครพนมเปิดสะพานแห่งที่สามขึ้นมา ปี 2011 อะ ประมาณปี พ.ศ. 2555 2556 ตอนนั้นอะนครพนมสร้างเรียบร้อยแล้วแต่ยังไม่เปิดใช้ เพราะเปิดวันที่ 11 เดือน 11 ปี 11 มูลค่าการค้าชายแดนของเราปี 2555 101,600 ล้านบาท มูลค่าการค้าชายแดนอันดับที่สองของประเทศไทยลงจากสะพานที่มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงที่สุด สะพานนี้ 224,000 ล้านบาท ปีนั้นนี่ มุกดาหาร 101,000 ล้านบาท ถือว่าเป็นมูลค่าที่เยอะมาก ปี 2555 พอร์ฐุธรรมนูญเปิดโป๊ปแล้วเนี่ย 56 เปิดโป๊ปแล้ว ก็ออกไปเส้นทางนั้นบ้าง แบ่งบ้าง ที่นครพนมเปิดสะพานแล้วเนี่ย ทำไมค่าของดาร์ค่าของมุกดาหารเนี่ยลดลง ไปโผล่ที่นครพนมเพราะว่าตัวรูปแบบของเมืองแต่ละเมืองเนี่ย มุกดาหารเนี่ยมีประชากร 350,000 คน แต่ฝั่งตรงข้ามเนี่ยเป็นสุวรรณเขต 1,100,000 คน นครพนมมีประชากร 600,000 คน แต่ฝั่งตรงข้ามเป็นแขวงคำม่วน มีประชากร 320,000 คน มันแข่งกันหะ แต่ถ้านครพนมมาอยู่ที่มุกดาหารแล้วทั้งมีประชากรเยอะด้วยและมันจะมหาศาลเลย เเมื่อกูฝั่งตรงข้ามเค้าเป็นแขวงคำม่วน และระบบการปกครองของลาวเนี่ยเขาใช้ระบบ เจ้าแขวง CEO คือสามารถตัดสินใจได้มีมูลค่าการลงทุนเนี่ยประมาณ 2 ล้านเหรียญสหรัฐหรือประมาณ 50 ล้านบาทเนี่ย สามารถตัดสินใจได้ กฎระเบียบต่างๆเนี่ยมันยืดหยุ่นได้ ดังนั้นเนี่ยแขวงคำม่วนจึงเปิด option พิเศษบางประเภทให้สินค้านำเข้าได้ อะไรอย่างเนี่ยไม่มีต้นทุนอาจจะต่ำกว่ามุกดาหาร เนื่องจากมุกดาหารถูกพัฒนาให้เป็นจากตอนแรกเป็นแหล่งผ่อนปรนมาเป็นด่านถาวร ตามคำนิยามของกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงความมั่นคงของประเทศลาว มันเป็นด่านถาวร ก็คือ พอมีสะพานเรียบร้อยแล้วเปิดเป็นด่านถาวรเลย พอมีสะพานแล้วเนี่ย การไหลลื่นของสินค้ามากขึ้น กลับมาอีกครั้งหนึ่ง ราคาที่จะเริ่มแพง แต่เริ่มแพงในช่วงปี 2550 จะมีสะพานนะอะ 2551-2552 เริ่มมีการขายที่ดินกลับมา

ญ : ที่ดินที่มีราคาแพงเนี่ยจะเป็นบริเวณใกล้ๆกับสะพานหรือเปล่าคะ

ช : ทั้งหมดเลย ทั้งหมดเลยของมุกดาหาร

ญ : แม้แต่อำเภออื่นๆด้วย

ช : ไม่ๆ เฉพาะในเขต 15 ตารางกิโลเมตรของมุกดาหารเนี่ย ราคาเริ่มขยับขึ้นนะอะ มีการซื้อขายที่ดิน มีการเปลี่ยนมือมากขึ้น แต่ว่ามันไม่เป็นกระแสที่แรงมากเพราะว่ามันมีการจำกัดสินเชื่อเรื่องของค่าความเสี่ยงของ

ธนาคารอยู่ ทำให้ธนาคารไม่ปล่อยสินเชื่อที่เป็นที่ดินเปล่านอกจากมีโครงการมา support ดังนั้นช่วงนั้นก็มีการซื้อขายแบบมาสนใจ มีบริบทที่เท่าเคียงกันนะ คือคนซื้อก็ต้องการคนขายก็ต้องการ ก็มีการเปลี่ยนมือมาบ้างน้อยบ้างตามความสำคัญของมัน ตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปี 2555 2556 พจนครพนมเปิดสะพานบับแล้วเนี่ย เค้าก็ไปหิวหิวหาที่นครพนม ก็ที่ดินที่นครพนมก็ถูกปรับขึ้นมาก็อีกรอบหนึ่ง จริงๆก็ถูกปรับก่อนหน้านั้นแหละ หลายรอบ แต่ว่าในย่านของมุกดาหารและนครพนมค่อนข้างต่างกัน ต้องอธิบายโครงสร้างของสะพานก่อน สะพานของไทยแห่งแรกที่เชื่อมกับไทยกับลาวคือที่หนองคายเรียกว่าสะพานมิตรภาพเป็นเงินทุนจากประเทศออสเตรเลีย โดยประเทศออสเตรเลียเนี่ยขอสัมปทานเมืองทองเซโปนแลกกับสะพานแห่งนี้ ลาวไม่รู้อะ แต่เราอยากได้ก็จะซื้อธุรกิจการค้าจากเมืองหลวงเข้าไป แหล่งที่สองสะพานที่มุกดาหารเนี่ยมีลักษณะพิเศษก็คือ เป็นลักษณะเงินกู้ของสองประเทศ นี่เป็นแนวความคิดจากที่ปรึกษาของประเทศลาวนะอะ แกบอกอะเฉพาะสะพานแห่งนี้ต้องใช้เงินกู้ลาวเท่านั้น เพราะลาวต้องการให้เป็นทางออกของลาว ถ้ามองภาพแล้วเนี่ย นึกภาพนะ ลาวเนี่ยคือไข่แดงเป็น landlog ไม่มีทางออกทะเลข้างบนติดจีน ข้างขวาติดไทย ข้างซ้ายเวียดนาม ข้างล่างติดกัมพูชา ข้างบนติดพม่าอีก ไม่มีทางออกทะเลเลย ดังนั้นจึงต้องเปิดทางออกให้ประเทศ ข้างบนเป็นภูเขาหมดเลยไปเชื่อมจีนค่อนข้างยาก จึงจะต้องเปิดทางออกทะเลคือตรงนี้ขึ้นมา สะพานแห่งนี้จะมีมูลค่าสำคัญในความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เป็นเงินกู้ 1,560 ล้านบาทสองประเทศ โดยที่ไทยเสียดอกเบี้ย 2.75 ลาวเสียดอกเบี้ย 0.75 กู้ ADB นะสร้างสะพานแห่งนี้ขึ้นมา ต่อมาบับลาวไม่ต้องการก็คือที่นครพนม แต่ว่าไทยต้องการ ไทยเลยออกเงินสร้างเองหมด 3,000 ล้าน ที่เชียงของก็เหมือนกันลาวก็ไม่ได้ต้องการ ไทยก็ต้องออกเงินสร้างเองหมด เพราะฉะนั้นทั้งสี่สะพานทั้งหมดของประเทศไทยลาวเนี่ย แห่งแรกคือเงินช่วยเหลือจากประเทศออสเตรเลีย แหล่งที่สองคือเงินกู้ แหล่งที่สามคือเงินของไทย แหล่งที่สี่คือของไทย หลังจากมีสะพานแล้วเนี่ย มันค่อยข้างที่จะใกล้เคียงกันเพราะว่า สะพานเนี่ยมันเป็น infrastructure คนก็ต้องบริโภคเหมือนเดิม คนยังต้องกินเหมือนเดิม คนยังจะต้องใช้จ่ายเหมือนเดิม แต่ว่าบริบทระหว่างประเทศมันเกิดขึ้นมา ไม่ใช่แค่ไทยกับลาวอย่างเดียว มันเกิดประเทศที่สามขึ้นมาเพราะว่า สมัยก่อนเนี่ย พวกอุปกรณ์ ฮาร์ดดิสก์ พวก supply มันจะต้องส่งเครื่องบินไปซึ่งแพงเป็นสามเท่า พอด่านมันเปิดบับมันวิ่งได้ 24 ชั่วโมง ซึ่งมันสามารถควบคุมได้ ไปเวียดนาม ไปจีน เพราะฉะนั้นการขนเนี่ยทำให้การค้าขายแดนเติบโตมาก เฉพาะฮาร์ดดิสก์ ส่งออกคอมพิวเตอร์เนี่ย 32,000 ล้าน รวมจากที่เรานำเข้าทองแดงจากเหมืองเซโปแล้วเนี่ย คือตอนนี้ออสเตรเลียขายเหมืองตัวนี้ให้จีนไปแล้ว เพราะมันเหลือแต่ทองเหลืองทองแดง ตอนนั้นเค้าเอาทองแดงเข้ามาเนี่ยเข้ามาที่มุกดาหารเนี่ย 30,000 กว่าล้าน 37,000 ล้าน สองตัวนี้รวมกันก็เกือบ 70,000 กว่าล้านแล้วนะ ฉะนั้นเหลืออุปโภคบริโภคจริงๆก็เหลือ 30,000 กว่าล้านแสดงว่าตัวเลขบริโภคเนี่ยก็ใกล้เคียงกับของเดิมก่อนที่จะมีสะพาน แต่ที่เพิ่มไปแสนกว่าล้านเนี่ยเป็นสองตัวหลักๆก็คือ ทองแดง กับ ฮาร์ดดิสก์ คอมพิวเตอร์ อะไรพวกเนี่ยขึ้นมา แต่มูลค่าแท้จริงของมันเนี่ยสามหมื่นกว่าล้านแสดงว่า มูลค่าด้านอุปโภคบริโภคไม่ได้ขยับอะไรมากมายนะ อาจจะเป็นเพราะว่าเวียดนามเปิดประเทศแล้วผลิตเองบางส่วนแล้ว มีโรงงานไทยไปสร้างบางส่วนแล้ว ที่เค้าสามารถทำได้เอง จีนก็เปิดประเทศและผลิตของส่งออกมา แต่ทั้งเวียดนามและลาวยังเชื่อมั่นในแบรนด์ไทย ทำให้การอุปโภคบริโภคจำนวนนี้ยังมีอยู่ และปริมาณที่เท่าเดิมด้วย พออธิบายตัวเลขให้เป็นสัดส่วนทำให้เข้าใจสถานการณ์การค้าระหว่างชายแดนได้ ที่เกิดขึ้นมาเพราะสะพานเนี่ย ไม่ได้ทำให้ระบบอุปโภคบริโภคของฝั่งไทยลาวเปลี่ยนแปลงไป แต่มันทำให้เกิดการค้าระหว่างประเทศหรือสินค้านำเข้าส่งออกเนี่ยเปลี่ยนแปลงไป มุกดาหารเติบโตฐานเท่าเดิม ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง คน

บริโภคเท่าเดิมแต่รูดมากขึ้น คนเที่ยวมากขึ้น มีขยะในเรื่องของภาคบริการดีขึ้น จำนวนรูดที่มากขึ้นกับจำนวน
เลขที่ดูเหมือนหลอกๆ เป็นแสนๆ ล้านเนี่ย ทำให้กลุ่มลงทุนขนาดใหญ่ เช่น บิ๊กซี โรบินสัน แมคโค เข้ามาซื้อ
สร้าง ที่ผมอธิบายให้ฟัง เมื่อก่อนมีแค่โลตัส แต่ก่อนที่เปิดที่มุกดาหารเป็น size ขนาดกลางนะ คือ size คุ่มค่า
โลตัสจะมี 3 size นะ size ตลาดเนี่ยคือขนาดเล็กของเค้า size คุ่มค่าขนาดกลาง และก็ size เทสโก้โลตัสเนี่ย
เป็น size ขนาดใหญ่ของเค้า มุกดาหารเนี่ยเป็น size ขนาดกลาง ผมจำได้ว่ามูลค่าการค้าของเค้า ที่จำได้เนี่ย
เพราะว่าแต่ก่อนโลตัสทั้งประเทศเนี่ยต่อต้าน มีการฟ้องร้องกัน เมื่อก่อนผมได้รับเกียรติให้ขึ้นหน้าหนึ่งเพื่อไป
เผาโลตัส คือเราไม่ได้เผาอะ นอการค้าไทยเชิญไปเราก็ไป แต่ดันมาถ่ายหน้าเราอะ ก็เลยโดนหมายหัว
เขย CP ทำโลตัสช่วงนั้น ท่านวัฒนา เมืองสุข เป็นรัฐมนตรีพาณิชย์ เขาอุสาโทรไป บอกให้ผมหยุดเลยนะ แต่
ก็ขอบคุณท่านนะ โลตัสเนี่ยผมจำได้ที่โลตัสเปิดมุกดาหารเนี่ยมียอดขาย 16 ล้านบาท หลังจากนั้นก็ 27
30 อะไรก็ว่าไป ตัวเลขก็ซิวๆ สบายๆ ก่อนที่บิ๊กซีจะเปิดวันสุดท้าย โลตัสมียอดขายประมาณ 67 ล้านบาท
เป็น size ขนาดกลางที่ขายดีที่สุดในประเทศ ทำให้โลตัสไม่ขยับอะไรเลย และที่บิ๊กซีก็มาเปิด บิ๊กซีก็แชร์ไป
ส่วนหนึ่ง แต่ตอนนั้นมูลค่าของเขาเนี่ยประมาณ 67 ล้านบาท แต่สองแห่งรวมกันเนี่ย ในสองเดือนแรกเนี่ย
ประมาณสัก 90 กว่าล้านบาท มันเกิดการบริโภคจากไหนไม่ทราบ หลังจากนั้นแมคโครมา มูลค่าสามแห่ง
รวมกัน 300 กว่าล้าน

ญ : ทำไมมันเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งๆที่มันน่าจะถูกแชร์?

ช : มันได้ถูกแชร์ แต่ว่ามูลค่าของแมคโครที่เดียวเนี่ยมูลค่า 200 กว่าล้านนะ โลตัสก็ 60 70 ล้านเพิ่มขึ้นมา บิ๊ก
ซีก็ 70 80 ล้านต่อเดือนอะไรอย่างเงี แต่กลับกลายเป็นว่าพอโรบินสันมาเปิดปั๊บแล้วเนี่ยกลับยอดขายตกมาก
โรบินสันเป็นสาขาเดียวแห่งแรกในประเทศไทยที่มียอดขายต่ำสุดของประเทศไทยที่เนี่ย เพราะมันไม่ตรงกับ
lifestyle มันไม่ตอบโจทย์ คือคนถ้าเขาจะมาเดินโรบินสันเขาไปชอปปิ้งง่ายกว่า ไป the mall โคธราช่ง
กว่า เพราะการเดินทางมันสะดวก เราเดินทางได้ทั่วประเทศ ขับรถไปไหนก็ได้

ญ : นั่นหมายความว่าผู้บริโภคหลักคือ ?

ช : 70% ของที่นี่คือประเทศลาว แต่อย่าลืมว่าพอเปิดปั๊บแล้วเนี่ย จำนวนประชากร 1,100,000 คนเนี่ยรวม
กับชายแดนเข้ามาอยู่ที่นี้ รวมกับอำเภอต่างๆที่ใกล้เคียงกับมุกดาหารเช่น ธาตุพนม เรณู นาแก ก็เดินทางมา
ที่นี่ เพราะเดินทางไปนครพนมก็ 50 กิโลเมตร เดินทางที่นี่ก็ 50 กิโลเมตร แต่ที่นี่มีความหลากหลายของห้าง มีความ
ชัดเจนของห้างมากกว่า มุกดาหารมีครบทุกห้างแล้ว เหลือแต่เดอะมอลล์ไม่มีอะ แต่พอโรบินสันมาปั๊บ ระบบ
การตลาดเนี่ยทำให้โลตัสชะงัก มันหลอกเราหรือเปล่า พอโลบินสันมาปั๊บเนี่ย เจ็บในขณะแรกที่แมคโครเนี่ยคน
เต็มไปหมดเลย ชนแล้วชนอีก แล้วดูรถดูนี่ข้ามไปเนี่ย สะพานเนี่ยทำให้บริบทขนย้ายสินค้าทุกอย่างมันง่ายขึ้น
เพราะเมื่อก่อนเนี่ยเรือ เรือจะมีรอบ เข้าสามารถรอบ จากลาวมาอีกสามารถรอบ บ่ายสามารถรอบ คือต้องรอ แต่รูดเนี่ย
คุณวิ่งข้ามมา ชนกลับไป จะยัดอะไรก็ได้ รถส่วนตัวจะยัดเท่าไรก็ยัดเข้าไป ได้ตลอดเวลาไม่มีข้อจำกัดของ
เวลา timing เนี่ยมันทำให้เศรษฐกิจมันง่าย เมืองชายขอบมีบริบทที่ง่ายขึ้น เข้ามาซื้อสินค้าช่วงเช้า ไม่ต้องรอ
อะไร คุณขับรถเข้ามาเลย คุณกินข้าวแล้วคุณก็กลับไปได้ ทำให้ผู้บริโภคจากลาวส่วนหนึ่งเข้ามาบริโภคแบบนี้
ได้ แทนที่จะเป็นเฉพาะกลุ่มแม่ค้าในสมัยก่อนไม่กี่ราย เดียวนี้คนสามารถซื้อของ สะพานเนี่ยทำให้จุดพีคของ
มันพีคขึ้นไปมากในเรื่องของการบริการ คนลาวก็อยากกินอาหารอร่อยบ้าง อยากจะเที่ยว เดิน ดูหนังบ้าง
สะพานปิดสี่ทุ่ม lifestyle เค้าเริ่มเปลี่ยนไปเพราะว่าเค้าบริโภคละครจากประเทศไทย เค้าอยาก
มี lifestyle เหมือนไทยบ้าง เหมือนดาราไทยบ้าง สะพานทำให้เวลาไม่ใช่อึดจกัด ทำให้ตัดสินใจอะไรง่ายขึ้น

มีค่าใช้จ่ายสูงหน่อยแต่พอรับได้ ตึกว่าไปรอจากแม่ค้าใครก็ไม่รู้เอาของไปขายแล้วตัดสินใจไม่ได้เพราะต้องซื้อตามที่เห็นอะ แต่ที่คุณ สามารถเลือกได้ ทำเองได้ เสริจแล้วยังเที่ยว นานมอ มาเดินตลาดได้ สะพานทำให้บริบทแนวคิดของคนมันตัดสินใจได้ง่าย เร็วขึ้น สะพานเนีย ในช่วงแรกคนยังไม่เห็นชัดเจนในเรื่องใช้งานมันเป็นเรื่องการส่งสินค้าเป็นหลักมากกว่าเพื่อลดต้นทุนเพราะเมื่อก่อนนี้ต้องผ่านนั่งเรือรับส่งสินค้า มีต้นทุนที่สูงต้องมีเวลา มีข้อจำกัด แต่พอมีรถเนี่ยมันไม่มีข้อจำกัด แต่พอกฎหมายระหว่างประเทศมันเริ่มผ่อนปรนลงทำให้รายที่สองคือกลุ่มผู้บริโภครวมเริ่มเข้ามาบริโภค step ต่อไปคือเรื่องของการท่องเที่ยวเข้ามาเพราะฉะนั้นคนก็จะเข้ามาท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น ข้อจำกัดก็จะไม่มีแล้ว ไปตอนไหนก็ได้ ถึงสี่ทุ่ม ตอนเช้าก็หกโมงเช้า สะพานทำให้วิถีชีวิตของคนมุคาหารระดับหนึ่งเนี่ยปรับตัวขึ้นมา ค่าครองชีพปรับตัวขึ้นมา สถานบริการเสริมความงามเข้ามาเพิ่มมากขึ้น เพราะมีผู้บริโภคชัดเจน เหมือนกับบยโสธร อำนาจเจริญไม่มีข้อแตกต่าง แต่ผู้บริโภคลาวเราไม่รู้ว่ากำลังซื้อเค้ายังไง คุณต้องเปิดประจักษ์ก่อน พวกคลินิกเสริมความงามเริ่มมาเปิด ห้างก็มาเปิดรองรับแต่มันก็เป็นไปตามที่ ถ้าเราอ่านว่าเม็คโครนี่คือการซื้อของสดขนาดใหญ่ การที่ทำให้คนมีโอกาสเข้ามาเลือกซื้อสินค้าด้วยตัวของตัวเอง ด้วยข้อจำกัดที่ไม่มีด้านเวลา ด้วยราคาที่เค้าพอใจ

ญ : ซึ่งไม่ได้ความเพียงแค่ว่าเมืองที่อยู่ตรงข้ามกับเราแต่เมืองอื่นๆที่อยู่ใกล้แขวงสุวรรณเขตเองหรือว่า?

ช : ถูกต้อง แม้แต่ว่าเมืองที่จะไปภาคใต้ด้วยบางส่วนด้วยก็ต้องมาด้วย เพราะเดินทางไปอุบลลาจจะไกลกว่าที่นี้ก็ได้ เพราะที่นี้เมืองต่อเมืองมันแค่สามกิโล มีสะพานข้ามแค่นั้นเอง และเมืองก็ใหญ่มาก

ญ : ถ้าประเมินจากสายตาท่านเองเนี่ย ผู้บริโภคชาวลาวเนี่ย เพิ่มมากขึ้นกว่าตอนก่อนเปิดสะพาน?

ช : เพิ่มมากขึ้น เขาบริโภคเหมือนเดิม แต่มีทางเลือกมากขึ้น ทำให้มีรสนิยมมากขึ้น แทนที่จะเอาสบู่อย่างหนึ่ง ก็เลือกเป็นอย่างหนึ่งได้ แทนที่จะมีอย่างเดียว คุณก็อยากบริโภคอย่างอื่นตามโฆษณาบ้าง ทำให้ผู้บริโภคของลาวเนี่ยมีทางเลือกมากขึ้น ทำให้สินค้ามีความหลากหลายมีการขายมากขึ้น จากที่สบู่ต้องขายเป็นกล่องไปให้บริโภคนะ มันก็มีความหลากหลายของการเลือกซื้อสินค้า มันกระจายออกไป ต่อให้ไม่มาซื้อทีเดียว มาซื้อนู่นนี่นั่นบ้าง พอข้ามมาได้ ร้านนี้ก็ต้องมีกลยุทธ์ มาซื้อกับฉันสู้กับห้างใหญ่ ลดราคาเท่านั้นเท่านี้เข้ามา มันมีอะไรเกิดขึ้นมากมาย มันมีวิถีชีวิตเรื่องการประกอบการค่อนข้างมาก คนมุ่งหน้าคนอะไรมาเค้าก็จะเริ่มหาธุรกิจของตัวเอง ก็จะเริ่มดูว่าธุรกิจภาคบริการดีมัย เดียวนี้เนี่ยทำโครงสร้างของธุรกิจยากมาก

59.50 ช โดยเฉพาะ 19 อาชีพที่ผมไปสัมภาษณ์อะนะที่จะหายไปในอนาคตเช่น banker คนงานในโรงงานต่างๆก็จะหายไป นักหนังสือพิมพ์จะน้อยลง จากพิธีกรอ่านข่าวก็กลายเป็นพิธีกรเล่าข่าวไป การบริโภคทางหนังสือพิมพ์น้อยลงแต่ก่อนผมอ่านหนังสือพิมพ์วันละ4 ฉบับนะแต่เดี๋ยวนี้อยู่เพราะหันมาอ่านข้อมูลอันนี้แทนแล้วเปรียบเทียบกับเขา ตอนนี้ก็เป็นจังหวะที่เปลี่ยนแปลงทำให้มีทางเลือกของนักลงทุนที่มีข้อจำกัดทางอื่นอย่างขอนแก่นมันดันไปหมด การลงทุนมากไปหมดละ จะสู้ไปก็ยาก ไอคนจบใหม่ก็ต้องมาหาถิ่นใหม่ที่จัญญ ที่มุคาหารดูแล้วสโตร์การลงทุน ที่เข้ามาจะเป็นทุนขนาดไหน

ช ทุนขนาดกลางถึงขนาดเล็ก ทุนขนาดใหญ่ก็เป็นห้างอย่างโรงแรมเงี้ยเรามีโรงแรมขนาดใหญ่ตีซักสี่ดาวซักสามมแห่ง ลิเวอร์ซิดี้ แกรนด์ พลอย แต่เรามีห้องพักรักซักห้าพันห้อง มากกว่าอำนาจเจริญ ศรีสะเกษรวมกันอีก ทั้งโรงแรม ทั้งรีสอร์ทขนาดเล็กห้าพันกว่าห้อง เวลาที่มีประชุมขนาดใหญ่อำนาจเจริญ ยโสธรแข่งเลยต้องไปพักรูปลดแต่ของเราไม่ต้อง คนขนาดเจ็ดแปดพัน หมื่นคนรับได้สบาย

ญ อย่างลูกค้าที่เข้ามาเป็นคนไทยที่เกี่ยวมุกหรือลาวหรือเวียดนาม

ข คือมียะคนออกไปเที่ยวมากกว่า คนไทยออกไป 100 คน คนลาวเข้ามาแบบตลาดแต่ถ้านักท่องเที่ยว 20 เปอร์เซนต์

ญ ละโรงแรมเปิดเพราะ

ข เปิดเพราะกระแสอันที่จริงก็เป็นความผิดเราส่วนหนึ่งเพราะเวลาเค้าถามทำธุรกิจไรดี เราก็บอกห้องพักก็ตื่นแล้วคนทั้งไม่ใช่คนเดียวเป็นร้อยคนแล้วร้อยคนสร้างพร้อมกัน แล้วเค้าบอกเราว่าโรงแรมดี ก็ใช่แล้วแต่คุณสร้างพร้อมกันจะทำให้แข่งขันแล้วจะดีไหม ใครมีที่ก็เปิดรีสอร์ท คนจบใหม่ก็มาเปิดโรงแรมไม่เข้าใจวิธีบริหารทำเพราะมันเป็นเทรนด์แต่ลืมไปว่าโรงแรมต้องมีตัวตนของมันเพราะไม่ใช่เมืองพักตากอากาศหรือท่องเที่ยวนี้เป็นเมืองการค้า คนมาซุกหัวละก็ไปไม่ได้เปิดมองวิวแบบทัทยานานๆ อันนี้มาทำธุรกิจแล้วก็ไป

ญ เพราะตอนนั้นมาสัมภาษณ์ผู้จัดการที่เค้าบอกว่ามุกดาหารคนอาบน้ำกินข้าวแล้วก็ไปแต่ทำไมโรงแรมเยอะ

ข พอเมืองไหนมีโอกาสมากนักลงทุนก็มาก ตอนนั้นเซ็นทรัลจะมาซื้อที่ทำโรงแรม พอจบจากปี 55 56 พอปี 57 เกิดปฏิวัติทำให้เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ พอมีแล้วทำให้เกิดชาวสร้างสะพานใหม่ๆทุกคนคิดว่าจะซื้อที่ดิน คุยเรื่องที่ดินทำไมคุณต้องเป็นนักลงทุนไม่ใช่ นักก่อสร้างหรือทรัพย์ ซื้อที่ดินต้องสร้างไม่ใช่กะเปลี่ยนมือแล้วตอนนั้นทุกคนจะมาขายหมดเลยอะขายร้อยล้าน ทำโรงงานจะเอาที่ดินถูกซึกหน้าหมั้น ร้อยล้านสร้างโรงแรมไม่ได้ต้นทุนแพง ราคาจะต้องเป็นราคา 20 ปีข้างหน้าเพราะบ้านเมืองเจริญขึ้นดังนั้นมุกดาหารเป็นเมืองของโอกาส เราเห็นความเปลี่ยนแปลงสามครั้งของสะพานที่ดำเนินไปแต่เราไม่เห็นจุดพีค แต่ตอนสะพานพีคหนักคือต้องเอานักท่องเที่ยวชาวเวียดนามตอนกลางเข้ามาแต่มีเงื่อนไขพิเศษคือต้องเป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจแบบปลอดภาษีแบบสิงคโปร์ต้องให้ภาษี 32 เปอร์เซนต์เพื่อช่วยสนับสนุนการค้าชายแดน ภาษีสรรพสามิตลดลงทำให้เกิดตลาดขนาดใหญ่ถึงแม้ภาษีทางตรงลดแต่ภาษีทางอ้อมขึ้นเป็นร้อยเปอร์เซนต์ แต่หมายถึงซื้อที่วิวขอนแก่นหนึ่งหมื่นมุกดาหารเจ็ดพัน คุณลงทุนที่นี้ถูกกว่าข้างนอกสามสิบเปอร์เซนต์ทำให้เกิด

ฐานเศรษฐกิจขนาดใหญ่ขึ้นแต่เนี่ยถึงจุดที่ทำให้ไปต่อ แต่ตอนนี้ฝั่งลาวมีส่วนเซโนมูลค่าการลงทุนสี่แสนล้านบาทคนเก่าแสนตอนนี้ลงทุนหลายหมื่นล้านละแยะถ้าเต็มจำนวนเค้าปริมาณคนที่กำลังซื้อเช่น คนที่ส่งลูกเรียนนานาชาติ เขารพ.เอกชน คนมีตังจะเข้ามาพักผ่อนที่นี้มันเป็นโอกาสจะเป็นเขตอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ไปอานาจาเจริญก็เป็นป่าจะเที่ยวไร แต่บริบทเขตพิเศษสวนเซโนต้องมีรถไฟเหาะเข้ามาเพราะต้องนำวัตถุดิบแหลมชะบังแล้วส่งออกไปแหลมชะบัง ในอาเซียนท่าเรือแหลมชะบังอันดับ 22 ของโลกของทีหนึ่งของทางฝั่งทะเลจีนใต้ แต่อันตามันต้องแหลมปิ้งอันดับหนึ่ง อุตสาหกรรมทั่วโลกต้องผ่านปิ้ง แต่ทั้งสองแหลมต้องสยบให้แหลมสิงคโปร์ไม่ใหญ่ที่สุดแต่ดีสุด มีอัตราการเฟดครึ่งวันเต็มลำเรือแต่ชะบังกับปิ้งสองสามวันเต็มลำนี้แหละคือจุดต่าง ทำไมต้องมีคอคอดกระ ปัจจุบันไม่มีประโยชน์ต้องดูจุดประสงค์ของมัน มันมีไว้เพื่อให้เรือจีนญี่ปุ่นผ่านแต่เก็บค่าผ่านทางเรือเหมือนสิงคโปร์ไม่ได้ละ จะมีเพื่อการเดินทางเรือรบทางทะเลจะได้ไม่ต้องอ้อมสิงคโปร์ อันนี้แค่บริบทสะพานยังไม่พูดเรื่องอื่น มีสะพานทำให้เกิดโอกาสเพราะเศรษฐกิจมันกระเตื้อง

ญ ท่านหมายถึงโอกาสที่นักลงทุนไทยลงทุนบริการอื่นเช่น สถานเสริมความงาม สถานศึกษา โรงพยาบาล

ข ก็เปิดกันเยอะ ร้านอาหารต้องริมโขง ดึงแถวเพิ่มขึ้นมากห้องหนึ่งขายห้าล้านแปด ตอนเกิดต้มยำกุ้ง

ไม่มีคนซื้อ จากแปดแสนสิบสองเดือนสิบสองล้านแค่ห้าสิ ขนาคติักมันมีปัญหา ยังขายได้สี่ล้านเลย ดังนั้น
ความคิดของคนคือแห่งปูนตั้งแต่ที่จริงข้อจำกัดเวลาหายไปทำให้คนตัดสินใจดี

ญ เชื่อมคนดี

ช เชื่อมกายภาพดี

ญ เหมือนเป็นหนึ่งเดียว

ช ถ้าเป็นส่วนหนึ่งก็ไม่ใช่ของที่จริงเมืองเดียวกันแหละ คนมุขดาหารมาขายของ คุณแม่ผมทำธุรกิจพื
งุ่นแต่เดี๋ยวนี้นคนลาวโอนเงินเข้ามาซื้อแทน เซาบ้าน ชื่อของ เพราะโอกาสมากขึ้น

ญ ถ้าลงทุนกับลาวยังต้องมี connection กับคนลาวใหม่

ช ไปลาวก็ต้องใช้ยูทูบแต่ว่าง่ายขึ้น ระเบียบชัด otopบ้านเราไปทำodopบ้านเค้าก็ต้องรู้จักเค้าแต่ไม่ใช่
นมมีนี่

ญ คนทำodopที่นี้ไปทำodopที่นู่น

ช ลูก ลูกก็มีนักธุรกิจนำมันตามปตท.ไป อเมซอน คนก็เริ่มบริโภคมากเริ่มกลายเป็นลงทุนข้ามประเทศ
เช่น ร้านอาหาร ศูนย์ความงาม เริ่มเอาที่ตัวมีอยู่ไปขาย ทำให้นักธุรกิจออกไปของไทยต้นมันเยอะ ส่วนใหญ่
เป็นคนมุขเพราะเข้าใจเหตุการณ์ดีเนื่องจากใกล้ จังหวัดอื่นก็มีบ้างแต่อาจต้องมาตั้งดูสถานการณ์ที่
มุขดาหารก่อน ลาวเข้า2.5ลาวเริ่มเข้าสู่อุตสาหกรรมหนัก เช่น รถ ไฟฟ้า เทคโนโลยีขั้นสูง การศึกษา แต่ลาว
ช้ากว่าเวียดนามซึ่งอยู่สามละ เนื่องจากสภาพบ้านเค้าช้า เช่นจะมีแค่โรงงานส่งออกนอก ไทยพยามดึงไปสี่
แต่การศึกษาหน่วยคือเราผ่านโอกาสนั้นมาแล้วเรามีว่บการเมือง ทำให้การศึกษาไม่พัฒนาแต่ช้าไปอยู่ราวๆ
3.2 วันนั้นไปหอการค้าผมยังเถียงกับรองเลขาหอการค้าเรื่องโตชิบ่าเรื่องออกแบบมือจักร ผมบอกว่าไม่
ตื่นเต้นเลยถ้าออกมาเป็นลิ้นชัก ความร้อน สีน่าสนใจเราชอบใช้คำพูดสวยหรูแล้วไปได้หรือแต่ที่จริงต้องใช้
แบบขายแบบระต่อะแบบเมกาในก็แอปเปิ้ล ไม่ใช่คำพูดแค่อามาตัดแปลงที่จริงก็แบบเดิมอะแต่ไม่มีนวัตกรรม
ใหม่เลย ผมคิดว่าระบบการศึกษาเราไม่ได้อะไรใหม่อะตอนที่คนจีนมารับผมห้าคนเค้าเป็นคนกวางสี
เค้าพูดไทยได้ แล้วเมืองเค้าพูดไทยได้ห้าพันกว่าคน คนพวกนี้มาเพื่ออยู่ไทยมาทำงานไทย

ญ เค้าวางแผนเลยหรือว่ามาทำงานไทย

ช นี่เล็กๆนะ เวลาพูดเรื่องเงินอะเค้าฟังน้ำลายไหลเลย เค้าบอกตั้งใจและถูกส่งมาอยู่มหาลัยและยัง
เอนักธุรกิจจีนมาอีกตอนแรกเอาผลไม้เข้าไปต่อมา คนพวกนี้เค้ามาซื้อสวน คนพวกนี้ห้าพันคนมาเป็นผู้ช่วย
ล่าม

ญ มารองรับธุรกิจจีนที่

ช เวียดนามใช้แบบระบบการศึกษาเหมือนกัน พออัตราไปเซาพื้นที่ลาวหนึ่งแสนแปดหมื่นไร
ย่างพารา วิธีหยดน้ำแบบอิสราเอล แล้วเอาพื้นที่มาปลูกยางพาราโดยวิธีการใช้หยดน้ำแบบอิสราเอล เค้าส่ง
นักศึกษาปริญญาโท เอก มาเรียนมหาลัยที่นี่ เช่นราชภัฏ ศิลป์เกษตร ทกสิบกว่าคนมีหน้าที่เรียนหนังสือ หา
คอนเนกชั่นและดูว่ามีเพื่อนจบการเงินไหม ดูว่าบริษัทไหนมีปัญหาเรื่องการส่งออกยางพารา โดยอัตราเป็น
อันดับสามของประเทศเวียดนามในด้านการส่งออกยางพารา แล้วส่งคนพวกนี้เข้ามาเพื่อเทคโอเวอร์แล้วเอา
ยางพาราส่งผ่านโควต้าไทยในนามaecเค้าคิดถึงขนาดเอาการศึกษาไทยไปทำการตลาดแต่ของเรายังจับ
ไปเกม่อนอยู่เลยใช่ไหม

ญ อันนี้ถ้ามถึงเชื่อมโยงกับเงินบ้างค่า สะพานจุดพิคที่เมื่อกี้ที่ท่านรองพูดว่าจะไปดึงนักทองเที่ยว

ชาวเวียดนามจะมีอิทธิพลไปถึงจีนใหม่ค่า

ช ไทยห่างจากจีน 7700 กว่ากิโลเมตรไกลนะเรานั่งรถไฟจีนนี่เหนื่อยมากนะ ทุกวันนี้สินค้าที่ส่งไปเป็นพวกผลไม้และกลุ่มประณีตเล็กทรอนิกส์นิดหน่อย เวลาส่งของออกไปจะไปสามจุดคือฮาดิน ลาวปาว ไคฟอง ไปเพื่อประกอบแล้วส่งกลับมาเป็นสำเร็จรูปเพราะค่าแรงเก๋าสีบบาท แม้กระทั่งพวกมอไซค์เซนต์พีโน้ก็ส่งชิ้นส่วนเป็นรถคอนเทนเนอร์ไปประกอบที่นั่นแล้วส่งกลับมา อย่าให้ตัวเลขส่งเข้าส่งออกหลอกแต่การจ้างงานก็จ้างที่เวียดนามไม่ใช่ไทย สินค้ากลายเป็นของไปประกอบที่เวียดนามแต่ส่งออกในนามไทย

ญ ออกในแหลมชะบั้งไซใหม่

ช ออกแหลมชะบั้งก็ว่าไป แต่ขายจากประเทศไทย ดังนั้นชิ้นส่วนที่ไปประกอบบวกกับค่าแรงสามร้อยนี่ไม่มีแล้วนะ ในกรุงเทพฯสามร้อยห้าสิบถึงสี่ร้อยห้าสามร้อยยาก บ้านผมยังสี่ร้อยเลย ที่นั่นเก้าสิบหรือแปดแปดบาท ค่าแรงถูกกว่าต้องสามเท่าคิดค่าขนส่งก็ถูกกว่าเพราะมีสินค้าที่ส่งออกไปทางเราประเภทหนึ่งคือผลไม้ สินค้าเกษตรที่ส่งไปขายกลับไม่มีไรกลับมา logistic ต้องมีขาไปและขากลับถึงลดต้นทุน ขาไปก็ส่งไปขายกลับเค้าถือว่าต้องตีเป่ากลับมาก เวลาอธิบายทำให้เห็นโครงสร้างว่าทุกอย่างมันเชื่อมโยงกัน อย่างของจีนเราพยายามเข้าไปเปิดตลาดเพราะว่าตอนนี้หอการค้าพยายามจะทำให้อุตสาหกรรมการเกษตรชัดเจนยิ่งขึ้นโดยใส่คำว่าอุตสาหกรรมเข้าไปเพราะปกติบ้านเราเกษตรคือต้องรอความช่วยเหลือจากภาครัฐอย่างเดียวแต่ถ้าเราพยายามทำให้เป็นอุตสาหกรรมการเกษตรจะทำให้คุณคิดแบบอุตสาหกรรมเช่น หนึ่งโคเนื้อของดีทำไมมันขายไม่ได้ มีข้ออ้างไร วันจันทร์ผมต้องไปคุยกับสหกรณ์ ขายดีมากสหกรณ์นี้เป็นสาขาหนึ่งของพลยะเค้าแต่ไม่มีเนื้อขายเป็นไปไม่ได้ไงเป็นเพราะอะไรต้องกลับไปแก้ไขให้เค้า สองที่หลวงพระบางบางคนไปลงทุนทำฟาร์มไก่ที่นั่นใบละแปดบาทต้องนำเข้าจากเวียดนามซึ่งขึ้นเขาไกลมาก สามคอนแทกฟาร์มมิงของเราเราสามารถไปทำการเกษตรที่นั่นได้ใหม่ต้องมีความคิดหลากหลายมากขึ้น ต้องส่งคนไปดูนู่นนี่นั่นว่ามีไรควรทำบ้างทำให้เกิดความกลมกลืนแล้วเติบโตไปถึงทำได้ ดังนั้นเค้ายังมีโอกาสไปทำธุรกิจที่เวียดนามได้หลายอย่างแต่ต้องอยู่ระหว่างไทยกับเวียดนาม ตอนนี้จีนไปไกลมากเรื่องธุรกิจอุตสาหกรรมเพราะพัฒนาไปถึง 3.8 เริ่มใช้เงินหยวนดอลลาร์สิ่งที่ทำคือเค้าส่งคนไปทำงานต่างประเทศ เมื่อก่อนนี่เพื่อนที่หอการค้าลงไปซื้อผลไม้จากสวนเองเพื่อส่งจีนแต่เค้าบอกมันง่ายมากแคช็ก็ได้อะพอส่งไปของคนไทยเลยเก่าของจีนนี่ผ่านตลอดทำให้ของมันเก่าแล้วพอถูกบีบมากต้องกลายเป็นแคคนส่งสินค้าให้เค้าแล้วคนจีนเลือกเอาเลยใช้วิธีการเหมือนลำไยอบแห้งสมัยก่อน จีนวิธีการวางแผนด้วยรัฐแต่ไทยเอกชนนำหน้าตายก็เรื่องของเค้า ธุรกิจไทยไอติมเบงค์ตอนนี้ก็ตายไปละ ทำให้เห็นว่านโยบายด้านการศึกษา นโยบายประเทศ นโยบายการเมืองระหว่างประเทศมีส่วนสำคัญที่พัฒนาประเทศหมดถ้าเมืองหนึ่งไม่มีนโยบายจะไปต่อยากมาก นโยบายเขตเสรีที่มันเปลี่ยนมาพร้อมรถไปทำให้เกิดสวนคาสโนเนื่องจากรถไฟค่าขนส่งถูกกว่ารถบรรทุกเยอะ ส่งรถไปสามสิบคันไม่เท่ารถไฟหนึ่งขบวนดังนั้นต้นทุนขนส่งจบ เส้นทางอิเวกเริ่มจากดานังผ่านลาวบาแดนสวรรค์มาสวรรค์แดนเซตมามากไปขอนแก่นพิษณุโลกต่อแม่สอดแล้วต่อไปจบที่มอราแมต เส้นทางนี้เชื่อมการขนส่งสินค้าจากทะเลตะวันออกไปตะวันตกแต่อิเวกผ่านไปสี่สิบปีไม่มีสินค้าผ่านไปอย่างสมบูรณ์แบบเพราะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงประเทศของจีนและเวียดนาม ทำให้เกิดผลดีต่ออาเซียนเนื่องจากเกิดเขตเสรีที่เศษมาเกือบสิบแห่งมีสิทธิพิเศษเยอะมากอยู่ผ่านสามแห่งได้แก่ผาอัน มิวดี มอราแมก ไทยมีที่แม่สอด มุกดาหาร ลาวมีที่สวรรค์เซโนกับบ้านแดนสวรรค์ เวียดนามมีที่ลาวบาว กวางตึง ดานัง สิบลเขตพิเศษที่เกิดขึ้นเป็นแห่งเดียวบนโลกใบนี้ทำให้เกิด big supply chain จุดแข็งขนาดใหญ่ของแต่ละเมืองนำมาใช้ทำการค้าที่ถนนเส้นนี้ เช่นคุณ

มีห้องเย็น สินค้า ส่งออกไปที่ท่าเรือง่ายหรือส่งไปแม่สอดเพราะแรงงานพม่าเยอะ ไม่ใช่ระบบส่งตะวันออกไป ตกแต่มันเกิดsupply chain ใหญ่มากของโลกซึ่ง aebถึงอยากให้มีccaจุดเดียวผ่านหมดทำให้มุกดาหารเข้าสู่ สากลตาม wtoทำให้เป็นจุดดาวว อนาคตมุกดาหารจะเป็นจุดผ่านแดนสากลคือถ้าเป็นสินค้าถูกต้องจะไม่ ต้องผ่านกฎหมายระหว่างประเทศคุมและไม่สามารถกีดขวางสินค้าบนเส้นทางนี้ได้ เคลื่อนย้ายสะดวก ก่อให้เกิดsupply chain เช่น สินค้าออกจ่างมุกไปประกอบที่ลาวาวแดนสวรรค์ส่งกลับมาใช้รดไปมุกนี่แหละ เวิร์ชชั่นสองของอิวเก เวอร์ชันสุดท้ายที่เงินพูดว่าจะไปให้ถึงคือญี่ปุ่นพยามสร้างรถไฟแม่สอดไปมุกดาหารให้ เงินลงทุนสี่แสนล้านบาทซึ่งเงินลงทุนสองเปอร์เซ็นต์ของเค้าโดยใช้ระบบलग

ญ ลางคู่ไซ้ใหม่

ข ระบบलगกว้าง1.43เป็นलगที่พาดผ่านอิวเกมูลค่า4.4ล้านบาทจะไปเชื่อมต่อดรถไฟจากลาวซึ่งสร้าง โดยบริษัทใจแค้นสัมปทานจากมาเลเซียโดยสร้างจากสวรรคณเขตไปที่ลาวาวแดนสวรรค์จะมีรถไฟเส้นหนึ่ง เชื่อมไปลาวาวเลียวขวาลงโฮจิมินห์เลียวชัยไปซานออยทะเลไปเจอรถไฟจากจีนผ่านหลางเซินชายแดนลาว เวียตนามผ่านซานออยลงมาที่กวางติงเลียวชัยเข้าหมายเลข9เข้ามาสวรรคณเขตต่อไปที่มุกดาหารไปต่อที่แม่ สอดเป็นจุดสุดท้ายรอมว่าเอาใจถ้าได้จากพม่าไปอินเดียไปทะเลปากีสถานออกไปตุรกีจบที่ยุโรปนั่นคือ เวิร์ชชั่น3.0

ญ บนเส้นทางสายใหม่

ข ไซ้ เราไม่รู้ว่าจะไปถึงเมื่อไรแต่บนโลกใบนี้ความเร็วยิ่งไวขึ้นทำให้สิ่งไม่คาดคิดเกิดขึ้นคนจีนเป็นคน ต่อและต้องทำเพราะผ่านประชากรสามส่วนสี่มาก ผ่านจีน1300ล้านคน อาเซียน600ล้านคน อินเดีย900ล้าน คน ถ้ามองอาจจะมีปัญหาตรงปากีสถานกับอัฟกานิสถานพวกกรรมกรที่รับใช้น้ำมันแต่แปลกที่ทูตของ ปากีสถานกับอัฟกานิสถานมาที่มุกดาหารเพื่อถามจุดเชื่อมโยงต่อเพื่อดูทิศทางการเพราะรถไฟถูกรองจาเรือและ ได้เวลาเร็วกว่า ปลอดภัยกว่า รถไฟขบวนนี้ใช้น้ำมันเท่ากับรถสิบล้อคันครั้งแต่บรรจของได้เยอะกว่ามากทำ ให้ต้นทุนlogistic ถูกกลงกว่า30เปอร์เซ็นต์ ไทยมีทางออกเรือแค่ทางแหลมชะบั้งกะป็นึงทำให้ไทยทางออกส่ง สินค้าน้อย นี่เป็นเส้นทางอนาคตที่วาดไว้เป็นหนึ่งในหลายโปรเจกที่จะเชื่อมโลกใบนี้ เมื่อก่อนฟังเรื่องอิริก ตลกมากแต่เดี๋ยวนี้อีกโลกเปลี่ยนแปลงไวมากจากจีนเป็นคอมมิวนิสต์ยากจนไม่มีจะกินกันอยู่เลยเดี๋ยวนี้อีสาน ถนนอย่างเร็ว

ญ การเปลี่ยนแปลงของมุกดาหารก็เชื่อมโยงกับระบบโลกที่เปลี่ยนแปลงไปเร็วมากแล้วมุกดาหารจาก ประเทศเล็กๆจะนำไปสู่ระบบโลก

ข อะ ทั้งระบบlogistic supplychain การผลิตแทบหมด

ญ ในระดับชาวบ้านท้องถิ่นมุกดาหารเค้ามองเห็นไหม

ข มันไกลกับชีวิตความเป็นอยู่และไกลเกินกว่าจะเห็นทุกวันนี้จะมีรถไฟสาย62ลงไปแหลมชะบั้ง ที่เค้า ไม่รู้เพราะเค้าไม่ได้รับข้อมูลอย่างที่เราเห็น ไม่เคยเจอทูต งานวิจัย เราเห็นข้อมูลแล้วเค้าให้เค้าฟังแต่มันไกล เกินที่เค้าจะเข้าใจเช่น ระบบ supplychainคืออะไรเค้าอยู่บ้านก็เห็นแต่ทำนาแต่ลืมนิดไปว่ามันมีอุตสาหกรรม อื่นๆที่รองรับไว้ เช่น ผลิตข้าวให้ถูกลง นำข้าวไปส่งตลาดก่อนได้ไหมเช่น ไปเคาะราคาข้าวว่าเกวียนละสอง หมื่นบาทก่อนถ้าดีแล้วปลุกเสร็จก็กำไรแล้วบวกกับใช้ logistic supplychainทั้งหมดบนโลกนี้เค้าไป สนับสนุนการเกษตรคุณเช่นแทนที่จะเอาควายไถนาก็เอาเครื่องจักรลดต้นทุนซึ่งระบบพวกนี้ไกลเกินเนื่องจาก การศึกษาเข้าไม่ถึงทำให้พวกเค้าไม่เข้าใจตรงนั้นแต่ญี่ปุ่น เมกาเค้าสนับสนุนคนมีการศึกษาค้นคว้าเท่านั้นถึง

ทำเกษตรได้ เจ้าของพื้นที่ ที่ไปรื้อร่วยทำให้บริบทเราแตกต่าง เราถึงต้องทำไงให้ไทยไปต่อได้เราสามารถสร้างเครื่องมือได้แต่เราสามารถสร้างคนแบบสิงคโปร์ได้ไหม เราผลิตคนที่มีความคิดเห็นแบบนั้นได้ไหม ปัญหาคือเราปิดกันข้อมูลมากเกินไปเราใช้ระบบรัฐศาสตร์แบบสมัยก่อนคือเป็นนายอำเภอต้องปกครองนะหรือระบบศักดินา ซึ่งคนคิดยังไม่ไม่ได้เลยแล้วจะไปต่อได้ไหม ดังนั้นนโยบายการเมือง ระหว่างประเทศ การศึกษาจึงมีผลกับคนนึง ผมมาจากคนขายผ้าตอนนี้ผมทำ logistic ไม่ใช่ตื่นมาละทำได้ต้องนั่งมองทิศทางก่อนว่าควรเป็นไปต่อซักเท่าไร ละคนอื่นจบมาถามว่าควรทำอะไรดีทำงานธนาคารก็ไม่มั่นคงเดี๋ยวมีเครื่องจักรมาทำก็เอา คนออกกะแค่ม็อบคนเดียวยังทำได้กับเปิดบัญชีก็พอแล้วจะเป็นระบบอินเทอร์เน็ตคอมพิวเตอร์

ญ ระบบออนไลน์

ช ไซ คนไทยเห็นข้อมูลต่างๆที่เป็นร้อยๆของละก็ให้นักการเมืองสองฝั่งมาจ้อโดนกรอกหูอยู่ทุกวันอยู่แค่เรื่องจํานำข้าวแค่นี้ทำไมไม่สอนเค้าว่าออเดอร์สินค้าล่วงหน้าสิคุณต้องกำหนดว่าขายชื่อจำนวนเท่าไร แทนที่คุณจะเคาะชื่อไปล่วงหน้าชื่อสองหมื่นสิคุณก็ได้กำไรที่รองรับอยู่แล้วละ บริบทการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับนโยบายการเมือง

ญ การศึกษา

ช ไซ คนมันเซไปนานนโยบายถ้าไม่มีนโยบายสหภาพการค้าก็ไม่ไปเลย มันคือบริบทก่อนและหลังมีสะพาน

ญ ในมุกดาหารมีคนทำshippingใหม่

ช มีเยอะมาก

ญ คนในพื้นที่ไซใหม่ค่าไม่ไซนอก

ช คนในและนอกเป็นสิบเจ้า คนshipping ก็รับจ้างหลายจ๊อบเค้ามีบริษัทของตัวเองส่วนนึง การส่งออก และshippingอิสระอาจจะมีความคิดว่าแหลมชะบัง gateway มาบตาพุดเริ่มขนส่งสินค้า ถอดโรงงานไปที่ลาวเค้าเรียกว่าshippingอิสระ ตอนนี้ไม่ได้เป็นข่าวแต่เริ่มมีการถอดโรงงานจากgateway มาบตาพุด แหลมชะบังมาที่ลาวเยอะมากเพราะได้สิทธิ gfpไทยจะหมดปี60ซัก70-80%กับสิทธิที่ไม่มีทางออกทะเล 3.5%กับประเทศที่เคยเป็นเมืองขึ้นยุโรป4% สินค้าเมืองลาวถูกกว่าเรา13%ตอนนี้เงินลงทุนไม่ลงทุนไทย

ญ ไปลาวหมด

ช ไปลาวเพราะเค้าcoverหมดละเหลือแต่ไม่มั่นคงเรื่องพลังงาน แรงงานลมเพลมพัดไปซึ่งปรับได้ ไทยก็เคยผ่านมา คนผ่านธุรกิจเคยผ่านมา และคนทำธุรกิจเค้าย้ายถิ่นมาจะเห็นบริบทของการย้ายถิ่นไปลาวเยอะมาก ดังนั้นต้นทุนเศรษฐกิจไทยมันตันเลยต้องเอาเขตเศรษฐกิจพิเศษเข้ามาจับเพื่อสร้างความตื่นตาแต่มันไม่ใช่เขตเศรษฐกิจพิเศษแท้สิบจังหวัดเหมือนกันหมดเลยและไม่มียกเว้นจตุรัสแต่ละที่ไหนคืออะไรเช่นมุกดาหารมีสามแสนคนคนกันน้อยจะให้ลงทุนอุตสาหกรรมใหญ่แบบไหนแรงงาน การศึกษา สกิลไม่พอ งานวิจัย rmdไม่มี แต่ต้องแก้ด้วยใช้วิธีการคิดซึ่งจริงๆเป็นเรื่องที่เราไม่เคยคิดถึงเพราะแต่ก่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษมีที่เดียวมีชื่อว่าอีสต์เดนมาร์ก แต่อันนี้เป็นอันที่สองช่วงแรกมันง่ายเพราะมันเป็นอุตสาหกรรมที่มีsupplyต่อเยอะ

ญ มีอยู่แล้ว

ช แต่คราวนี้ต้องการให้การค้าชายแดนมีบทบาทแต่ถ้าคุณไม่ทำให้มันเป็นเขตปลอดภาษีไปต่อยาก เพราะทุกอย่างค้าขายจับหมดแล้ว บริบทพึ่งดูยากแต่ต้องดูการเปลี่ยนแปลงแล้วปี2525ถึงวันนี้35ปี มุกดาหารเติบโตเร็วอันดับสองตลอดแต่คนมุกดาหารคนยากจนอันดับ66ของประเทศมีgdpต่ำประมาณ

	<p>25600บาทต่อคนต่อปี ในอีสานอยู่อันดับที่สี่ที่ห้ารองจากโคราชอุบลขอนแก่น</p> <p>ญ ทำไม่ช่องว่างมันเยอะขนาดนั้น</p> <p>ช ช่องว่างเยอะเพราะสินค้าที่มันเกิดขึ้นไม่เกิดจากการผลิตแท้จริง คนที่เกี่ยวข้องการผลิตมีประมาณสามหมื่นห้าพันคนจากสามแสนห้าคือสิบ%ที่เหลืออยู่ภาคเกษตรชาวบ้านนักเรียนคนพวกนี้ก็จะไม่ทราบอะไรเลยแคว้นว่ามีที่ดินก็ขายไม่รู้ทำอะไรต่อ บริบทการศึกษาควรให้ตรงนี้ แผนการตลาดก็เปลี่ยนไปจากแต่ก่อนเดี๋ยวนี้สต็อกไม่ต้องมีอะไรเลยก็ขายสินค้าได้เป็นแสนล้านแคมีโทรศัพท์เครื่องเดียวก็สามารถทำอะไรก็ได้ ขยายของก็ได้ การตลาดไม่สามารถใช้ในปัจจุบันได้ตำราเรียนมันแคอดีต จบเอเชียศึกษาก็ไม่รู้จะไปไหนต่อยังไม่รู้อนาคตแล้วยุติต่อไปชาวนาจะใช้หุ่นยนต์ทำนา</p> <p>ญ สวรรณเขตมีการลงทุนถึงสี่แสนล้าน</p> <p>ช ก็เป็นโปรเจคที่เค้าตั้งไว้ไง</p> <p>ญ ละตอนนี้มีการลงทุนจากประเทศไหนบ้าง</p> <p>ช ญี่ปุ่น ไทย มาเลเซีย เกาหลี มาเลเซียคือไปร้อยละแต่ก็ประมาณ20%ของไทยคือเริ่มมีมีพวกเลนเวนอุปกรณ์ชิ้นส่วนเครื่องบินที่ไม่ใช่เครื่องจักรสำคัญพวกฐาน เสน่ห์แว่นตา เลนส์กล้องก็หลายอยู่ พอตีผมไปประชุมที่เวียงจันทน์ไปประชุมกับสภาหอการค้าลาวเค้าก็บอกว่าลาวก็มีทิศทางที่เปลี่ยนไป นายกของลาวจบเศรษฐศาสตร์มาเค้ามีทิศทางที่เปลี่ยน มองeconomicเป็นมหภาคมากขึ้นแทนที่จะเป็นจุลภาคแล้วเค้าจะลดเขตเศรษฐกิจพิเศษเหลือแค่เชียงของกับสวนเขโน เค้าจะเน้นส่วนที่เป็นพิเศษจริงๆแล้วก็อัดเข้าไป ส่วนที่เหลืออีกเก้าสิบที่ไม่มีความคืบหน้าก็จะเป็นเขตพิเศษแบบธรรมดาให้มีการเติบโตแล้วเกิดการแข่งขันกันไปลาวจะเรียนแบบจีนและเวียดนามคือการปกครองแบบสังคมนิยมแต่เศรษฐกิจแบบเสรีคือสังคมนิยมจะมีการเลือกตั้งแบบพรรคเดียวก่อนแต่การค้าใครอยากลงทุนอะไรลงทุนอิสระเลยรัฐบาลมีหน้าที่ออกกฎหมายโดยไม่ขัดกับwto</p>
110.32	<p>ช ปกติอย่างนี้จะลงไปอีกเยอะ ดานังเค้าจะปรับเมืองเค้าให้เป็นเมืองพักผ่อนท่องเที่ยวเพราะรายได้ดีพวกfestivalแข่งขันระดับโลกจัดถึงเที่ยงคืน</p> <p>ญ แข่งอะไรคะ</p> <p>ช แข่งยิงพู่กันว่าใครจะยิงสวยกว่ากัน เซ็นสัญญาเมืองเดียวนะเมืองอื่นห้ามทำ เค้าพยายามจะไม่ให้อุตสาหกรรมใหญ่เข้าไปมาก เค้าเลยต้องมาสร้างท่าเรือกวงติง โดยตรงนี่ขึ้นมาอีก 800 เหรียญสหรัฐ เราเห็นไหมมันเชื่อมต่อกันตรงนี้</p> <p>ญ พอดีเป๊ะ</p> <p>ช ทำไม่ต้องเป็นนานานาเพราะมันมีท่าเรือ พอสร้างท่าเรือแห่งใหม่มันจะเชื่อม</p> <p>ญ พอดี</p> <p>ช อย่างที่ผมบอกอะ ถ้าเห็นงั้นะ นานานึงรถไฟเชื่อมลงมาต่อ ตรงนี้มีรถไฟอยู่ นานานึงมาต่อรถไฟไปตรงนี้ ตรงนี้มีรถไฟวิ่งเข้ามาละตรงนี้ต้องทำรถไฟเพิ่มขึ้นกับตรงนี้ แล้วพอทำขึ้นมามันออกที่</p> <p>ญ อินเดีย จีน</p> <p>ช เอ้อ จีน อินเดีย ถ้ามองฝั่งดินเชื่อมต่อกันอยู่แล้วแต่มันไม่มีทางเชื่อมต่อกันจะต้องสร้างอีกทางขึ้นมา บริบทเปลี่ยนเร็วมากถนน 4 เลนส์เป็นรถไฟ ในความคิดเดียวเลยอะ จะต้องไปเรียกว่าคอขวด</p>

	กระ จะไม่ยอมตรงนี้นะ ต้องติดตรงนี้เข้ามา
ญ	จะได้สั้นกว่า
ช	บริบทตรงนี้ทำให้เห็นว่าไม่ว่าจะเปลี่ยนไปอย่างไร